

Liahona

A young boy with a short haircut, wearing a white short-sleeved button-down shirt and a dark blue tie, is smiling warmly at the camera. He is holding a blue book with both hands. The background is a blurred outdoor setting, possibly a schoolyard or a public area, with other people and structures visible in the distance.

**Mahimayaong
Adlaw sa
Paghinumdom,
p. 24**

**Mga Pamaagi sa
Pagtudlo kabahin sa
Manluluwas diha sa
Panimalay, p. 10**

**Gigiyahan sa
Ginoo: Ang
Dalan ni Joseph
padulong sa
Palmyra, p. 14**

**Mamahimong Mas Maayo
nga Disipulo: Mga Leksyon
gikan sa Basahon ni Lucas,
p. 28**

*"Kinsa bang tawhana
diha kaninyo nga
kon ang iyang anak
mangayog tinapay,
hatagan hinoon
niyag bato?"*

*"O kon kini mangayog
isda, hatagan hinoon
niyag bitin?"*

*"Busa, kon kamo,
bisan sa inyong
pagkadautan,
mahibalo man
ganing mohatag og
mga maayong gasa
ngadto sa inyong
mga anak, unsa pa
gayud ka labaw pa
sa inyong Amahan
nga anaa sa langit
nga mohatag og mga
maayong butang
ngadto sa mga
nagapangayo kaniya?"*

MGA MENSAHE

- 4 Mensahe sa Unang Kapangulohan: Mga Pamilya Mahimong Manag-uban sa Hangtud**
Ni Presidente Henry B. Eyring
- 7 Mensahe sa Visiting Teaching: Balaan nga mga Kinaiya ni Jesukristo: Hiyas**

LABING IMPORTANTING MGA ARTIKULO

- 10 Unsaon Nato “Pagsangyaw [kabahin] kang Kristo” diha sa Atong Panimalay**
Ni Darren E. Schmidt
Mga ideya sa pagmugna og mas nakasentro kang Kristo nga panimalay.
- 14 Ang Dalan padulong sa Palmyra**
Ni Matthew S. Holland
Ang dalan padulong sa Palmyra—ang dapit sa Unang Panan-awon ug ang tipiganan sa bulawang mga palid—dili gayud sayon para kang Joseph Smith ug sa iyang pamilya.

- 20 Pagpaningkamot nga Maluwas**
Ni Connie Goulding
Kon kamo mobati nga dili maka-lingkawas—pinaagi sa personal nga mga pagsulay, mga kahuyang, o lisud nga mga sirkumstansya—adunay pay paglaum nga maluwas.

- 24 Ang Mahimayaong Adlaw sa Pagpahiuli sa Priesthood**
Ni Elder L. Tom Perry
Dako atong pasalamat nga gipahiuli sa Ginoo ang Iyang Simbahan ug Iyang priesthood dinhi sa yuta.

- 28 Ang mga Pagtulun-an sa Manluluwas kabahin sa Pagkadisipulo**
Ni Casey W. Olson
Kining upat ka panghitabo gikan sa katapusang panaw ni Kristo padulong sa Jerusalem nagtudlo kanato kon unsaon nga mahimong mas maayo nga mga disipulo.

- 34 Mga Mangingisdag Tawo**
Ni Elder Scott D. Whiting
Para sa usa ka ward, ang hustong naglihok nga konseho sa ward makahimo sa tanang kalainan.

MGA DEPARTAMENTO

- 8 Pagserbisyo diha sa Simbahan: Ang Akong Leksyon sa Gugma**
Ni Janice Tate
- 9 Mga Pagpamalandong: Ang Pagluwas sa Hummingbird**
Ni William Hoggan
- 38 Mga Tingog sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw**
- 80 Hangtud sa Sunod Natong Panagkita: Pasagdi Kana**
Ni Presidente Boyd K. Packer

ANAA SA HAPIN
Atubangan: Gilitratohan ni Leslie Nilsson.
Sulod sa atubangang hapin: Litrato pinaagi sa Rtdvan Çelik/iStock/Thinkstock. Sulod sa luyo nga hapin: Gilitratohan ni Cody Bell.

46

42 Pagsalig sa mga Kasigurohan sa Ginoo

Ni Mindy Anne Leavitt

Imbis nga diha-diha dayon nga pagluwas, ang Ginoo mahimong mopanalangin kanato og bililhon kaayong mga higayon sa kasigurohan taliwala sa atong mga pagsulay.

46 Wala Mabalin

Ni Lena Hsin-Yao Cho

Sa dihang nakadungog ko nga magpabilin sa samang area sa sunod unom ka semana, dili ko makatuo sa akong nadungog.

Tan-awa kon inyo bang makit-an ang Liahona nga gitago dinhi niini nga isyu. Timaan: Unsa pay inyong madrayban gawas sa sakyanan?

48

48 Pagkinabuhi sa Kalibutan nga Paspas ang Kausaban

Ni Presidente Dieter F. Uchtdorf

Himoang yano ang inyong kinabuhi pinaagi sa pagtutok niining upat ka relasyon.

52 Atong Luna

54 Pagpakigbahin sa Ebanghelyo Sama ni Juan Bautista

Ni Ryan Carr

56 Apan Unsa Kaha Kon . . . ? Mga Pangutana kabahin sa Pagserbisyo og Misyon

60 Mga Pangutana ug mga Tubag

Usa sa akong mga higala gustong mosulay og butang nga dili maayo bisan og kausa aron siya dunay mahibaloan kon ang mga tawo maghisgot niini. Unsaon nako sa pagtabang niya nga makasabut nga kana dili maayong ideya?

62 Ang Puzzle sa Pagtuon sa Kasulatan

Ni Cody Phillips

Uban sa mga puzzle ug pagtuon sa kasulatan, kon inyo kining mas gamiton, mas daghan mo og masabtan.

65 Mga Sister diha sa Ebanghelyo

Ni Paola Sarahí Hernández Cruz

Ang higala ni Paola nag-inusara, busa gusto ni Paola nga ipakigbahin ang mga panalangin sa ebanghelyo ngadto kaniya.

72

66 Linain nga Saksi: Sa unsa nga paagi nga ako magiyahan sa Espiritu Santo?

Ni Elder L. Tom Perry

67 Musika: Ang Espiritu Santo

Ni Jeanne P. Lawler

68 Panahon sa Kasulatan: Ang Maayong Magbalantay

Ni Erin Sanderson

70 Atong Pahina

71 Mga Tawo-Tawo sa Kasulatan diha sa Bag-ong Tugon: Ang Maayong Magbalantay

72 Ang Unang Future Father's Day ni Steven

Ni Kellie George Purcill

Ang inahan ni Steven adunay ideya sa pagtabang nga siya dili magguol sa Father's Day.

74 Ang Pagpamatuod ni Mia

Ni Amelia Hawkins

Gusto ni Mia nga makaangkon og pagpamatuod, apan unsaon kini niya?

76 Para sa Gagmayng mga Bata: Ang Balay Nga Gitukod sa Ikapulo

Ni Janele Williams

HUNYO 2015 VOL. 18 NO. 6
LIAHONA 12566 853 (ISSN 1096-5114)

Internasyonal nga magasin sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga giimprinta sa Cebuano

Ang Unang Kapanguloan: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles:

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Editor: Craig A. Cardon

Mga Adviser: Mervyn B. Arnold, Christoffel Golden, Larry R. Lawrence, James B. Martino, Joseph W. Sitati

Tigdumalang Direktor: David T. Warner

Direktor sa Operasyon: Vincent A. Vaughn

Direktor sa mga Magasin sa Simbahan:

Allan R. Loyborg

Business Manager: Garff Cannon

Tigdumalang Editor: R. Val Johnson

Luyo-luyo sa Tigdumalang Editor: Ryan Carr

Asistant sa Publikasyon: Lisa Carolina López

Team sa Pagsulat ug Pag-edit: Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flittton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Mindy Anne Leavitt, Michael R. Morris, Sally Johnson Odekir, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Paul VanDenBerghe, Marissa Widdison

Tigdumalang Direktor sa Art: J. Scott Knudsen

Direktor sa Art: Tadd R. Peterson

Team sa Pagdesinyo: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus,

Mandie M. Bentley, C. Kimball Bott, Tom Child, Nate Gines, Colleen Hincley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Coordinator sa Intellectual Property:

Collette Nebeker Aune

Tigdumala sa Produksyon: Jane Ann Peters

Team sa Produksyon: Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Katie Duncan, Bryan W. Gygi, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty

Prepress: Jeff L. Martin

Direktor sa Pag-imprinta: Craig K. Sedgwick

Direktor sa Pagpang-apud-apod: Stephen R. Christiansen

Paghubad: Francisco M. dela Cruz

Ipadala ang subskripsyon, mga pangutana, ug mga taho ngadto sa *Dateline Philippines* sa *Liahona*, The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, Temple Drive, Greenmeadows Subdivision, Quezon City 1110, Metro Manila, Philippines o sa P. O. Box 1505, Ortigas Center, Emerald Avenue, Pasig 1600, Metro Manila, Philippines. Numero sa telepono 635-9183. Presyo sa subskripsyon sa Pilipinas, P48 matag tuig, P4.00 matag gula, gawas sa mga espesyal nga isyu.

Sa pag-subscribe ug pag-renew sa magasin, bisitahi ang <http://store.lds.org>. Paliug ayaw kalimti sa pagbutang sa imong ward/branch isip address asa ipadala ang imong subskripsyon.

Kon dunay mga pangutana mahitungod sa subskripsyon paliug tawag sa Church's Global Service Center (GSC) sa 1800-8-680-3950 alang sa mga subscriber sa PLDT ug Smart o 1800-1-441-0687 alang sa mga subscriber sa Globe.

Isumiter ang mga manuskrito ug mga pangutana online sa liahona.lds.org; kon ipadala ngadto sa *Liahona*, Room 2420, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; o i-e-mail sa: liahona@dschurch.org

Liahona (usa ka termino sa Basahon ni Mormon nga nagpasabut nga "kompas o direktor") gimantala sa Albanian, Armenian, Bislama, Bulgarian, Cambodian, Cebuano, Chinese, Chinese (simplified), Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Fijian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Icelandic, Indonesian, Italian, Japanese, Kiribati, Korean, Latvian, Lithuanian, Malagasy, Marshallese, Mongolian, Norwegian, Polish, Portuguese, Romanian, Russian, Samoan, Slovenian, Spanish, Swahili, Swedish, Tagalog, Tahitian, Thai, Tongan, Ukrainian, Urdu, ug Vietnamese. (Ang kasagad magkalahi sa pinulongan.)

© 2015 sa Intellectual Reserve, Inc. Tanang mga katungod gigahin. Gigamit sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga may pagtugot. Gi-imprinta sa Tinipong Bansa sa Amerika. Gi-imprinta sa Pilipinas.

Ang teksto ug biswal nga materyal diha sa *Liahona* mahimong kopyahan alang sa sulagma, dili pangkomersyo nga paggamit sa simbahan o panimalay. Ang biswal nga materyal dili mahimong kopyahan kon kini adunay mga pagdili diha sa linya sa kredito sa maong artwork. Ang mga pangutana kinahanglan ipadala ngadto sa Intellectual Property Office, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150, USA; e-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

June 2015 Vol. 18 No. 6. LIAHONA (USPS 311-480) Cebuano (ISSN 1096-5114) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$10.00 per year; Canada, \$12.00 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address *must* be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 707.4.12.5).

NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Mga Ideya sa Family Home Evening

Kini nga isyu naglangkob og mga artikulo ug mga kalihokan nga magamit alang sa family home evening. Ang mosunod mao ang duha ka ideya.

"Ang Mahimayaong Adlaw sa Pagpahiuli sa Priesthood," pahina 24:

Ikonsiderar ang pagpasabut kon sa unsa nga paagi ang priesthood gipasa pinaagi sa pag-drawing og yanong linya gikan sa usa ka tawo ngadto sa lain, sugod ni Adan ug padayon hangtud sa ubang mga propeta sa Daang Tugon ug dayon gikan ni Jesukristo ug sa Iyang mga Apostoles ngadto ni Joseph Smith. Mahimong sulayan ninyo sa pagsagulo ang mga pulong nga gipamulong ni Juan Bautista sa dihang gitugyan ang Aaronic Priesthood ngadto ni Joseph Smith ug Oliver Cowdery, sumala sa narekord sa Doktrina ug mga Pakigsaad, ug paghisgot sa kaimportante sa maong hitabo.

"Ang Pagpamatuod ni Mia," pahina 74:

Human mabasa pagdungan ang artikulo, mahimo ninyong hisgutan ang "sa unsa nga paagi" makaangkon og pagpamatuod: pag-ampo, pagbasa sa mga kasulatan, pagpaminaw sa mga propeta ug mga apostoles, pagpaminaw sa mga pagpamatuod sa ubang mga tawo, paghatag sa inyong kaugalingong pagpamatuod, uban pa. Hisguti kon sa unsa nga paagi nga ang mga pagpamatuod sama sa usa ka kaha-yag. Ang mga ginikanan makahatag dayon sa ilang mga pagpamatuod ug modapit sa ilang mga anak sa pagpakigbahin usab sa ilang mga pagpamatuod o mga pagbati kon gusto sila.

SA INYONG PINULONGAN

Ang *Liahona* ug ubang mga materyal sa Simbahan anaa sa daghang pinulongan sa languages.lds.org.

MGA HILISGUTAN NIINI NGA ISYU

Ang mga numero nagrepresentar sa unang pahina sa artikulo.

Amahan, mga, 72

Basahon ni Mormon, 10

Buhat sa templo, 4, 6, 70

Bunyag, 65, 70

Espiritu Santo, 62, 66,

67, 74

Family history, 4

Gugma, 8, 40

Hiyas, 7

Ikaduhang Pag-anhi, 54

Ikapulog, 76

Jesukristo, 7, 10, 20, 28,

42, 48, 54, 66

Kasulatan, mga, 62, 68,

71

Konseho sa ward, mga, 34

Langitnong Amahan, 48

Misyon, mga, 40, 42, 46,

54, 56

Misyonaryo nga buhat,

54, 65

Musika, 8, 53, 67

Pag-ampo, 10, 74

Paghinulsol, 56

Pagkadisipulo, 28

Paglaum, 42

Pagluwas, 9, 20

Pagpa-aktibo, 9

Pagpahiuli, 14, 24

Pagpamatuod, 56, 74

Pagpangulo, 34, 46, 80

Pagpasaylo, 80

Pagsulay, mga, 20, 42, 52

Pagtudlo, 10

Pag-ula, 20, 42

Pailub, 38

Pamilya, 4, 10, 48, 72

Panarbaho, 39, 52

Pangalagad, 9, 28, 34

Priesthood, 4, 24

Serbisyo, 8, 24, 34, 41, 48

Smith, Joseph, 14

Walay Paghunahuna sa

Kaugalingon, 28

**Ni Presidente
Henry B. Eyring**

Unang Magtatambag
sa Unang
Kapangulohan

MGA PAMILYA MAHIMONG MANAG-UBAN sa Hangtud

Ang gahum sa priesthood sa pagbugkos sa mga pamilya sa kahangturan usa sa labing mahinungdanong gasa sa Dios. Ang matag tawo nga nakasabut sa plano sa kaluwasan naghandom nianang mahangturong panalangin. Sa mga seremonya sa pagbugkos lamang nga gipahigayon sa gipahinungod nga mga templo sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga gitanyag sa Dios ang saad nga ang mga pamilya mahimong mabugkos sa kahangturan.

Ang mga yawe sa priesthood nga nakaposible niini gipahiuli nganhi sa yuta pinaagi ni propeta Elijah ngadto ni Joseph Smith sa Templo sa Kirtland. Kadtong mga yawe sa priesthood gipasa sa wala maputol nga linya pinaagi sa buhi nga mga propeta sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw hangtud karon.

Ang Manluluwas sa Iyang mortal nga pangalagad namulong sa gahum sa pagbugkos sa mga pamilya sa mga pulong ngadto ni Pedro, ang Iyang labaw nga Apostol, sa dihang Siya miingon, “Hatagan ko ikaw sa mga yawe sa gingharian sa langit, ug bisan unsay imong pagabugkuson dinhi sa yuta, didto sa langit pagaihon kini nga binugkos; ug bisan unsay imong pagaluagan dinhi sa yuta, didto sa langit pagaihon kini nga linuagan” (Mateo 16:19).

Sa celestial nga gingharian lamang nga kita makapuyo isip mga pamilya sa kahangturan. Didto kita magpundok isip mga pamilya sa presensya sa atong Langitnong Amahan ug sa Manluluwas. Si Propeta Joseph Smith mihulagway nianang talagsaong kasinatian niining paagiha sa Doktrina ug mga Pakigsaad:

Sa panahon nga ang Manluluwas mopakita kita makakita kaniya ingon nga siya mao. Kita makakita nga siya usa ka tawo sama sa atong kaugalingon.

Ug kana nga panag-uban nga ania kanato dinhi maanaa kanato didto, lamang kini pagaubanan sa walay katapusan nga himaya, nga ang mao nga himaya kita wala karon makatagamtam” (D&P 130:1–2).

Kini nga kasulatan nagsugyot nga kita makahimo uban sa pagsalig sa pagtinguha alang sa langitnong sumbanan sa atong mga relasyon uban sa atong mga pamilya. Maatiman nato pag-ayo ang atong mga sakop sa pamilya, buhi ug patay, sa pagbuhat sa tanan nga atong mahimo sa pagtanyag kanila sa mga ordinansa sa priesthood nga mobugkos nato didto sa langit.

Daghan kaninyo, batan-on ug hamtong, naghimo niana. Nangita kamo sa mga pangalan sa mga katigulangan kinsa wala pa makadawat sa mga ordinansa nga makabugkos kaninyo.

Hapit kamong tanan adunay buhi nga mga kabanay nga wala pa mabugkos isip pamilya pinaagi sa gahum sa priesthood. Kadaghanan adunay buhi nga mga kabanay kinsa nakadawat sa mga ordinansa sa priesthood apan wala magtuman sa mga pakigsaad nga ilang gihimo uban sa Dios. Ang Dios mopanalangin ninyo nga kamo makahimo sa pagtabang niadtong tanan ninyong mga kabanay sa pagtuo. Kamo adunay saad nga gihimo sa Ginoo ngadto sa Iyang mga disipulo kinsa modala sa uban ngadto Kaniya:

“Ug kinsa kadto nga modawat kaninyo, didto atua usab Ako, kay Ako molakaw diha sa inyong atubangan. Ako anaa sa inyong tuo nga kamot ug sa inyong walà, ug ang akong Espiritu mahimo nga anaa sa inyong mga kasingkasing, ug ang akong mga anghel anaa libut kaninyo, aron sa pagtabang kaninyo” (D&P 84:88).

Gikan sa bintana sa akong opisina akong makita ang mga pangasaw-unon ug pamanhunon kada adlaw

nga nagpalitrato diha sa matahum nga mga bulak ug sa nagsirit nga mga fountain. Ang pamanhunon sa kasagaran mosapwang sa iyang pangasaw-unon, sa pipila ka lisud ka mga lakang, samtang ang litratista mokuha og litrato sa kasal. Matag higayon nga makita ko kana, maghunahuna ko sa mga magtiayon nga akong nailhan kinsa—usahay sa

bag-o pa lang mahuman ang adlaw sa ilang kasal—mosapwang sa usag usa sa laing mga paagi kon mahimo nang lisud ang kinabuhi. Mahimong mawad-an sa trabaho. Mga anak matawo nga dunay dakong mga hagit. Ang sakit moabut. Ug dayon, ang mga kinaiya sa pagbuhat ngadto sa uban kon unsay gusto nato nga buhaton nila ngari kanato—sa sayon

pa kining buhaton—makapahimo nato nga daw mga bayani atol sa mahagitong mga panahon diin ang maayong pagtratar sa uban nagkinahanglan og kalig-on nga sobra pa sa unsay anaa kanato.

Angay natong ihatag sa atong mga pamilya ang matang sa relasyon nga atong madala ngadto sa presensya sa Dios. Maningkamot kita nga dili makapasilo o masilo. Makahukom kita nga mopasaylo dayon ug hingpit. Makapaningkamot kita sa pagtinguha sa kalipay sa uban labaw sa atong kalipay. Mahimo kitang magmabination sa atong sinulihan. Samtang maningkamot kita sa pagbuhat niining mga butanga, atong gidapit ang Espiritu Santo sa atong mga pamilya ug sa atong mga kinabuhi.

Ang akong kasiguroan nganha ninyo mao nga, uban sa tabang sa Ginoo ug uban sa mahinulsulon nga mga kasingkasing, atong makita sa daklit niining kinabuhia ang matang sa kinabuhi nga atong gusto sa kahangturan. Ang Langitnong Amahan nahigugma kanato. Gusto Siya nga mahibalik kita ngadto Kaniya. Ang Manluluwas, pinaagi sa gahum sa Iyang Pag-ula, nakapahimo nga possible sa kausaban sa atong mga kasingkasing nga kinahanglan natong buhaton aron makasulod sa balaan nga mga templo, makahimo og mga pakigsaad nga atong matuman, ug magpuyo isip mga pamilya sa kahangturan sa celestial nga himaya—naka-pauli pag-usab. ■

PAGTUDLO GIKAN NIINI NGA MENSAHE

Sa inyong pagpakigbahin sa doktrina sa mahangtulong pamilya, ikonsiderar unsay gisulti ni Elder Richard G. Scott sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles: “Kanunay tinguhaa ang paglig-on sa mga pamilya. Pagtudlo uban ang panan-awon sa kaimportante sa mga pamilya nga ma-sealed sa templo. . . . Kon kamo adunay mahangtulong panglantaw nga naglakip sa mga ordinansa sa sealing diha sa templo, kamo makatabang sa pagtukod sa gingharian sa Dios dinhi sa yuta” (“Usa ka Paning-ingnan

Akong Gihatag Kaninyo,” *Liahona*, Mayo 2014, 34). Unsaon ninyo pagtabang niadtong inyong gitudloan nga makapalambo og panan-awon sa kaimportante nga mabugkos diha sa templo? Dapita kadtong wala pa mabugkos sa paghisgot sa mga lakang nga ilang mahimo padulong niana nga ordinansa. Dapita kadtong nabugkos na sa paghisgot sa unsa nga paagi nga sila makatuman sa panan-awon sa ilang mahangtulong pamilya ug maningkamot sa pagpalambo sa ilang relasyon sa usag usa.

Mahangturong Nakasumpay sa Akong Pamilya

Ni Laura Burton

Sa dihang gisagop ko sa edad nga tres anyos, ang akong sinahan nga naghimugso kanako mitugot nga ang hingpit nga pagsagop makompleto kon mosugot akong mga ginikanaan kinsa misagop nako nga ang mga ordinansa sa Simbahan ipahigayon human ko mag-12 anyos. Siya naghunahuna nga kinahanglang sakto ko sa edad aron paghimo niining pagpili para sa akong kaugalingon, apan sa tinuod lisud ang magpaabut.

Oo, lisud nga makita nga ang akong mga higala nabunyagan sa dihang sila nag-otso anyos, apan mas lisud sa pagkasayud nga dili ko mabugkos ngadto sa mga ginikanaan kinsa misagop nako ug sa lima ka magulang nga igsoon hangtud mag-12 anyos ko. Nahadlok ko nga adunay mahitabo nako ug dili ko mabugkos ngadto kanila.

Sa nagkaduol na akong ika-12 nga adlawng natawhan, nagsugod mi sa pagplano sa akong bunyag ug pagbugkos ngadto sa akong pamilya. Gipapili ko sa akong ginikanaan asa nga templo nga gusto nakong mabugkos kami. Kanunay ko nga naghunahuna nga ang San Diego California

Temple maoy pinakanindot, busa ang tibuok pamilya miuyon nga mobiyahe sa California para sa pagbugkos.

Dili ko kapaabut nga mahimong mahangturong pamilya uban sa akong mga ginikanaan ug mga igsoon. Panahon sa pagbugkos, nabati gyud nako ang Espiritu nga lisud kini ipamulong. Karon, nga sa katapusan nabugkos ko ngadto sa akong pamilya, ang akong kabalaka napulihan og kahupay ug kalinaw, nasayud nga ako mahangturong nasumpay kanila.

Ang tagsulat nagbuyo sa Utah, USA.

MGA BATA

Pagtan-aw ngadto sa Templo

Si Presidente Eyring nagpasabut nga tungod sa priesthood, kita adunay kahigayunan nga moadto sa templo aron mabugkos uban sa atong pamilya hangtud sa kahangturan. Pag-drawing o pangita og litrato sa inyong paborito nga templo ug ibutang kini sa dapit diin inyo kining makita kada adlaw. Paghimo og lista kon unsaon ninyo pag-andam aron makaadto sa templo sa umaabut.

Tun-i sa mainampuong paagi kini nga materyal ug tinguhaa nga masayud unsa ang angay nga ipakigbahin. Sa unsang paagi nga ang pagsabut sa balaanong mga kinaiya sa Manluluwas makapalambo sa inyong hugot nga pagtuo diha Kaniya ug mopanalangin niadtong inyong giamuma pinaagi sa visiting teaching? Alang sa dugang nga impormasyon, adto sa reliefsociety.lds.org.

Balaan nga mga Kinaiya ni Jesukristo: Hiyas

Kini kabahin sa sunod-sunod nga mga Mensahe sa Visiting Teaching nga naghulagway sa balaan nga mga kinaiya sa Manluluwas.

"Himoa ang hiyas nga modayan-dayan sa inyong mga hunahuna nga walay paghunong; unya ang imong pagsalig mosamot pagkalig-on diha sa atubangan sa Dios; ug ang doktrina sa pagkapari motuhop diha sa imong kalag ingon sa mga yamog nga gikan sa langit." (D&P 121:45).

Unsa ang hiyas? Si Presidente James E. Faust (1920–2007) miingon: "Ang hiyas sa iyang mas tugob nga kahulugan naglangkob sa tanang kinaiya sa pagkamatarung nga makatabang kanato nga maumol ang atong pagkatawo."¹ Si Presidente Gordon B. Hinckley (1910–2008) midugang: "Ang gugma sa Dios ang tinubdan sa tanang hiyas, kaayo, kalig-on sa kinaiya."²

Sa relasyon tali sa babaye ug hiyas, si Elder D. Todd Christofferson sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles miingon: "Natawo ang mga babaye dinhi sa kalibutan dala ang piho nga hiyas, balaanong gasa nga naghimo nilang hanas sa pagsilsil ni-ana nga mga kalidad sama sa pagtuo, kaisug, pagbati, ug pagpatahum sa mga relasyon ug kultura. . . .

Mga sister, sa tanan ninyong asosasyon, ang relasyon ninyo sa Dios, ang inyong Langitnong Amahan, nga

Ikonsiderar Kini

Sa unsang paagi nga ang hiyas makatabang ug makapalig-on kanato?

tinubdan sa inyong moral nga gahum, maoy gikinahanglang unahon sa inyong kinabuhi. Hinumdumi nga ang gahum ni Jesukristo miabut pinaagi sa Iyang naka-focus nga debosyon sa kabubut-on sa Amahan. . . . Paningkamot nga mahimong ingon niana nga disipulo sa Amahan ug sa Anak, ug ang inyong impluwensya dili gayud molubad."³

Dugang nga mga Kasulatan

Salmo 24:3–5; Mga Taga-Filipos 4:8; 2 Pedro 1:3–5; Alma 31:5; Doktrina ug mga Pakigsaad 38:23–24

MUBO NGA MGA SULAT

1. James E. Faust, "Ang mga Hiyas sa Matarung nga mga Anak nga Babaye sa Dios," *Liahona*, Mayo 2003, 108.
2. Gordon B. Hinckley, "Excerpts from Recent Addresses of President Gordon B. Hinckley," *Ensign*, Abr. 1996, 73.
3. D. Todd Christofferson, "Ang Moral nga Impluwensya sa mga Babaye," *Liahona*, Nob. 2013, 29, 31.
4. Ang hiyas dunay gahum (tan-awa sa Marcos 5:30).
5. Sa Giya ngadto sa mga Kasulatan, Ang "Pagkapari" gipasabut nga "ang pagtugot ug gahum nga gihatag sa Dios ngadto sa tawo sa pagbuhat sa tanan nga mga butang alang sa kaluwasan sa tawo" (D&P 50:26–27).

Hugot nga Pagtuo, Pamilya, Kahupayan

Gikan sa mga Kasulatan

Karon, ang mahiyason nga mga babaye, puno sa pagtuo, mangayo og tabang sa Manluluwas. Sa Lucas 8 mabasa nato bahin sa usa ka babaye nga gitalinug-an sulod na napulog duha ka tuig nga dili maayo. Nagtinguha siya nga maayo sa dihang siya "miduol sa luyo ni [Kristo], ug mihikap sa borlas sa iyang saput: ug diha-diha [mitang-on] ang iyang talinugo. . . . Ug si Jesus miingon, May mihikap kanako: kay gibati ko nga may gahum⁴ nga migula kanako." Kining mahiyasong matinud-anong babaye ug sa naghapa siya sa iyang atubangan, gisugilon niya sa "atubangan sa tanang tawo" ang hinungdan sa "iyang paghikap kaniya" ug ang iyang pagkaayo diha-diha. Ug si Jesus miingon kaniya, Anak, ang imong pagsalig nakapaayo kanimo; lumakaw ka nga malina-won" (tan-awa sa Lucas 8:43–48; tan-awa usab sa 6:17–19).

Pinaagi sa Iyang hiyas,⁵ Si Kristo makaayo, makahimo, makalig-on, makahupay, ug makapadasig kon kita mopili uban sa kaisug ug hugot nga pagtuo sa pagduol ngadto Kaniya.

ANG AKONG LEKSYON SA GUGMA

Ni Janice Tate

Wala ko magdahum sa yanong proyekto sa pagserbisyo sa pagtudlo nako og daghan kaayo mahitungod sa gugma sa Langitnong Amahan alang sa Iyang mga anak.

Maora-ora ra kini og kasagaran nga proyekto sa pagserbisyo: magpundok og grupo sa mga sister sa Relief Society sa pag-organisar og mubo nga programa sa choir sa pasilidad diin ang mga pasyente magpaayo, bisan og walay usa gikan sa among ward ang pasyente didto.

Among nakita ang among kaugalingon nga nagdasok sa gamay nga kwarto uban sa siyam ka tigulang nga mga pasyente nga nag-atubang namo naglingkod sa ilang mga wheelchair. Daw blangko ang ilang mga panagway, walay ekspresyon. Init ug walay preskong hangin, ug naghunahuna ko, “Humanon na nato kini.”

Ako ang modumala sa musika, mao nga nagtalikod ko sa mga

pasyente ug nagtutok sa programa. Sa among pagsugod, nakadungog ko sa usa ka pasyente nga nanawag og, “Mama, Mama,” samtang dunay lain nga namakpak ug nagsaba-saba. Mibati ko nga dili komportable, apan sa pipila ka minuto mahuman na mi ug mamauli.

Samtang nag-andam mi sa pagkanta sa katapusang himno, “How Great Thou Art” (*Hymns*, nu. 86), giimbitar namo ang mga pasyente ug medikal nga mga kawani sa pag-apil namo. Miatubang ko aron modumala sa tanan sa pagpanganta, ug niana nakita nako siya—gamay, nangunot, ubanon nga babaye nga nagsabak og daghang mga tisyu nga basa sa iyang mga luha.

Misinyas siya nako sa pagduol niya. Miduol ko, ug sa dihang mitikubo ko sa pagpaminaw, iyang gigunitan ang akong kamot. Ang iyang tibuok lawas nagkurog samtang mihung-hung siya, “Usa ko ka Santos sa Ulahing mga Adlaw. Nindot kaayo nga mianhi ang akong mga sister.”

Ang Espiritu mipuno sa akong kalag, ug miluhod ko tupad niya, mga luha miagas gikan sa akong mga mata. Giagbayan niya ako sa luya nga mga bukton ug mipikip nako ingon og nakasabut siya sa akong emosyon. Ang tanan nagsugod sa pagpanganta sa himno, apan dili ko makalitok sa unang bersikulo.

Samtang ang mga pasyente ug mga kawani nanganta sa kahalangdon sa Dios, ang Espiritu mipuno sa kwarto, ug ang tanan natandog. Sa katapusan, nakakontrol ko sa akong pagbati ug miapil sa uban, sa pagpanganta.

*Kon si Kristo moabut, uban sa singgit sa pagdayeg,
Ug dad-on ko, kalipay mipuno sa akong kasingkasing!
Dayon moyukbo sa mapainubsanong pagtahud
Ug diha mopahayag, “Akong Dios, pagkahalangdon nimo!”*

Pagkahuman sa programa ang mga sister sa Relief Society nakig-istorya sa mga pasyente ug sa mga kawani. Ang ubanon nga sister misulti namo nga nagmagul-anon siya ug mibati nga gilibutan sa mga estranghero hangtud nga miabut mi. Wala kami makahibalo nga naa siya, apan ang Langitnong Amahan nahibalo.

Napahinumduman ko nga kining tanang mga tawo atong mga kaigsoonan, nga sila nagkinahanglan og gugma ug kahupayan, ug nga sa umaabut mahimong ako na sad ang anaa sa ilang lugar. Natandog ko nga nahimo kaming instrumento sa mahigugmaong Amahan, ug ako mapasalaton nga ang among proyekto sa pagserbisyo mitudlo nako og gamhanan nga leksyon sa gugma. ■
Ang tagsulat nagpuyo sa California, USA.

GUGMA INUBANAN SA BUHAT

“Adunay dili tiaw nga panginahanglan sa gugmang putli nga naghatag og pagtagad niadtong wala matagad, paglaum alang sa mga nawad-an og kadasig, tabang alang sa mga nagkasakit. Ang matuod nga gugmang putli mao ang gugma inubanan sa buhat. Ang panginahanglan sa gugmang putli anaa bisan asa.”

Presidente Thomas S. Monson, “Ang Gugma nga Putli Dili Gayud Mapakyas,” *Liahona*, Nob. 2010, 124.

ANG PAGLUWAS SA HUMMINGBIRD

Ni William Hoggan

Sa pagluwas sa hummingbird, makat-on kita unsaon sa pagtabang sa huyang sa espirituhanon.

Sa Young Women camp sa kabukiran sa California, ang batang mga babaye ug ang mga lider naghulat sa panihapon sa usa ka balay paabangan. Samtang naghulat kami, ang batang mga babaye nakamatikod og butang ilawom sa lamesa. Usa ka hummingbird ang milupad diha sa paabangan, wala na makatultol sa iyang agianan, ug sa katapusan nahagsa sa salog. Mihangyo sila nako sa pagtabang.

Ang langgam hapit na mamatay, ang iyang sungo naputos sa lawa-lawa ug ang iyang mga balahibo nagkalkag. Hinay nako kining gibutang sa usa ka kopa ug gidala sa gawas. Naglaum ko nga maulian ra kini apan sa tinuod nagpaabut ko nga kini mamatay na. Hinoon, sa dihang hinay nakong gihuwad ang kopa aron ibutang ang hummingbird sa yuta, samtang midailos kini ang hummingbird migunit sa ngilit sa kopa sa iyang gagmay nga mga kuku. Akong gipatindog ang kopa, ang langgam milingkod sa ngilit, nagpiyong ang mga mata. Karon unsa man?

Usa ka lider, nga nakakita sa langgam, nagkutaw og solusyon sa asukar ug tubig ug gidala ngari nako. Una hinay nakong gitangtang ang mga lawa-lawa gikan sa hait nga sungo. Ang langgam wala maglihok. Dayon akong gituslob ang usa ka tudlo sa tubig nga sinagulan og asukar ug gipatulo sa tumoy sa sungo. Nawala ang tinulo, bisan og ang langgam wala maglihok. Tingali ang likido mituhop ngadto sa sungo? Gituslob nako

pag-usab ang akong tudlo ug gipatungod sa sungo sa langgam. Niining higayuna ang gamay nga dila, nipis pa kaysa buhok, mitilap sa tumoy sa akong tudlo.

Sulod sa 10 o 15 minutos, ang hummingbird miinom sa tagsa-tagsa ka tulo. Nianang higayuna, ang ubang mga lider nagpundok libut nako, ug mitanyag ko nila sa pagsulay sa pagpakaon niini.

Sa kalit mibuka ang mga mata sa langgam, ug ang nagkalkag nga mga balahibo nahipos. Human makainom og mga duha pa ka tinulo, mikapakapa ang mga pako niini, mikapakapa pa og pila sa segundo, ug dayon milupad. Nagduha-duha pa kini ibabaw namo, ug dayon mipalayo.

Nagbarug kami didto, nahinganha. Ug dayon, sama sa kakalit sa paglupad sa langgam, ang espirituhanong mga leksyon miabut:

- Sa kasagaran, sa atong pagtabang sa dili kaayo aktibo, ang atong mga paningkamot ingon og wala makahimo og kalainan. Apan ang gugma nga atong gihalad modailos ngadto sa mga liki—sama sa tubig nga sinagulan og asukar ngadto sa wala maglihok nga sungo sa hummingbird—naghatag og

espirituhanong nutrisyon nga makahatag og resulta sa umaabut nga adlaw.

- Usahay dili kita makapadayon sa atong kaugalingon; nagkinahanglan kita og mabination, mahigugmaong tinubdan sa tabang.
- Usahay ang mga tawo mabitik sa mga lawa-lawa sa sala o adiksiyon ug nagkinahanglan og tabang sa usa ka higala o lider sa priesthood ug tabang sa Manlu-luwas aron makalingkawas.
- Nagkinahanglan kita og regular nga espirituhanong nutrisyon aron makalahutay, o kita mahutdan sa espirituhanong kalig-on ug mabiktima sa dautan nga mga impluwensya.
- Ang hummingbird milahutay. Sa literal nga paagi. Ang paglahutay makahimo sa tanang kalainan. Usahay, kinahanglan lang nga molahutay kita pinaagi sa hugot nga pagtuo samtang moatubang kita sa masakit ug usahay grabe nga mga hagit sa kinabuhi.

Ang Bag-ong Tugon miingon nga ang Magtutudlo nakahibalo bisan sa pagkatagak sa langgam (tan-awa sa Mateo 10:29–31). Nasayud ako karon nga Siya nakahibalo sa pagkatagak sa hummingbird. Ug Siya nakahibalo kaninyo. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa California, USA.

Unsaon Nato
“Pagsangyaw [kabahin]
kang Kristo”
diha sa Atong Panimalay

“Ug kami naghigot kang Kristo, kami nalipay diha kang Kristo, kami nagsangyaw kang Kristo, kami nanagna kang Kristo, ug kami nagsulat sumala sa among mga panagna, nga ang among mga anak mahimo nga masayud sa unsa nga tinubdan sila mahimo nga mangita alang sa kapasayloan sa ilang mga sala” (2 Nephi 25:26).

Ni Darren E. Schmidt

Makausa atol sa Pasko sa Pagkabanhaw, ang akong asawa misugyot nga among basahon isip pamilya lang asoy diha sa kasulatan sa katapusang semana sa pagkamortal sa Manluluwas. Kada gabii inig dayong katulog, among basahon ang Bag-ong Tugon ug mopatan-aw sa among mga anak og mubo nga video sa hitabo ug hisgutan ang ilang mga pangutana. Nahingangha ko sa mga pangutana sa among mga anak ingon man usab sa Espiritu nga among nabati atol sa among pagbasa ug mga diskusyon.

Sa pagtapos sa semana, mibati ko og dakong pasalamat ug gugma sa Manluluwas, nakapamalandong pag-ayo sa Iyang sakripisyo ug sa mahangturong sangputanan nga miresulta sa tanan Niyang gisinati para kanato. Uban sa akong mga pagbati, nasayud ko nga ang akong asawa nadasig, ug nabati nako ang mas lalum nga pagsabut ug gugma sa akong mga anak para sa Manluluwas ingon man usab ang mas dakong tinguha sa pagpakita og Kristohanong kinaiya sa usag usa.

Sukad niadto among gidiskobre ang ubang mga paagi aron kami mas “[m]aghigot kang Kristo” ug mas “[m]agsangyaw kang Kristo” sa among panag-istoryahanay ug mga leksyon, nasayud nga pinaagi sa pagtukod sa among pundasyon diha kang Jesukristo, kami gisaaran nga mas makabuntog sa mga kalisdanan sa kinabuhi (tan-awa sa Helaman 5:12).

Ehemplo sa Pagtudlo kabahin sa Pag-ampo

Sama pananglit, kamo nag-tudlo sa kaimportante sa pag-ampo. Mahimo ninyong gamiton ang Doktrina ug mga Pakigsaad 10:5, diin kita gimandoan sa “pag-ampo kanunay,” o ang tambag ni Nephi nga ang “dautan nga espiritu dili motudlo sa usa ka tawo sa pag-ampo, apan motudlo kaniya nga siya dili gayud kinahanglan mag-ampo” (2 Nephi 32:8). Kini nga mga kasulatan gamhanang nagtudlo sa doktrina sa pag-ampo. Samtang imo kining gitudlo, siguro makapangutana mo og “Sa unsang paagi ang Manluluwas nag-ampo?” o “Unsa kaha ang pag-ampo sa

Himoa ang Manluluwas nga Maoy Sentro sa Inyong Pagtudlo

Usa sa mga butang nga among nadiskobrehan mao nga kon among ilakip ang ehemplo ug mga pagtulunan sa Manluluwas sa among mga diskusyon ug inter-aksyon sa pamilya, kini mahimong mas epektibo ug mas mapuslanon. Gamiton ang kasusama nga gitudlo Mismo sa Manluluwas, “Ako mao ang tanom nga parras, kamo mao ang mga sanga: Ang magapabilin kanako, kang kinsa magapabilin ako, mao siya ang magapamungag daghan” (Juan 15:5). Kon atong gamiton kining kasusama sa atong pagtudlo, atong itudlo ang mga baruganan sa ebanghelyo nga dili lahi nga mga ideya apan sumpay sa Pag-ula ni Jesukristo, sama sa gideklarar ni propeta Joseph Smith.¹ Mao kini ang paagi nga atong masentro ang Manluluwas sa atong instruksyon ug dili lang tinagsa nga mga baruganan sa ebanghelyo nga atong gipili nga sundon.

Kon ato Siyang himoon nga sentro sa atong instruksyon, kita gisaaran nga maamumahan, malig-on, ug molambo, lakip na ang mga panalangin niini—buot ipasabut, nga ang atong mga diskusyon ug leksyon mas epektibong makakabig ug adunay mga resulta nga molungtad og dugay. Usa ka paagi nga among nadiskobrehan sa pagbuhat niini mao ang pagtudlo og usa ka baruganan sa ebanghelyo ug dayon mangutana sa among mga anak og sama niini “Giunsa ni Jesus pagpakita niining baruganan o pagtulunan?” o “Unsay gisulti o gitudlo sa Ginoo kabahin niining butanga?”

Manluluwas?” Kon kamo adunay mas gagmayng mga anak, siguro kini inyong mapangutana, “Sa inyong *hunahuna* unsa kaha ang pag-ampo sa Manluluwas?”

Paggahin og panahon sa paghunahuna og unsaon ni ninyo pagtubag sa personal nga paagi pinaagi sa pagkonsiderar sa mga asoy diha sa kasulatan nga inyong mahunahunaan. Makahunahuna ko dayon sa pagbisita sa Manluluwas ngadto sa Amerika, sa dihang “siya nag-ampo ngadto sa Amahan, ug ang mga butang diin siya nag-ampo dili ikasulat. . . . Ang mata wala pa makatan-aw, ni ang dunggan makadungog, kaniadto, sa mahinungdanon ug kahibulongan nga mga butang diin kami nakakita ug nakadungog ni Jesus nga nakigsulti ngadto sa Amahan” (3 Nephi 17:15–16).

Sa wala madugay diha sa asoy atong madiskobrehan nga ang mga tawo naningkamot nga gihimong sumbanan ang Iyang pag-ampo ug ang resulta “wala mobalik-balik sa daghan nga mga pulong, kay kini *gihatag ngadto kanila* unsa ang kinahanglan nga ilang i-ampo, ug sila *napuno sa tinguha*” (3 Nephi 19:24; emphasis gidugang). Niining punta, mahimo ninyong dapiton ang inyong mga anak sa pagpakigbahin og higayon diin sila napuno sa tinguha sa pag-ampo, o kamo mopakigbahin og higayon diin kamo nadasig sa mga pulong nga inyong isulti samtang nag-ampo. Dayon kamo mopamatuod kon unsay kalainan sa pag-ampo kon kini buhaton niining paagiha, sama sa gitudlo sa Manluluwas.

Hunahunaa ang kalainan nga masinati sa inyong mga

anak kon sila mobuhat sumala niining mga baruganan sa pag-ampo nga makita niining mga bersikulo ug sa imo ug ilang pagpamatuod nga gipakigbahin. Hunahunaa kon sa unsang paagi kini makapalambo sa ilang abilidad sa pagbati ug pag-ila sa Espiritu, pagpalambo sa ilang mga calling, paghatag og mga panalangin sa priesthood, ug sa dili madugay pag-amuma og ilang kaugalingong pamilya, nga gigiyahan sa samang Espiritu nga “magtudlo sa usa ka tawo sa pag-ampo” (2 Nephi 32:8).

Kon ang ehemplo o pagtulun-an sa Manluluwas dili malakip niining instruksyon, kita mahimo gihapon nga adunay maayo nga diskusyon kabahin sa pag-ampo, apan ang paglakip sa Iyang ehemplo ug pagtulun-an makadugang sa giladmon ug gahum.

Artwork nga Nasentro sa Ebanghelyo

Laing paagi nga among gibuhay aron makaestablisar og panimalay nga mas nasentro kang Kristo mao ang pagbutang og mga litrato ni Kristo, sa templo, ug ubang mga butang nga may kalabutan sa ebanghelyo sa dapit nga dali makita ug diin ang among mga anak masayud kon unsay tinuoray nga importante kanamo.

Mga pipila ka tuig na ang milabay, samtang naglingkod uban sa among mga anak panahon sa tithing settlement, ang among bishop midapit sa among 10 anyos nga anak nga lalaki sa pagkuha sa gamayng litrato sa Manluluwas ug sa pagpili asa kini ibutang sa among panimalay, diin kini mahimong pahinumdom sa kanunay sa pasalig sa among pamilya sa pagsunod Kaniya. Sa among pag-abut sa balay, iya kining gibutang sa atubangang pultahan, diin, ang among anak miingon, “makita natong tanan kanunay.” Kini nahimong dakong panalangin ug kanunay nga pahinumdom kanamong tanan sa gamay apan gamhanang paagi sa among mga saad sa pagsunod ni Jesukristo.

Bisan asa pa ibutang ang mga litrato sa inyong panimalay, angay lang nga hatagan og gibug-aton ang mga litrato diha sa bong-bong ug sa mga mensahe nga gipaabut niini sa inyong mga anak. Ang art ba nga anaa sa inyong panimalay nagpakita sa mensahe nga kamo mapasaligon sa pagsunod kang Kristo?

Ubang mga Pamaagi sa Pagtudlo kabahin ni Kristo

Moangkon ko nga sobra kausa mikatawa ko sa dihang ang akong mga anak nangutana kon si Jesus mas kusgan pa kay ni bisan kinsang cartoon superhero, apan akong nakaplagan nga ang pangutana sa akong anak kanunay makamugna og maayong diskusyon kon unsay nakapahimo

sa Manluluwas nga mas labaw kaysa superhero. Uban sa matag adlaw nga panag-istoryahanay sama niini, ania ang pipila ka ideya nga mahimo ninyong ikonsiderar aron ang inyong panimalay mahimong mas nakasentro kang Kristo:

- Gamita ang Basahon ni Mormon sa pagtudlo sa inyong mga anak kabahin sa Pag-ula ni Jesukristo. Ang pulong nga *Pag-ula* o *ula* mabasa 39 ka higayon diha sa Basahon ni Mormon.
- Gamita ang Mormon Messages videos, Bible videos, ug uban pang mga media sa Simbahan nga nagtudlo kabahin ni Jesukristo aron pagpalambo sa inyong mga leksyon sa family home evening ug pagtuon sa kasulatan.
- Dungan nga magkat-on ug magkanta sa mga himno ug maghisgot sa mga pagtulun-an ug kahulugan niini.
- Mangita og mga paagi sa paghatag og gibug-aton nga ang mga propeta gamhanang mga saksi ni Jesukristo.
- Magtinguha kanunay sa pagpalambo sa inyong relasyon sa Manluluwas.

Pinaagi sa pagtuon og maayo ug kinasingkasing nga pag-ampo akong nasayran nga si Jesukristo buhi ug ang Iyang talagsaon nga gasa sa Pag-ula tinuod ug naghatag sa atong mga kinabuhi, ug sa mga kinabuhi sa atong minahal, og kahulugan ug katuyoan, uban sa dako ug mahimayaong paglaum nga ang atong mga pamilya makauban kanato sa kahangturan. Unta kitang tanan makaamgo sa dakong kaimportante sa pag-establisar og panimalay nga nasentro kang Kristo, nag-ila nga “walay lain nga paagi o mga pamaagi diin ang tawo maluwas, diha lamang ug pinaagi ni Kristo” (Alma 38:9). ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

MUBO NGA SULAT

1. Tan-awa sa *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Joseph Smith* (2007), 58–59.

Ang Dalan
padulong sa

PALMYRA

*Ang dalan padulong sa Palmyra—ang dapit sa
Unang Panan-awon ug nahimutangan sa bulawang
mga palid—usa ka dalan nga dili gayud sayon
para kang Joseph Smith ug sa iyang pamilya.*

Ni Matthew S. Holland

Kini ang unang artikulo sa duha ka bahin nga serye kabahin ni Propeta Joseph Smith. Ang ikaduhang artikulo, "The Coming Forth of the Book of Mormon," mabasa sa sunod bulan nga isyu sa Liahona.

Makasiguro kamo niini. Full-time nga misyonaryo man kamo o dili, ang tanang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw gitawag sa pagsangyaw sa mensahe ni Ginoong Jesukristo ngadto sa "tibuok nga kalibutan" (Mateo 24:14). Kita gitawag sa pagpaambit sa lunsay mga baruganan ug pag-organisar og mga buhat sa *Iyang* ebanghelyo sumala sa *Iyang* ngalan. Aron sa pagbuhat niini, kinahanglan usab nga atong hinumduman nga mahinungdanon ang pagtudlo ug pagpamatuod nga si Joseph Smith mao ang Iyang instrumento sa pagpahiuli niining lunsay mga baruganan ug pag-organisar og mga buhat dinhi sa yuta.

Niining mahinungdanong panahon, maalamon ang pagpangutana sa inyong kaugalingon kon andam ba kamo sa pagbarug ug pagdeklarar uban sa klarong konbiksyon ug madasigong kaisug nga sa "buntag sa usa ka matahum, maayo nga panahon, sayo sa tingpamulak sa usa ka libo walo ka gatus ug kawhaan,"¹ si Joseph Smith milakaw padulong sa hilit nga kakahoyan, miluhod, nag-ampo, ug ang kalibutan nausab gayud tungod niini. Kon kamo gusto mahimong sulugoon sa Dios diin kamo gitawag, kinahanglang andam kamo nga mobuhat niini.

Desisyon karon nga mabinantayong magtuon sa kinabuhi ni Propeta Joseph Smith. Adunay gahum ug kaalam sa iyang kinabuhi nga walay sama, gawas lang sa kinabuhi mismo sa Manluluwas. Samtang kamo matinguhaon ug mainampuong mopamilyar sa mga detalye sa kinabuhi ni Joseph, mosaad ko nga ang inyong pagbati ug pagdayeg kaniya motubo, kamo makakaplag og kahupayan ug pagdasig ilabi na sa lisud nga mga panahon sa kinabuhi ug pagserbisyo, ug mas malig-on ang inyong panabut batok sa pagyam-id sa modernong mga tigpanaway nga ingon kasigurado nga ang kalibutanong ebidensya nagmatuod nga ang gipang-angkon ni Joseph dili mao. Aron pagkab-ut niini, ikonsiderar ang pipila ka mubong impormasyon kabahin niining labing halangdon nga tawo.

Usa ka Pait nga Dalan

Makatuo gayud kita nga ang buntag sa Unang Panan-awon ingon ka mahimayaon ug katahum sama sa gihulagway diha sa himno sa "Ang Unang Pag-ampo ni Joseph Smith."² Apan sa paghunahuna niining maanindot nga

Human sa tulo ka tuig nga kapakyas sa pag-uma didto sa Vermont, si Joseph Smith Sr. mihimo sa mahinungdanong lakang sa paglalin sa iyang pamilya 300 ka milya (482 km) padulong sa habagatang-kasadpan ngadto sa lungsod sa Palmyra, sa ibabaw nga bahin sa New York.

Sa kasamtangan, samtang nahitabo ang pagpanikas, tingbayad na sa dakong utang sa tindahan sa Smith. Sa pagpakig-atubang sa mapugsanong mga tigsingil, ang mga Smith nadesperado og maayo. Aron mabayaran ang ilang utang, gisakripisyo ni Lucy ang gasa sa kasal nga \$1,000 nga iyang gitipigan sulod sa daghang katuigan, ug gibaligya ni Joseph og \$800 ang ilang umahan sa Tunbridge.⁶ Ang umahan mao unta ang ilang kadangpan panahon sa kalisud ug pisikal nga seguridad sa mapintas nga kalibutan sa hilit nga dapit sa dili pa moderno nga panahon sa Amerika. Karon, wala nay kwarta ug yuta,

talan-awon, dili nato angay kalimtan ang han-ay sa mga hitabo sa wala pa kanang buntaga. Ang dalan padulong sa Palmyra—ang kinatibuk-ang lokasyon niining sagrado, talagsaong panghitabo—usa ka dalan nga dili gayud sayon para kang Joseph Smith ug sa iyang pamilya.

Ang mga ginikanan sa Propeta, sila si Joseph Smith Sr. ug Lucy Mack Smith, naminyo sa Tunbridge, Vermont, USA, niadtong 1796. Human sa unom ka tuig nga malampusong pag-uma, ang mga Smith mibalhin sa Randolph aron sulayan ang pagpaninda.³

Ang mga tinda ni Joseph Sr. nga iyang napalit pinaagi sa tabang sa mga nagpautang nga nagbase sa Boston dali nga nahalin—dili pinaagi sa kwarta apan pinaagi sa saad nga bayaran siya kon moabut na ang ting-ani. Samtang nagpa-abut siya sa gisaad nga mga bayad sa mga nangutang niya, misulod siya og bag-ong negosyo.

Niadtong mga panahona ang mga Insik gustong mamalit og gamot sa ginseng. Bisan tuod adunay ahente nga mitanyag ni Joseph Sr. nga bayaran dayon og \$3,000 ang gamot sa ginseng nga iyang napundok ug giandam para ipadala [shipment], mihukom siya nga buhaton ang mas risgo apan mas bintaha nga estratehiya pinaagi sa pagdala mismo sa produkto ngadto sa New York ug nakigsabot sa kapitan sa barko nga ibaligya ang iyang produkto ngadto sa China pinaagi sa pagpaangkat. Kon dili niya ipaagi sa ahente, siya makahalin niini og \$4,500—dako na kaayong kantidad niadtong mga panahona.⁴

Sa walay swerte o sa minaro nga paagi, ang shipment ni Joseph Sr. anaa sa samang barko nga gisakyan sa anak nga lalaki sa ahente nga iyang gibalibaran. Nagpahimulos sa sitwasyon, kining tawhana mibaligya sa ginseng ni Smith ngadto sa China “sa mas taas nga presyo” ug gitagoan ang halin samtang naghimo-himo og istorya nga pakyas ang negosyo, ug usa ra ka kahon sa tsa ang halin para niini.⁵

ang mga Smith napugos sa pagpabalhin walo ka higayon sulod sa 14 ka tuig, kanunay nangita og paagi sa pagsangkap sa ilang pamilya.

Usa sa hinungdan sa pagbalhin mao ang kalisud sa pinansyal tungod sa nagpatong-patong nga bayrunon sa medikal gumikan sa 1813 nga epidemya sa tipus nga grabe kaayong miigo sa tanang anak sa pamilyang Smith. Pipila ka semana human naayo ang hilanat ni Joseph, siya nakasinati og grabeng sakit sa iyang abaga. Nasayop sa paghiling ang usa ka lokal nga doktor nga ang sakit tungod lang sa pagkalisa. Paglabay sa duha ka semana, mas migrabe ang sakit, ang doktor mibalik ug midiskobre nga tungod diay sa inpeksyon nga ang hilanat ni Joseph nagpadayon.⁷

Sa pagtusdik sa may hubag nga bahin adunay migawas nga usa ka litro nga nana, apan dili kompleto ang proseso, ug ang impeksyon mibalhin ngadto sa ubos nga bahin sa wala nga bitiis ni Joseph. Tungod niini, usa ka surgeon ang ilang gipatawag. Ang surgeon mihiwa og walo ka pulgada

Sa dihang si Joseph Smith miabut sa Palmyra, ang Ginoo midala sa Iyang pinili nang daan nga propeta ngadto sa pisikal nga tipiganan nga dapit—sa duol nga bungtod—sa bahandi nga bililhon kaayo.

(20 cm) gikan sa tuhod ngadto sa buol-buol, nga nakapawala og gamay sa kasakit. Apan ang impeksyon, sa walay swerte, misulod na sa bukog.⁸

Niining puntuha ang pamilya nagtinguha sa pinakabag-ong pamaagi sa medisina gikan sa mga eksperto sa medisina sa Dartmouth Medical College. Si Lucy miinsister nga ang pinaka praktikal ug naandang pamaagi, ang pagputol, *dili* himoon. Hinoon, ang mga Smith mosulay sa bag-o ug sakit nga pamaagi—nga walay kasiguradoang mosalir. Ablihan sa mga doktor ang bitiis ni Joseph ug maglungag og duha ka lungag sa matag kilid sa bukog. Dayon motipak

apan si Joseph mag-crutches sa mosunod nga tulo ka tuig.

Human niining lisud nga kasinatian, ang pamilya nag-laum nga ang bag-ong sinugdanan sa Norwich, Vermont, sa katapusan mohatag og kalig-on ug kauswagan nga ilang gitinguha pag-ayo. Apan nakawang na usab ang ilang mga paglaum. Sa ilang unang tuig sa pagpanguma sa giabangan nga yuta, ang ilang mga pananom napakyas. Ang ilang mga pananom pakyas gihapon sa ikaduhang tuig. Sa ikatulong tuig, 1816, determinado si Joseph Smith Sr. nga sulayan pa og kausa, nakombinsar nga mas momaayo ra gyud ang sitwasyon.¹²

sila og tulo ka dagkong bahin sa bukog aron tangtangan og naapektuhan nga bahin.⁹

Kining tanan gibuhat nga wala pa ang mga bintaha sa modernong general anesthesia. Tungod niini, adunay nag-dasig sa pamilya nga hatagan si Joseph og alkohol o ihigot siya sa higdaanan aron dili siya makalihok tungod sa kasakit atol sa pag-opera. Sa bata kaayo nga edad nga siete, si Joseph mibalibad sa duha ka opsyon. Hinoon, aduna siyay duha ka hangyo—nga gunitan siya sa iyang amahan ug ang iyang inahan mogawas sa kwarto.¹⁰

Sa dihang migrabe na ang paghilak ni Joseph dili makapugong ang iyang inahan, kaduha misulod gyud siya sa kwarto bisan pa sa hangyo ni Joseph. Ang iyang nakita dili gayud niya makalimtan. Anaa si Joseph naghigda sa higdaanan nga may mga dugo, “luspada sama sa patay, [uban] sa dagkong mga singot . . . nga midagayday sa iyang nawong, nagpakita nga siya anaa sa grabeng kasakit.”¹¹ Maayo na lang kay ang pag-opera nagmalampuson,

Sa pikas bahin sa kalibutan niadtong 1815, ang Mount Tambora sa Indonesia mibuto ug mipagawas og toneladang mga abu ngadto sa kahanginan, nagdisturbo sa normal nga dagan sa panahon. Gikan sa Hunyo hangtud Agosto 1816—gipanganlan og “tuig nga walay ting-init”—upat ka higayon nga grabeng katugnaw ang nasinati sa New England, nakapugong na usab sa mga pananom nga motubo.¹³

Tungod sa kagutom ug sa liboan ka mga tawo nga mi-biya sa Vermont, gihimo ni Joseph Sr. ang pinakaimportante nga butang. Mihukom siya nga biyaan ang mga 20-ka milya (32 km) nga dapit nga nahimutangan sa iyang pamilya, mga higala, ug umahan nga iyang gipuy-an sa halos tibuok panahon sa iyang pagkahamtong ug mibiyahe og 300 ka milya (482 km) sa habagatan kasadpang lungsod sa Palmyra sa may ibabaw nga bahin sa New York. Didto, gipahibalo, nga tambok ang yuta ug adunay pagpautang nga mas taas og tagal ang bayad. Tungod sa panginahanglan miuna og biya si Joseph Sr., gibiyaan si Lucy ug walo nila ka anak aron

hipuson ang ilang mga gamit ug mosunod niya.¹⁴

Panahon kadto sa tingtugnaw sa dihang si Lucy ug ang iyang isug nga mga anak mibutang sa tanan nilang gamit sa usa ka balsa ug sa wala madugay sa karwahe. Human og bayad sa pipila ka mga giutangan, si Lucy adunay gamay pa nga kwarta para sa biyahe. Sa hapit na mahuman ang ilang biyahe ang mga sinina ug tambal na ang iyang gipanghatag aron ibayad sa mga tinugyanan sa balay abutanan. Nahinumdom siya nga miabut sa Palmyra nga adunay “dos sentimos na lang.”¹⁵

Panahon sa pagbiyahe ang tawo nga gibayaran sa pagmaneho sa balsa mipugos sa batan-ong Joseph nga manaog

aron pasakyon ang duha ka matahum nga anak nga mga babaye sa pamilyang Gates, kinsa ilang nahimamat nga nagbiyahe sa sama nga direksyon. Si Joseph—kinsa wala pa hingpit nga naayo—napugos sa pagkiang-kiang “agi sa snow mga 40 ka milya [64 km] kada adlaw sulod sa pipila ka adlaw,” nakasinati niining iyang gitawag nga “pinakagrabe nga kakapoy ug kasakit.”¹⁶

Sa dihang ang mapahinungurong mga magulang ni Joseph, sila si Hyrum ug Alvin, mihangyo sa tawo nga pasakyon si Joseph, iya silang napatumba sa yuta pinaagi sa kusog kaayo nga pagwitik sa latigo. Sa Utica, dihang si Lucy klaro nga wala nay kwarta, gibiyaan sa tawo ang pamilya—apan gisulayan una og kawat ang ilang karwahe apan napakyas, niining higayuna iyang gilabay ang ilang mga butang diha sa yuta.¹⁷ Bisan pa niana ang pamilya nagpadayon hangtud ang tanan luwas nga miabut sa Palmyra, naghilak nga migakos kang Joseph Smith Sr.

Tingali ang pinakasakit sa kasingkasing nga panghitabo niini nga panaw, mabasa sa wala kaayo matagad nga mubo nga sulat nga gidugang ni Joseph sa orihinal nga asoy sa panaw sa iyang pamilya: “Sa among pagpadayon gikan sa Utica gipasakay ko sa katapusang balsa sa among pundok, apan sa duol na ang balsa ingon og naigo ko sa drayber, usa sa mga anak nga lalaki sa pamilyang Gate, ug gipasagdan ko nga naglungang sa akong dugo hangtud usa ka estranghero miduol, gialsa ko, ug gidala ko ngadto sa Lungsod sa Palmyra.”¹⁸ Ang kamahinungdanon niini dili gayud angay ibaliwala.

Usa ka Bahandi nga Bililhon Kaayo

Mga duha lang ka milya (3 km) sa habagatan nga bahin sa sentro sa Palmyra may kakahoyan nga mahimong dapit sa usa sa labing talagsaong panan-awon sa kasaysayan sa tawo. Tulo ka milya (5 km) unahan niini anaa ang Bungtod sa Cumorah, tipiganan sa wala pa masayri kaniadto nga mga palid sa bulawan.

Sa dihang si Joseph miabut sa Palmyra, ang Ginoo midala sa Iyang pinili nang daan nga propeta ngadto sa pisikal nga tipiganang dapit sa bahandi nga bililhon kaayo. Kini nga bahandi motimaan nga human sa daghang siglo sa kinatibuk-ang espirituhanong kangitngit ug kalibog, ang kalangitan naabli pag-usab. Kini nga bahandi mopakita nga ang pagpangalagad ni Jesus mas lapad pa sumala sa doktrina ug hiyograpiya kaysa nasayran sa Kristyanong mga simbahan niadtong panahona. Kini nga bahandi momatuod nga, sa milagrusong paagi, ang Dios aktibo kaayo sa mga buluhaton sa tawo sa lain-laing panahon, pinulongan, ug kontinente. Ug kini nga bahandi nagsaad og mga pagtulunan nga hilabihan ka lunsay ug kagamhanan nga kon kini matisok diha sa inyong kalag, personal mo nga mausab, makasinati og usa ka butang nga hilabihan kanindot nga mao na kini ang inyong tinguhaon labaw sa tanan.

Gamit ang mortal nga mga mata, kita mahimong matintal sa paglantaw nga ang mas angay nga dalan para niining tawhana ug niining higayona mao ang dalan nga mas sayon, dali, ug puno sa pagdayeg. Aron pag-ila sa mahinungdanong mga panghitabo nga sa dili madugay mahitabo gumikan sa pag-abut niining bata nga lalaki niini nga lungsod niining panahona, dili ba diay ang Ginoo, kinsa mabinantayong miplano sa pagpahimutang sa mga palid nga bulawan sa milabay nga sobra sa usa ka libo ka tuig, makaandam og mas dali, mas komportable ug mahimayaong dalan sa pag-abut?

Oo, sigurado Iya kining mahimo, apan wala Niya buhata.

Walay pampubliko, propetikanhong pagdihog ni Joseph sa iyang pagkabata (tan-awa sa 1 Samuel 16:11–13). Walay

**Duol lang sa habagatan sa
Palmyra may kakahoyan nga
mahimong dapit sa usa sa la-
bing talagsaong panan-awon
sa kasaysayan sa tawo.**

makagiyang damgo nga nagtudlo kaniya ngadto sa yuta nga saad (tan-awa sa 1 Nephi 5:4–5). Walay talagsaong Liahona nga makatabang sa iyang pamilya aron malikayan ang mga sayop sa ilang panaw (tan-awa sa 1 Nephi 16:10; Alma 37:38). Ug sigurado walay nindot kaayo nga sakyanan nga masakyan diha sa nindot nga panahon, giorganisar nga rota sa parada uban sa maabiabihon nga mga tawo nga naghatag og madaugong pag-abi-abi.

Hinooon, para ni Joseph ug sa iyang pamilya adunay liko-liko nga dalan sa kaguol nga gimarkahan sa ka walay swerte, sakit, sayop nga pagdesisyon, natural nga mga kalamidad, pait nga kasakit, dili makiangayon nga paghusga, nagpadayon nga pagkadili inila, ug walay puas nga kalisud. Wala kini magsugyot nga ang pamilyang Smith kanunayng nagpuyo sa tumang kasubo; wala kini mahitabo kanila. Apan ang dalan padulong sa Palmyra dili gayud dali, mauswagon, ug naila sa publiko. Nagtakiang, luya, ug nagkadugo, ang Propeta kinahanglan gayud nga alsahon padulong sa iyang talagsaong destinasyon uban sa wala mailhi nga estranghero.

Hinumdumi kini tingali isip unang leksyon sa kinabuhi ni Joseph ug sa pagtungha sa Basahon ni Mormon. Bisan pa sa kapakyasan, aksidente, ug pait nga oposisyon—ug sa daghang mga hitabo *tungod* niadtong mga butanga—si Joseph Smith miabut sa dapit kon asa siya gikinahanglan aron matuman ang iyang misyon. Busa, kon karon, o sa umaabut nga adlaw, motan-aw mo sa palibut ug makakita nga ang uban nga dili kaayo mahaloron nga mga kaila nagmalampuson sa ilang trabaho samtang nawad-an mo sa inyong trabaho; kon ang seryusong sakit mitakboy kaninyo sa higayon gayud nga ang importanteng mga buhat sa pagserbisyo kinahanglan buhaton; kon ang usa ka prominenteng tahas gihatag ngadto sa lain; kon ang usa ka kauban nga misyonaryo mas dali nga nakakat-on sa pinulongan; kon ang maayo og katuyoan nga

mga paningkamot bati hinooon og resulta ngadto sa usa ka kauban sa ward, silingan, o usa ka investigator; kon adunay balita gikan sa panimalay kabahin sa problemang pinansyal o adunay namatay nga wala gayud kamoy mahimo; o kon, kada adlaw, kamo mobati nga ordinaryo ug dili mahinungdanon nga partisipante sa usa ka kalibutan nga ingon og gihimo aron malipay ang uban, *palihug sayri kini*: daghang sama nga mga butang ang nasinati ni Joseph Smith mismo sa dihang siya gigiyahan ngadto sa lugar sa bugtong labing talagsaon nga panghitabo sa yuta sukad sa mga panghitabo sa Golgota ug sa Tanamang Lubnganan dul-an sa 2,000 ka tuig ang milabay.

“Apan,” tingali mosulti mo, “ang akong kinabuhi ug kapalaran sa kalibutan dili gyud mahisama sa kang Propeta Joseph.”

Kana tingali tinuod. Apan tinuod usab nga ang inyong kinabuhi mahinungdanon sa Dios, ug ang inyong mahangturong potensyal ug sa matag kalag nga inyong mahimamat dili ubos og bili ug kaimportante kaysa kang Propeta Joseph. Busa, sama sa atong pinalanggang Joseph, padayon sa pagpaningkamot, ayaw og hunong, o moundang kon ang kinabuhi sa kinatibuk-an, o ang misyonaryo nga buhat, mahimong sakit kaayo, libug, o walay klaro. Apan, sama sa gitudlo ni Pablo, kinahanglan inyong makita nga “diha sa *matag usa* ka butang ang Dios nagabuhay og maayo uban kanila nga mga nahigugma kaniya, ug mga tinawag sumala sa iyang katuyoan” (Mga Taga-Roma 8:28; emphasis gidugang).

Sama sa Iyang gibuhay ngadto sa batan-ong Joseph Smith, ang Dios naghulma ug naggiya kaninyo kada adlaw ngadto sa mga katuyoan nga mas mahimayaon kaysa inyong nasayran! ■

Gikan sa pakigpulong sa debosyonal, “The Making of the Book of Mormon, Joseph Smith, and You,” nga gipamulong didto sa Provo Missionary Training Center niadtong Pebrero 15, 2014. Si Matthew S. Holland mao ang presidente sa Utah Valley University.

MUBO NGA MGA SULAT

1. Joseph Smith—Kasaysayan 1:14.
2. *Mga Himno ug mga Awit sa mga Bata*, nu. 14.
3. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches of Joseph Smith, the Prophet, and His Progenitors for Many Generations* (1853), 37, 45. Para sa mubo nga summary sa mga panghitabo kabahin sa pagbalhin sa pamilyang Smith ngadto sa Palmyra, tan-awa usab ang Richard

- Lyman Bushman, *Joseph Smith: Rough Stone Rolling* (2005), 17–29.
4. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 49.
5. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 49–50.
6. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 51.
7. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 60, 62.
8. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 62–63.

9. Tan-awa sa LeRoy S. Wirthlin, “Joseph Smith’s Boyhood Operation: An 1813 Surgical Success,” *BYU Studies* 21, nu. 2 (1981): 146–54.
10. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 64.
11. Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 65.
12. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 66.
13. Tan-awa sa *Church History in the Fulness of Times*,

- 2nd ed. (2003), 24.
14. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 67.
15. Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 68, 70.
16. Joseph Smith, sa *The Papers of Joseph Smith*, ed. Dean C. Jessee, 2 vols. (1989), 1:268.
17. Tan-awa sa *The Papers of Joseph Smith*, 1:268.
18. Joseph Smith, sa *The Papers of Joseph Smith*, 1:268–69.

PAGPANINGKAMOT NGA
Maluwvas

Ni Connie Goulding

Niadtong Agosto 5, 2010, 33 ka mga minero sa Chile wala makalingkawas sa grabeng pagkahugno dihang ang bato sulod sa minahan natumpag. Sila napundo sa gamayng luwas nga dapit ug diha sa lungag sa minahan nga anaa sa ubos sa nahugno nga dapit, 2,300 ka pye (700 m) kalawom diha sa yuta.

Ang sitwasyon morag wala nay paglaum. Sila nabulag sa ilang panimalay ug pamilya sa hapit tunga sa milya nga dili matarug nga bato ibabaw kanila, ug sila adunay gamay lang nga suplay sa pagkaon ug tubig. Bisan tuod aduna silay mga himan ug kahibalo, tungod kay dili na lig-on ang minahan dili nila maluwas ang ilang kaugalingon. Ang bugtong purohan mao ang makit-an ug maluwas.

Bisan pa niini, sila mipili nga molaum. Ilang giorganisar ang ilang kaugalingon, gibahin-bahin ang ilang pagkaon ug tubig, ug nagpaabut. Sila hugot nga nagtuo nga kadtong anaa sa ibabaw nagbuhat sa angay nilang buhaton aron pagluwas kanila. Bisan pa man, mahimong lisud sa paghupot nianang paglaum samtang nagpaabut sila sa kangitngit. Milabay ang mga adlaw, ug dayon mga semana. Ang ilang gitarung og bahin-bahin nga pagkaon nahurot na.

Ako nakasinati og grabeng pagkahugno sa akong kaugalingong kinabuhi. Samtang nagtan-aw kaniya, ang akong gwapo, makalingaw, baskog nga otso anyos nga anak nga lalaki namatay kay aksidenting nabanggaan sa sakyanan. Akong gikuptan ang iyang lawas samtang ang iyang dugo mibanaw sa dalan ug ang iyang espiritu mibiya ug mibalik sa iyang langitnong panimalay. Nangamuyo ko sa Langitnong Amaham nga buhion lang siya, apan dili kadto kabahin sa plano sa kinabuhi sa akong anak.

Naanaa ko sa kawalay paglaum, nasanapan sa grabeng kasubo. Naluya ko, dili makapahulay, samtang ang problema sa mortalidad nakapig-ot sa akong panabut. Akong nasayran nga ang mapainubsanon nga kasingkasing usa ka tinuod nga pisikal nga pagbati. Sa una ako adunay kasingkasing, karon kahaw-ang na lamang nga grabe gyud kasakit.

Nagtuo ko nga kinahanglang magmaisugon lang ko aron sa pagbuntog niini. Daghang mga tawo ang mas nag-antus.

Sama sa 33 ka lalaki nga wala makalingkawas sa pagkahugno sa usa ka minahan sa Chile, kita tingali mobati nga dili makalingkawas tungod sa atong mga pagsulay ug kahuyang; apan, pinaagi sa plano sa kaluwasan kita makakaplag og paglaum nga maluwas.

Apan sama sa mga minero, dili makalingkawas tungod sa dili matarug nga bato nga nakapapriso nila, dili nako madala ang ka sakit sa akong kasubo.

Sa daghang pamaagi kita mobati nga dili makalingkawas. Ang pipila mibati nga dili makalingkawas sa personal nga mga pagsulay, kahuyang, o sa kalisud sa mga kahimtang sa kinabuhi. Bisan pa niini, adunay kahupay sa pagkasayud nga ang mortal nga kinabuhi mao ang panahon nga kita mas malig-on samtang atong atubangon ang atong kasubo. Kita makakaplag og paglaum diha kang Jesukristo.

Usa ka Silaw sa Paglaum

Sa ika-17 nga adlaw sa ilang pagsulay, nabag-o ang paglaum sa mga minero sa dihang ang usa ka gamay nga lungag nahimo pinaagi sa pagbarina nga milapos sa bato nga nakapapriso nila.

Ang wala makalingkawas nga mga lalaki, gusto nga ipahibalo sa mga tigluwas [rescuers] diha sa ibabaw nga sila buhi pa, mipukpok sa lansang sa barina ug mibutang og mubong sulat sa tumoy niini gamit ang pula nga tinta. Kini mabasa, *“Estamos bien en el refugio, los 33”* (“Kami maayo ra dinhi sa may luwas nga dapit, ang 33”). Nabalik ang paglaum. Sila nakit-an.

Pinaagi sa gamay nga lungag, ang gidak-on niini sama sa buongon, naestablisar ang komunikasyon ngadto sa mga tawo nga anaa sa ibabaw. Pagkaon, tubig, medisina, ug mga mubong sulat gikan sa mga minahal gipadala diha sa lungag ngadto sa mga minero.

Siguradong nagsagol ang mga pagbati sa mga minero nga nakaamgo sa ilang sitwasyon. Bisan tuod sila napuno kaayo sa kalipay ug kahupay nga sila nakit-an, ang ilang sitwasyon kuyaw ra gihapon. Bisan tuod kadtong anaa sa ibabaw nasayud kon asa sila, nagkinahanglan gihapon og panahon sa paghan-ay og plano sa pagluwas, ug sila maglaum nga unta kini mosalir.

Ang mga tigluwas nagduha-duha nga mipahibalo sa mga minero nga molungtad pa og daghang bulan sa dili pa sila makagawas. Sila naglaum nga makauban na sa mga minero ang ilang pamilya panahon sa Pasko, buot ipasabut nga ang mga minero matanggong pa og dugang upat ka bulan. Hinoon, karon sila nagpaabut nga may paglaum.

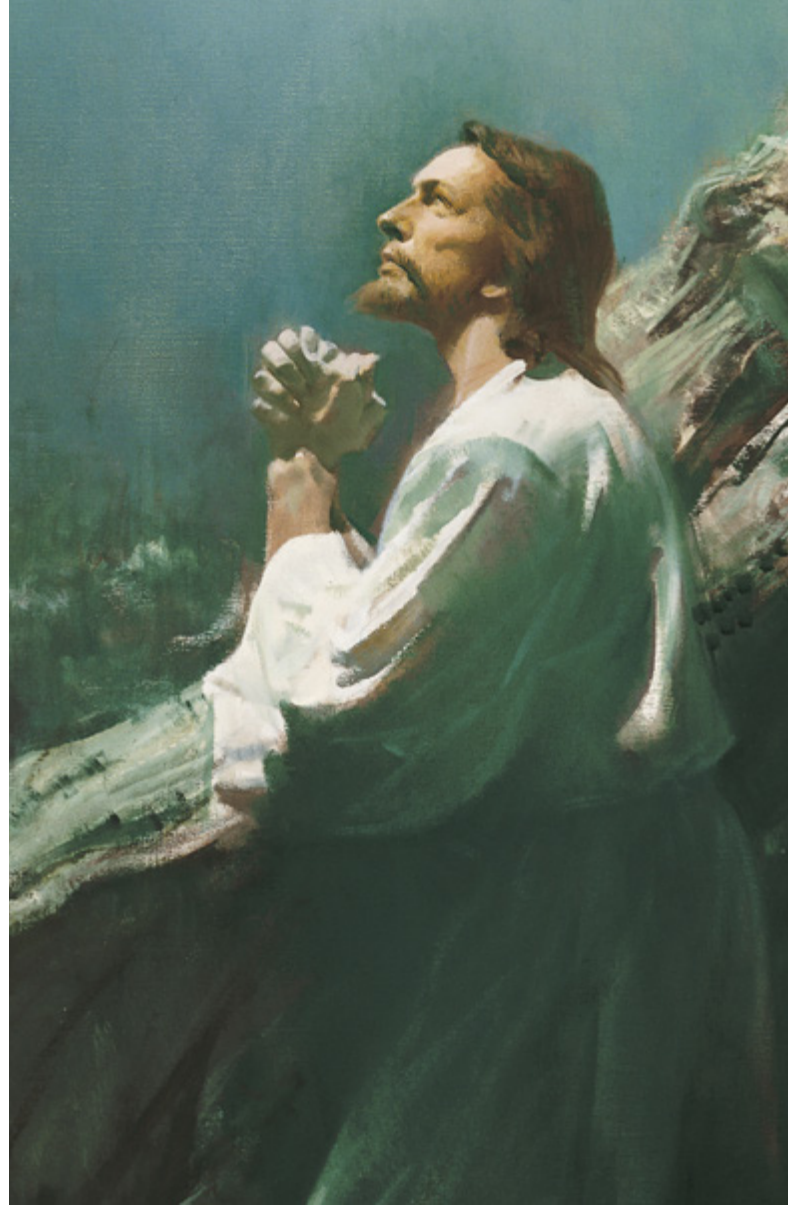
Kita usab adunay kahayag sa paglaum. Sa wala pa malalang kining kalibutan, usa ka plano ang gihan-ay sa pagluwas kanato. Ang Langitnong Amahan nag-andam og Manluluwas para kanato, kinsa moluwas nato gikan sa pagkamortal, sala, kahuyang, ug sa tanan natong pagaantuson niining kinabuhia. Siya ang tighatag og paglaum ug kinabuhi. Siya ang nag-andam og paagi aron kita makabalik sa atong Langitnong Amahan ug makauban pag-usab ang atong mga minahal kinsa wala na dinhi sa kalibutan. Siya anaa sa atong kiliran aron pag-alsa sa mga palas-anon nga atong gipas-an, sa pagpahid sa atong mga luha, ug sa paghatag kanato og kalinaw. Siya mianhi aron kita makauli, kon sundon nato ang plano nga Iyang gihan-ay.

Ang Pagluwas

Bisan tuod daghang paningkamot ang gibuhat sa pagluwas sa mga minero, usa lang ka barina ang misubay sa tul-id nga agianan, pinaagi sa usa sa gagmay nga mga lungag nga una nang gibarina aron pagpangita sa mga minero.

Ang mga minero milihok usab aron sila maluwas. Samtang nagsige og barina aron sila maluwas, may mga bato nga mahulog agi sa gamay nga lungag ug magpundok ngadto sa nahimutangan sa napriso nga mga minero. Ilang balhinon ang bato kon kini matagak, andamon ang agianan para sa mas dakong barina.

Ang mga tigluwas naghimo og kapsula nga maoy

Kita kinahanglang mopili nga itugyan ang atong kabubut-on nga mosalig sa atong Manluluwas nga si Jesukristo. Para kanato, adunay usa lang ka plano sa pagluwas; kini anaa ug pinaagi sa Iyang maulaong sakripisyo. Siya nagpakaubos sa tanang butang aron pagluwas kanato.

ipaubos ngadto sa pig-ot nga lungag gamit ang mga kable. Ang kapsula para sa pagluwas mopaigo lang gyud og usa ka tawo sa sulod. Ang kapsula upat lang ka pulgada (10 cm) nga mas pig-ot kaysa lungag nga gihimo lapos sa 2,300 ka pye (700 m) nga gahi nga bato.

Sa dihang miabut na ang panahon nga ang mga minero luwason, ang kada usa nila kinahanglang mopili. Usa lang

ka tawo mosulod sa kapsula; mosaka siya nga mag-inusara. Samtang kada usa kanila misalig sa plano, siya kinahanglang mosalig nga ang kapsula mabira pataas diha sa pig-ot nga lungag sa eksakto ug tul-id nga pagsaka ug dili mawala sa balanse ug maungot. Ang plano kinahanglang mosalir, o mawala ang tanang paglaum. Ang kada minero misulod sa kapsula ug mitugyan sa iyang kabubut-on ngadto sa plano ug sa mga tigluwas.

Puli-puli ang mga minero nakahimo sa nag-inusarang panaw pataas gikan sa kangitngit ngadto sa kahayag. Sila gisugat sa ilang mga minahal samtang ang tibuok kalibutan mitan-aw ug miabiba.

Ang plano sa pagluwas nagmalampuson; walay tawo nga nawala. Sila naluwas niadtong Oktubre 13, 2010—69 ka adlaw human mihugno ang minahan ug 52 ka adlaw human sila nakit-ang buhi.

Salig sa Pag-ula ni Jesukristo

Sama sa mga minero, ang atong pagluwas indibidwal nga pagluwas. Bisan tuod ang kaluwasan anaa para sa tanan, ang atong relasyon uban sa Manluluwas personal gyud kaayo. Kita kinahanglang mopili nga itugyan ang atong kabubut-on nga mosalig sa atong Manluluwas nga si Jesukristo.

Tungod sa mahangturong kabalaan sa kabubut-on sa tawo diin kining mortal nga kinabuhi natukod, dili ihikaw kanato sa Manluluwas ang atong kabubut-on. Kita gawas-nong mopili. Ang Manluluwas anaa sa atong kiliran nagpa-abut nga ayuhon ang atong mga samad ug tabangan kita para sa mahangturong kaluwasan, apan mabuhat lamang Niya kana kon ato Siyang dapiton. Kita kinahanglang mopili Kaniya. Para kanato, adunay usa lang ka plano sa pagluwas; kini anaa ug pinaagi sa Iyang maulaong sakripisyo. Siya nagpakaubos sa tanang butang aron pagluwas kanato.

Ako naluwas sa dihang miluhod ko tungod sa grabeng kagsagmuyo sa pagkamatay sa akong anak. Sama sa mga minero nga misulod sa kapsula, ako anaa sa punto sa pagdesisyon: maningkamot ba ko sa pagbuntog sa akong mga hagit gamit ang akong kaugalingong kalig-on ug kahibalo, o moduol ko sa akong Langitnong Amahan ug mangayo og tabang?

Nabug-atan tungod sa grabeng kasubo, mihukom ko nga

modangop sa Dios. Samtang nangamuyo ko sa Langitnong Amahan, gisulti nako Kaniya ang akong grabe nga kaguol ug mihangyo kaniya sa pagpagaan sa akong kasubo. Sa wala pa ko mobarug, napagaan ang akong mga kasubo gikan sa akong mga abaga. Manlimbasug pa gihapon ko sa kasakit ug kawala, apan ang dili maagwanta nga kasakit nawala.

Didto akong nasayran nga ang Manluluwas anaa sa atong kiliran, nagpaabut sa pagtabang, nagpaabut nga kita mosangpit Kaniya, nagpaabut nga atong itugyan ang atong mga palas-anon ngadto sa Iyang abaga, nagpaabut nga atong idunol ang atong kamot ngadto Kaniya aron Siya makaluwas kanato.

Kita—sama sa mga minero, kinsa misira sa pultahan sa kapsula ug misalig sa ilang mga tigluwas—kinahanglang motugyan sa atong kabubut-on ngadto sa Manluluwas ug mosalig sa Iyang plano sa pagluwas para kanato.

Ako naglaum nga kon ako mopanaw nga mag-inusara niining kinabuhi ngadto sa pikas, adunay hingpit nga kalipay samtang akong makauban pag-usab kadtong nag-una og panaw kay kanako! Sa pagkakaran ako nasayud nga ang akong Manluluwas buhi ug nahigugma nako ug anaa sa akong kiliran. ■

Ang tagsulat nagbuyo sa Utah, USA.

ANG PAG-ULA SA MANLULUWAS MAKABAYAW KANINYO

“Nasayud kami nga ang inyong dalan usahay lisud. Apan mohatag ko niini nga saad sa ngalan sa Ginoo: bangon ug sunda ang gilaktan sa Manunubos ug Manluluwas, ug moabut ang adlaw nga kamo molingi ug mapuno sa mahangturong pasalamat nga kamo mipili nga mosalig sa Pag-ula ug sa gahum niini sa pagbayaw ug paghatag ninyo og kalig-on.”

Presidente Dieter F. Uchtdorf, Ikaduhang Magtatambag sa Unang Kapangulohan, “Makahimo Kamo Niini Karon!” *Liahona*, Nob. 2013, 57.

Ni Elder L. Tom Perry
Sa Korum sa Napulog
Duha ka mga Apostoles

ANG MAHIMAYAONG ADLAW SA Pagpahiuli sa Priesthood

*Dako atong pasalamat nga gipahiuli sa Ginoo ang
Iyang Simbahan ug Iyang priesthood dinhi sa yuta.*

Sa dihang ang Manluluwas nga si Jesukristo mianhi sa yuta, usa sa unang mga butang nga Iyang gihimo mao ang pag-organisar sa Iyang Simbahan. Ang Bag-ong Tugon nagsulti nato nga Siya “miadto sa kabungturan aron sa pag-ampo, ug sa tibuok gabii siya nagpadayon sa pag-ampo ngadto sa Dios.” Ug sa pagkaadlaw na, gitawag Niya ang Iyang mga tinun-an. “Ug gikan kanila iyang gipili ang Napulog Duha nga iyang ginganlan nga mga apostoles” (Lucas 6:12–13).

Unya gidala Niya sila si Pedro, ug si Santiago, ug si Juan ngadto sa hataas nga bukid, ug didto si Pedro nakadawat sa mga yawe sa priesthood (tan-awa sa Mateo 17:1–9; tan-awa usab sa 16:18–19). Si Pedro maoy nahimong responsable sa paghupot sa tanang mga yawe dinhi sa yuta sa paggiya sa Simbahan human mobiya ang Manluluwas.

Sa pagsunod sa sugo sa Manluluwas (tan-awa sa Marcos 16:15), ang mga Apostoles misangyaw sa ebanghelyo ug miorganisar og mga branch sa Simbahan. Sa daghang mga higayon, kausa ra sila makabisita sa mga branch, nga nakahatag nila og gamay nga oportunidad sa pagtudlo ug pagbansay. Ang ideya sa paganismo sa wala madugay misulod, ug lahi nga mga aspeto sa doktrina sa Manluluwas nausab o giusab (tan-awa sa Isaias 24:5). Sa pagkatap na sa apostasiya, gikinahanglan na nga kuhaon sa Ginoo ang priesthood gikan sa yuta. Isip resulta, ang yuta wala nay panalangin sa priesthood sulod sa dugay-dugay nga panahon.

Sa pag-establisar pag-usab sa Iyang gingharian dinhi sa yuta uban sa gahum sa priesthood, ang Ginoo mipahiuli sa ebanghelyo.

Hinumdumi ang Pagpahiuli

Samtang si Joseph naghubad sa Basahon ni Mormon ug si Oliver Cowdery mao ang iyang tigsulat, ilang nabasahan ang istorya sa 3 Nephi sa nabanhaw nga Manluluwas nga nagbisita sa Kasadpang Bahin sa Kalibutan. Sa ilang pagkakat-on sa Iyang pagtulun-an mahitungod sa bunyag (tan-awa sa 3 Nephi 11:23–28), naghunahuna sila sa daghang mga paagi sa bunyag nga gigamit sa ilang panahon ug mahitungod sa kinsay adunay awtoridad sa pagbunyag.

Si Joseph ug Oliver nakahukom nga mangutana sa Ginoo, nag-ampo didto sa kakahoyan duol sa panimalay ni Joseph ug Emma. Didto, ang importante nga pagpadayag nahitabo diin si Juan Bautista nagpakita, mipandong sa iyang mga kamot sa ilang mga ulo ug miingon: “Diha kaninyo nga akong kauban nga mga sulugoon, sa ngalan sa Mesiyas, ako motugyan sa Pagkapari ni Aaron, nga nag-hupot sa mga yawe sa pagpangalagad sa mga anghel, ug sa ebanghelyo sa paghinulsol, ug sa bunyag pinaagi sa pagpaunlod alang sa kapasayloan sa mga sala; ug kini dili na pagakuhaon pag-usab gikan sa yuta, hangtud nga ang mga anak ni Levi maghalad pag-usab og halad ngadto sa Ginoo diha sa pagkamatarung” (D&P 13:1).

Usa kadto ka mahimayaon nga panghitabo. Manghinaut ko nga ang tanang naghupot sa priesthood mahinumdom sa Mayo 15, 1829 isip sagrado nga hitabo sa kasaysayan sa Simbahan ug isip usa ka espesyal nga hitabo sa kasaysayan sa kalibutan.

Ang mga Artikulo sa Hugot nga Pagtuo nagsulti nato “nga ang usa ka tawo kinahanglan gayud pagatawgon sa Dios, pinaagi sa pagpanagna, ug pinaagi sa pagpandong sa mga kamot niadto kinsa adunay pagtugot sa pagsangyaw sa Ebanghelyo ug sa pagpangalagad sa mga ordinansa niini” (Mga Artikulo sa Hugot nga Pagtuo 1:5).

Dili sulagma ang pagtawag sa mga lalaki; gitawag sila pinaagi sa inspirasyon ug panagna. Adunay direkta nga linya sa inspirasyon gikan sa Ginoo ngadto niadtong gitawag sa paggamit sa priesthood. Mao kana ang paagi sa Ginoo sa pagdumala sa Iyang Simbahan, ug nga mao ang paagi sa Iyang pagtawag ni Propeta Joseph Smith.

Pagpuyo nga Takus sa Priesthood

Ang pagdawat sa priesthood dili katungod nga awtomatik nga moabut sumala sa edad. Kinahanglan kitang mahimong takus ug “matinud-anon ngadto sa pagbaton niining duha ka mga pagkapari” (D&P 84:33). Basahon nato pag-ayo ang panumpa ug pakigsaad sa Melchizedek Priesthood, nga piho nga nagtudlo sa mga kondisyon nga kinahanglan natong masabtan ug uyunan aron sa pagdawat sa priesthood.

“Busa, kadtong tanan kinsa modawat sa pagkapari, makadawat niini nga panumpa ug pakigsaad sa akong Amahan, diin siya dili makalapas, ni mahimo kini nga mausab.

“Apan kinsa ang molapas niini nga pakigsaad human siya makadawat niini, ug sa hingpit mobiya gikan niini, walay kapasayloan sa mga sala dinhi niini nga kalibutan ni sa kalibutan nga moabut” (D&P 84:40–41).

Seryoso kaayo kana. Tingali magtuo kamo nga ang mga lalaki maninguha sa paglikay gikan sa Aaronic ug Melchizedek Priesthood, apan ang sunod nga bersikulo nag-ingon, “alaot ngadto sa tanan kadto kinsa *dili* modawat niini nga pagkapari” (D&P 84:42; emphasis gidugang).

Kon kita modawat sa priesthood ug magpuyo nga takus niini, kita makadawat sa mga panalangin sa Ginoo. Apan kon kita makalapas sa atong pakigsaad ug mopalayo gikan sa atong priesthood, dili kita makadawat sa mga panalangin sa Ginoo o mahimong “pinili sa Dios” (D&P 84:34).

Ang Aaronic Priesthood, nga madawat pinaagi sa pakigsaad, makatabang sa batan-ong mga lalaki sa pagdawat sa Melchizedek Priesthood, nga mao ang mas labaw nga priesthood nga nadawat pinaagi sa panumpa *ug* pakigsaad.

Tabang pinaagi sa Pagserbisyo

Ang priesthood usa ka mahinungdanong panag-inigsoonay—tingali ang labing mahinungdanong panag-inigsoonay sa kalibutan. Ang mga relasyon sa atong mga kagsoonan sa priesthood kinahanglang mas labaw kaysa bisan unsang ubang mga relasyon gawas alang niadtong anaa sa atong indibidwal nga mga pamilya. Dugang sa panag-inigsoonay, ang priesthood usa ka organisasyon sa

pagserbisyo diin atong ihatag ang atong kaugalingon sa pagtabang sa uban ug paghimo sa mga butang nga maayo.

Gikan sa panahon nga ang usa ka batan-ong lalaki modawat sa Aaronic Priesthood ug giordinahan nga usa ka deacon o usa ka teacher o usa ka priest, nahisakop siya sa usa ka korum. Kanang panag-inigsoonay sa korum magpadayon kon siya modawat na sa Melchizedek Priesthood ug maordinahan nga usa ka elder. Ang mga korum sa priesthood importante.

Karong bag-o usa ka batan-ong lalaki nga momisyon namulong sa miting sa sakrament. Sa iyang pakigpulong iyang gipasabut nga siya ug ang iyang upat ka mga higala nagsugod sa panag-uban sa korum sa mga deacon. Mi-ingon siya nga ang panaghigalaay ug suporta nga ilang gihatag sa usag usa sa ilang pag-atubang sa mga hagit ug pagpadayon sa pag-abante sa Aaronic Priesthood nakatabang nila sa pagkab-ot sa ilang tumong sa pagserbisyo ug full-time nga mga misyon.

Nahisakop ako sa usa ka korum. Espesyal kaayo kini nga korum. Grupo kini sa mga lalaki nga gikan sa tanang matang sa panarbaho ug mga propesyon. Apan kon kami maglihok isip usa ka korum, nagkahiusa kami sa katuyoan.

Kon ang mga sakop sa korum magkauyon sa usa ka dalan nga subayon ug magtinabangay ubos sa impluwensya sa Espiritu Santo, mobuhat sila subay sa kabubut-on sa Ginoo. Gawas kon kamo adunay hingpit nga panag-uyon sa mga sakop sa korum, dili kamo mopadayon. Hunahunaa kon sa unsang paagi kana makapanalipod sa inyong tibuok kinabuhi.

Ang priesthood usa ka mahinungdanong panag-inigsoonay—tingali ang labing mahinungdanong panag-inigsoonay sa kalibutan.

Ang matag lider sa korum kinahanglang dunay listahan sa mga sakop sa korum, ug siya kinahanglang makahibalo niadtong adunay mga problema kon unsaon nila sa pagpakabuhì. Kon dunay daghang ingon nga mga batan-ong lalaki sa iyang korum, ang lider kinahanglang mohimo og prayoridad sa iyang listahan, maghatag og pagtagad niadtong mas labing nagkinahanglan sa pag-amuma. Dayon siya ug ang ubang mga sakop sa korum magsugod sa pagbisita kanila, mohimo kanila nga mga higala ug mga kauban sa korum sa paagi nga makapabalik nila ngadto sa pagpakigdait.

Ang korum sa priesthood adunay katungdanan ug responsibilidad nga “magpasidaan, magpatin-aw, mag-awhag, ug magtudlo, ug magdapit sa tanan sa pagduol ngadto kang Kristo” (D&P 20:59). Ang pagserbisyo diha sa korum sa priesthood importante sa atong kalamboan dinhi sa yuta. Busa, ang tanang mga sakop sa korum kinahanglang mokonsiderar niini nga mga katungdanan isip

kabahin sa ilang obligasyon sa pagserbisyo sa gingharian sa atong Amahan sa Langit.

Nasayud kitang tanan nga nag-atubang kita og mga hagit sa atong mortal nga pagsulay. Gawas kon kita dunay suporta sa pagtabang nato samtang magpadayon sa kinabuhi, atong makaplagan ang atong mga kaugalingon nga walay saktong plano, usa ka saktong direksyon, o usa ka saktong mapa sa paggiya nato. Ang saktong naglihok nga korum makatabang nato sa paghimo og plano ug mapa nga mogiya nato balik ngadto sa presensya sa atong Amahan sa Langit.

Pagmapasalamat

Ang mga bishop naghupot sa mga yawe sa pagdumala sa ilang ward, lakip sa batan-ong mga lalaki sa Aaronic Priesthood. Ang bishop, gani, mao ang presidente sa korum sa mga priest sa iyang ward. Tabangan niya ang batan-ong mga lalaki nga mahimong takus nga modawat ug molambo diha sa Aaronic Priesthood ug mangandam nga modawat sa Melchizedek Priesthood. Tabangan niya sila nga makasabut sa mga obligasyon ug mga panalangin nga moabut ngadto sa mga tighupot sa priesthood. Tabangan niya sila nga makakat-on sa pagpalambo sa priesthood pinaagi sa paghatag kanila og mga buluhaton nga makatabang kanila nga moserbisyo ug mangalagad ngadto sa uban.

Ang mga yawe nga iya sa Aaronic Priesthood magpahinumdom nato nga kita kinahanglang magmapasalamat kanunay sa gipahiuli nga priesthood, uban sa gahum, awtoridad, ug mga responsibilidad niini: “Ang gahum ug pagtugot sa ubos, o sa Aaronic nga Pagkapari, mao ang paghupot sa mga yawe sa pagpangalagad sa mga anghel, ug sa pagpangalagad diha sa dayag nga mga ordinansa, ang sulat sa ebanghelyo, ang bunyag sa paghinulsol alang sa kapasayloan sa mga sala, nga nahiyon sa mga pakigsaad ug mga sugo” (D&P 107:20).

Akong hagiton ang batan-ong mga lalaki sa pagtahud sa priesthood nga ilang gihuptan ug sa pagpangandam sa paglambo diha sa matag katungdanan sa Aaronic Priesthood samtang sila mangandam alang sa dugang nga panalangin sa pagdawat sa Melchizedek Priesthood, magserbisyo sa Ginoo isip full-time nga mga misyonaryo ug sa katapusan maminyo diha sa Iyang balaan nga templo.

Mopamatuod ko nga walay mortal nga tawo nga mogiya niini nga Simbahan. Kini ang Simbahan sa Manluluwas, ug gigiyahan Niya kini pinaagi sa priesthood, nga Iyang gitugyan ngadto sa mga lalaki sa kalibutan aron sila makalihok isip Iyang mga tinugyanan sa paggiya sa Iyang Simbahan ug pagpahigayon sa sagrado nga mga ordinansa. Mapasalamaton kita nga gipahiuli sa Ginoo ang Iyang Simbahan ug ang Iyang priesthood dinhi sa kalibutan. ■

PAINTING PINAAGI NI JUSTIN KUNZ

ANG MGA PAGTULUN-AN SA MANLULUWAS KABAHIN SA Pagkadisipulo

*Sa asoy ni Lucas kabahin sa katapusang panaw ni
Jesukristo ngadto sa Jerusalem, atong makita ang
Manluluwas nga naghatag kanato og klarong
sumbanan kon unsaon pagsunod Kaniya.*

Ni Casey W. Olson

Mga Seminary ug Institute

Mga upat ka bulan sa wala pa mamatay ang Manluluwas, “sa nagkahiduo na ang mga adlaw nga siya pagabayawon, iyang gituyo sa malig-on gayud [o determinado] nga siya moadto sa Jerusalem” (Lucas 9:51).¹ Sa nag-unang mga semana niana, giandam pag-ayo ni Jesukristo ang Iyang mga disipulo para sa mga kalisud ug sa walay sama nga espirituhanong mga panghitabo nga mahitabo.

Sama pananglit, human dayon og pagpamatuod ni Pedro sa kabalaan ni Jesukristo sa Caesarea Philippi, sa unang higayon ang Manluluwas namulong ngadto sa Iyang mga disipulo kabahin sa Iyang umaabut nga kamatayon ug Pagkabanhaw sa yano, dili masaypan nga mga pulong (tan-awa sa Mateo 16:13–21; Marcos 8:27–31; Lucas 9:18–22).² Giuban usab ni Jesus sila si Pedro, Santiago, ug Juan “sa pagtungas sa usa ka hataas nga bukid,” diin “nausab ang Iyang dagway” (Mateo 17:1–2). Didto, ang Manluluwas, si Moises, ug Elijah mitugyan sa mga yawe sa priesthood ngadto nilang Pedro, Santiago, ug Juan. Sila Moises ug Elijah mihupay ug misuporta usab ni Jesus samtang sila “nanagsulti mahitungod sa kamatayon ni Jesus nga iyang mahiaguman didto sa Jerusalem” (Lucas 9:31).³ Si Elder James E. Talmage (1862–1933) sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles mipasabut niining kasinatian diha sa bukid isip “ang sinugdanan sa katapusan” sa mortal nga pagpangalagad ni Jesukristo.⁴

Kini nga mga panghitabo nagpakita nga sa dihang si Jesukristo “malig-on gayud nga siya moadto sa Jerusalem,” Siya klarong nasayud nga Iya nang sugdan ang panaw nga matapos diha sa Iyang kamatayon. Ang basahon ni Lucas, nga nagsangkap sa mga detalye niining panaw, nagrekord nga samtang ang Manluluwas “[n]aglakaw agi sa mga kalungsuran ug kabalangayan, nga nagpanudlo ug nagpanaw padulong sa Jerusalem” (Lucas 13:22), usa ka pundok sa mga disipulo—lalaki ug babaye—miuban kaniya (tan-awa sa Lucas 11:27).⁵ Samtang naglakaw, si Jesus mitudlo sa Iyang mga sumusunod kabahin sa mga kinahanglanon sa pagkadisipulo. Samtang kita magtuon sa mga pagtulun-an sa Manluluwas sumala sa konteksto niining panaw, kita mas makapasalamat sa paagi nga Iyang gilig-on ang Iyang mga instruksyon kabahin sa pagkadisipulo pinaagi sa gahum sa Iyang ehemplo.

Tulo ka Tubag sa Instruksyon ni Jesukristo nga “Sunod Kanako”

Sa wala pa sugdi sa Manluluwas ang Iyang paglakaw ngadto sa Jerusalem, Siya mideklarar: “Kon adunay buot mosunod kanako, kinahanglan magdumili siya sa iyang kaugalingon, ug magpas-an sa iyang krus matag adlaw, ug magasunod kanako” (Lucas 9:23). Sa wala madugay, samtang si Jesus ug Iyang mga disipulo naglakaw padulong sa Jerusalem, “diha pay usa ka tawo nga miingon kaniya, mosunod ako kanimo bisan asa ikaw moadto” (Lucas 9:57). Ang Manluluwas mitubag nga “ang Anak sa tawo walay dapit nga kapahulayan sa iyang ulo” (Lucas 9:58), tingali nagpasabut nga “siya nagkinabuhi nga dili komportable,” sama sa naobserbaran ni Elder Jeffrey R. Holland sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, ug nga “kini kanunay mahitabo” alang niadtong mopili nga mosunod Kaniya.⁶

Pagkasunod, “dihay usa nga giingnan [sa Ginoo], Sumunod ka kanako,” (Lucas 9:59), apan ang tawo mihangyo nga siya tugutan nga molakaw una ug ilubong ang iyang amahan. Si Jesus mitubag, “Pasagdi ang mga patay nga maoy magalubong sa ilang kaugalingong mga minatay: apan sa imong bahin, lumakaw ka ug imantala mo ang gingharian sa Dios” (Lucas 9:60).⁷ Ang mga pulong sa Manluluwas wala magpasabut nga sayop nga masubo sa pagkamatay sa usa ka minahal (tan-awa sa D&P 42:45). Hinoon, kini naghatag og gibug-aton nga ang dibosyon ngadto sa Ginoo mao ang pinakaprayoridad sa usa ka disipulo.

Misulti ang ikatulo nga indibidwal, “Ginoo, mosunod ako kanimo, apan tuguti una ako sa pagpanamalit kanila nga atua sa akong panimalay” (Lucas 9:61). Si Jesus mitubag gamit ang pagkasusama sa magdadaro, kansang

buluhaton nanginahanglan niya nga motutok sa unahan kaysa molingi sa likod (tan-awa sa Lucas 9:62). Ang leksyon para niining tawhana mao lang ang pagsunod sa ehemplo sa Manluluwas, kinsa “iyang gituyo sa malig-on gayud nga siya moadto sa Jerusalem” (Lucas 9:51) ug dili na molingi sa likod.

Ang Dalan agi sa Samaria

Samtang si Jesus ug ang Iyang mga disipulo miagi sa Samaria padulong sa Jerusalem, pipila sa mga Samarianhon “nanagdumili sa pagdawat kaniya” (Lucas 9:53)—tungod kay nakaila sila kang Jesus ug sa Iyang mga disipulo isip mga Judeo.⁸ Agi og tubag, si Santiago ug Juan nangayo og pagtugot nga motawag og kalayo gikan sa langit aron sunugon ang mga nakasilo kanila (tan-awa sa Lucas 9:52–54). Niining dili maayo nga panghitabo, ang Manluluwas nagpakita og pailub ug pagpugong sa

*Sama sa maayo nga
Samarianhon, si Jesus nangalagad
ngadto sa matag samarang kalag
nga Iyang mahimamat.*

kaugalingon samtang nag-awhag sa Iyang mga disipulo nga buhaton usab kini (tan-awa sa Lucas 9:55–56).

Sa wala madugay human niadtong hitaboa, ang Manluluwas misaysay sa sambingay sa maayong Samarianhon (tan-awa sa Lucas 10:25–37). Isip dugang aron pagtagbaw sa mga pangutana sa dili kaayo matinuoron nga abogado, kini nga sambingay nakapahinumdom sa mga disipulo sa Manluluwas nga walay eksepsyon ngadto sa kasugoan nga “higugmaa . . . imong silingan sama sa imong kaugalingon” (Lucas 10:27; tan-awa usab sa mga bersikulo 25–29).

Agig dugang, ang mga disipulo sa Manluluwas mahimong nakaila sa kasusama sa mga buhat sa maayong Samarianhon ug sa buhat ni Jesus. Ang gugma nga gipabati sa maayong Samarianhon ngadto sa Judeo nagpakita sa gugmang putli ni Jesus nga bag-ohay lang niyang gipabati ngadto sa dautang mga Samarianhon. Usab, sa umaabut nga mga semana, ang mga disipulo sa Manluluwas makasaksi ni Jesus nga nakasugat og daghang samaran ang mga kalag samtang naglakaw padulong sa Jerusalem (tan-awa sa Lucas 13:10–17; 14:1–6; 17:11–19; 19:1–10). Sama sa maayong Samarianhon, kinsa mihunong og kadiyot sa

delikado, daghang kawatan nga dalan ug giuna ang kaayohan sa uban kaysa iyang kaugalingon, si Jesus mangalagad sa matag samaran ang kalag nga Iyang mahimamat, dili maghunahuna sa Iyang kaugalingon bisan duol na ang Iyang kamatayon.

Ang Manluluwas Nagtudlo kang Maria ug Marta

Panahon sa Iyang paglakaw padulong sa Jerusalem, si Jesus mihunong sa balay ni Marta (tan-awa sa Lucas 10:38). Samtang si Marta “nagkalibuglibog sa hilabihang pag-amuma” (Lucas 10:40), ang iyang igsoon, si Maria, “milingkod sa tiilan sa Ginoo ug nag-patalinghug sa iyang mga pulong” (bersikulo 39). Ang pagkamaabi-abihon importante kayo sa katilingban sa mga Judeo, ug ingon og si Marta naningkamot sa pagtuman sa unsay naandan sa ilang kultura kabahin sa iyang tahas isip tagbalay.⁹

Bisan tuod si Marta nagpakita og talagsa-ong debosyon ug pagtuo sa Manluluwas sa laing panghitabo (tan-awa sa Juan 11:19–29), dinhi siya mireklamo, “Ginoo, wala ba ikaw magkabana nga gipasagdan man lamang niining akong igsoon nga mag-inusara ako sa pag-amuma? busa, ingna siya aron motabang kanako” (Lucas 10:40). Aron pagtabang sa mga miyembro sa Simbahan nga makat-on sa importanting leksyon gikan niining panghitabo, si Elder Dallin H. Oaks sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles mikutlo sa pakigpulong ni Professor Catherine Corman Parry sa usa ka debosyonal sa Brigham Young University:

“Ang Ginoo wala moadto sa kusina ug giingnan si Marta sa paghunong og luto ug paminaw. Dayag lang nga siya kontento na sa pagserbisyo ni Marta sa bisan unsang paagi nga gusto ni Marta, hangtud nga gihukman ni Marta ang pagserbisyo sa laing tawo. . . . Ang *paghatag og importansya sa kaugalingon* ni Marta . . . mao ang gibadlong sa Ginoo, dili ang iyang pagkapuliki sa pag-andam og pagkaon.”¹⁰

Ang sayop ni Marta niining higayona mao ang paghunahuna lang sa iyang kaugalingon—bisan siya nagserbisyo sa uban.

Ang Manluluwas mitabang ni Marta nga makasabut nga dili lang paigo nga yanong moserbisyo sa Ginoo ug sa atong isigkatawo. Kinahanglan nga makat-on kita sa paghikalimot sa atong mga kaugalingon diha sa proseso sa pagserbisyo ug magtinguha sa kabubut-on sa Ginoo aron sa paggiya sa atong mga tinguha ug motibo ingon man usab sa atong mga lihok (tan-awa sa Lucas 9:24; D&P 137:9). Ang mga disipulo kinahanglan nga mobuntog sa kalagmitan nga unahon og hunahuna ang kaugalingon ug magkat-on sa pagserbisyo sa Langitnong Amahan ug sa Iyang mga anak uban sa katuyoan nga “usa ngadto sa [Iyang] himaya” (D&P 88:67). Sa wala madugay, human sa pagkamatay sa iyang igsoong lalaki, si Marta nagpakita sa iyang hingpit nga pagtuo pinaagi sa pagbaliwala sa temporal nga mga kabalaka ug diha-diha dayon misugat sa Manluluwas sa dihang iyang nasayran nga nagpadulong Siya (tan-awa sa Juan 11:19–20).

Ang Manluluwas Mipasabut og Maayo sa mga Kinahanglanon sa Pagkadisipulo

Sa wala madugay sa panaw sa Manluluwas padulong sa Jerusalem, usa ka lalaki ang mihangyo, “Magtutudlo, sultihni ra ang akong igsoong lalaki nga bahinan niya ako sa kabilin” (Lucas 12:13). Si Jesus mitubag pinaagi sa paghisgot kabahin sa tinubdan sa problema sa tawo: “Magmatngon kamo, ug likayi ninyo ang tanang dagway sa kadalo: kay ang kinabuhi sa tawo wala diha sa kadagaya sa iyang mga katigayunan” (Lucas 12:15). Iya dayong gisaysay ang sambingay sa datu nga boang-boang (tan-awa sa Lucas 12:16–21).

Sa sambingay, usa sa rason sa paghulagway sa Ginoo sa datu nga tawo isip boang-boang mao ang kahakog sa tawo. Sa Lucas 12:17–19 ang datu nga tawo naggamit sa pulong nga *Ako* ug *ko* 11 ka higayon, nagpakita nga iya ra nga gihunahuna ang iyang kaugalingon.¹¹ Wala lang masanapan ang tawo sa iyang pagkahakog, apan napakyas usab siya sa pag-ila sa tinubdan sa iyang mga bahandi. Wala gyud niya giila, sama sa gibuhat sa Manluluwas, nga ang “yuta” mao ang “mihatag og daghang abut” (Lucas 12:16), ni

siya nagpasalamat sa Ginoo sa paglalang sa yuta diin nagtubo ang iyang mga tanom. Sa katapusan ang tawo gipanghinaraut dili sa maalamong pagtipig og temporal nga mga pagkaon apan sa pagkapakyas sa pag-andam sa espirituhanong paagi para sa umaabut. Ang pagka “dili bahandianon ngadto sa Dios” (Lucas 12:21), ang tawo sa katapusan wala na makaangkon sa bahandi sa kalibutan nga iyang gitipigan ug sa “bahandi nga walay pagkahurot didto sa langit” (Lucas 12:33). Ang iyang mga pagpili samtang buhi pa nakapapobre niya sa kahangturan.

Sukwahi gayud sa datu nga boang-boang kinsa gitagoan ang iyang mga materyal nga butang sa wala pa mamatay, si Jesus adunay katuyoan nga milakaw padulong sa Iyang kamatayon, walay duha-duha nga Iyang gihatag ang tanan ngadto sa Dios—lakip ang Iyang kinabuhi ug Iyang hingpit nga kabubut-on (tan-awa sa Lucas 22:42; Mosiah 15:7). Siya mideklarar, “Ako adunay bautismo nga kanako igabautismo;

Sama nila ni Maria ug Marta, kinahanglan nga makat-on kita sa paghikalimot sa atong mga kaugalingon diha sa proseso sa pagserbisyo ug pagtinguha sa kabubut-on sa Ginoo.

ug hilabihan ang kaguol ko hangtud matuman kini!” (Lucas 12:50). Tungod kay nabunyagan na Siya diha sa tubig, si Jesus nagpasabut dinhi sa Iyang Pag-ula. Sa dili madugay Siya mapaubos sa tanang butang ug ang Iyang lawas mapuno sa dugo ug singot samtang Siya mag-antus para sa atong mga sala ug makasinati sa atong mga kasakit ug kalisdanan.¹²

Sa wala madugay, sa dihang pipila sa mga Pariseo mipasidaan ni Jesus nga si Herodes sa Antipas buot mopatay Kaniya, ang Manluluwas yanong midason nga padayon Niyang gamiton matag kahigayonan sa pagtudlo, pagpanalangin, ug pag-ayo sa uban (tan-awa sa Lucas 13:31–33). Iyang gigahin ang Iyang katapusang mga adlaw—sama sa nanglabay Niya nga mga adlaw—sa pagserbisyo sa uban.

Samtang nagkaduol sa Jerusalem, si Jesus misugo sa Iyang mga disipulo sa paghunahuna sa bili sa pagkadisipulo—aron sa pagkonsiderar sa ilang desisyon sa pagsunod Kaniya (tan-awa sa Lucas 14:25–28). Wala niya gipakasayon ang lisud nga mga reyalidad nga ilang masinati kon sila magpadayon isip Iyang mga disipulo. Hinoon, Siya lig-on nga mideklarar: “Bisan kinsa kaninyo nga dili mobiya sa tanan nga iyang ginahuptan, dili siya mahimo

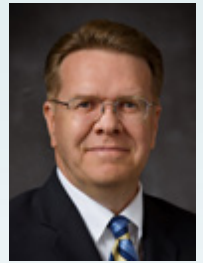
nga akong tinun-an” (Lucas 14:33). Apan, ang Manluluwas misaad usab nga kon dili nato unahon ang atong kaugalingon diha sa dalan sa pagkadisipulo, kita mas daghan og maangkon (tan-awa sa Lucas 9:24). Ang mga panalangin nga Iyang gisaad ngadto sa Iyang mga disipulo naglakip sa “kalinaw niini nga kalibutan, ug kinabuhi nga dayon diha sa kalibutan nga umaabut” (D&P 59:23).

Bisan tuod kita walay oportunidad sa paglakaw uban ni Jesukristo ngadto sa Jerusalem, kita makapakita sa atong kaandam sa pagsunod niana nga panaw sa atong kinabuhi. Ang paghinumdom sa kaandam mismo sa Manluluwas sa pagsakripisyo ug pagserbisyo sumala sa kabubut-on sa Langitnong Amahan makahatag kanato og kalig-on sa “[pag] lakaw ug buhata . . . ang ingon” (Lucas 10:37). ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa A. B. Bruce, *The Training of the Twelve* (1971), 240.
2. Ang gipasabut nga mga pakisayran sa pag-antus ug kamatayon sa Manluluwas sa mas nag-unang panghitabo sa Iyang pagpangalagad naglakip sa Mateo 9:15; 16:4; Juan 2:19; 3:14.
3. Tan-awa sa James E. Talmage, *Jesus the Christ*, 3rd ed. (1936), 373.
4. James E. Talmage, *Jesus the Christ*, 373.
5. Kon ikompara sa kang Marcos ug Mateo, kinsa mubo lang nga naghisgot sa pagbiya sa Manluluwas gikan sa Galilea sa katapusang panahon sa mortalidad ug sa Iyang paglakaw ngadto sa Jerusalem (tan-awa sa Mateo 19:1–2; Marcos 10:1), si Lucas nagtutok og maayo niini nga panaw (tan-awa sa Lucas 9:51–53; 13:22, 34; 17:11; 18:31; 19:11). Ang Ebanghelyo ni Juan lahi gayud og sulod sa managsama og istorya nga mga Ebanghelyo ni Mateo, Marcos, ug Lucas ug wala maghisgot sa katapusang pagbiya sa Manluluwas gikan sa Galilea ngadto sa Jerusalem.
6. Jeffrey R. Holland, “The Inconvenient Messiah,” *Ensign*, Feb. 1984, 68.
7. Ang pagtahud sa mga ginikanan importante kaayo sa kultura sa mga Judeo, lakip na ang responsibilidad sa pagpalubong kanila sa eksakto nga paagi. Human og andam sa lawas para ilubong ug ibutang kini sa lubnganan, ang mga sakop sa pamilya mobalik paglabay sa usa ka tuig aron ibutang ang mga bukog sa usa ka kahon nga bato nga gitawag og ossuary, nga ibilin diha sa lubnganan isip ikaduhang paglubong nga iapil sa mga nahabilin sa mga patayang sakop sa pamilya. (Tan-awa sa Richard Neitzel Holzapfel, Eric D. Huntsman, ug Thomas A. Wayment, *Jesus Christ and the World of the New Testament* [2006], 78–79.) Kon ang disipulo niini nga sitwasyon naghisgot sa ikaduha nga paglubong kaysa diha-diha nga panginahanglan sa pag-asikaso sa lawas sa bagohay lang nga namatay nga amahan, nan ang iyang hangyo nagpakita sa tinguha nga unahon ang kultural nga tradisyon kaysa bugtong oportunidad nga makauban og lakaw ngadto sa Jerusalem ang Anak sa Dios ug matudloan Niya.
8. Adunay dakong panagbingkil tali sa mga Judeo ug sa mga Samarianhon sa panahon ni Kristo. Kining duha ka grupo kasagaran naglikay sa usag usa. Niini nga sitwasyon, ang mga Samarianhon klarong wala maghatag ni Jesus ug sa Iyang mga disipulo sa naandang pamaagi sa pagkamaabi-abihon, sama sa pagkaon ug dapit nga kapahulayan. (Tan-awa sa Richard Neitzel Holzapfel ug Thomas A. Wayment, *Making Sense of the New Testament* [2010], 140; Ralph Gower, *The New Manners and Customs of Bible Times* [1987], 241–42.)
9. Tan-awa sa Gower, *New Manners and Customs of Bible Times*, 244–45; Fred H. Wight, *Manners and Customs of Bible Lands* (1953), 69–77.
10. Sa Dallin H. Oaks, “‘Judge Not’ and Judging,” *Ensign*, Ago. 1999, 12–13; emphasis gidugang.
11. Tan-awa sa Jay A. Parry ug Donald W. Parry, *Understanding the Parables of Jesus Christ* (2006), 122.
12. Tan-awa sa Lucas 22:44; Alma 7:11–13; Doktrina ug mga Pakigsaad 19:18; 88:6.

Ni Elder
Scott D. Whiting
Sa Seventy

Mga Mangingisdag TAWO

Ang tanan nga midawat sa calling sa pagdumala sa Simbahan midawat sa imbitasyon sa Manluluwas nga mahimong mangingisdag tawo.

Sa dihang bag-o pa lang mi nag-amuma sa among pamilya didto sa Hawaii, ang akong asawa ug ako mapasalamaton sa talagsaong mga Santos sa Ulahing mga Adlaw kinsa mitabang namo. Kining buotan nga mga miyembro midawat ug mitratar kanamo nga sama sa ilang kaugalingon nga pamilya. Sa pipila ka higayon ang akong batan-on nga anak nga lalaki dalhon sa ubang mga lalaki sa ward aron mangisda sa dagat. Kini nga kalihokan wala maglakip sa pagsakay og bangka apan naggamit sa karaang pamaagi sa pagpangisda nga gimugna sa mga katigulangan sa Hawaii.

Gamit ang usa niini nga pamaagi, ang usa ka hanas nga mangingisda mitikuloso nga mopilo ug moplastar sa naglingin nga pukot nga gibutangan og pabug-at libut niini. Iya dayong mainampingong dalhon ang pukot ngadto sa batoon nga bahin sa baybayon ibabaw sa tin-awng lim-aw sa tubig. Samtang ang mga isda manulod diha sa lim-aw nga bahin sa dagat, sa saktong panahon ug dakong kahanas, ilabay sa

mangingisda ang pukot, ang pukot hingpit nga mabuksan ug sa dako nga naglingin nga porma motidlom kini sa dagat ug masakop ang nagpundok nga mga isda.

Samtang ang kahanas sa ingon niana nga mangingisda makadayeg, siya mismo makasulti nga kon walay maayong pukot nga limpyo, saktong pagkatahi, ug walay guba, ang iyang mga paningkamot walay bili. Ang sinati nga mga mangingisda nasayud nga ang ilang kalampanan mag-agad sa kahingpit sa ilang pukot ug nga ang epektibo, mabunghahon nga pagpangisda dili magsugod hangtud ang mga pukot nasusi ug nahan-ay og tarung.

Kita makasabut niining baruganan diha sa orihinal nga mga Apostoles, pipila kanila mga mangingisda. Kita nakaila niining mga mangingisda sa nag-unang mga kapitulo sa Mateo, Marcos, ug Lucas, diin sila nagsalibay, nagtahi, ug naglaba sa ilang mga pukot sa dihang una nilang nahimamat ang ilang Agalon sa umaabut (tan-awa sa Mateo 4:18, 21; Marcos 1:16, 19; Lucas 5:2). Ilang gibuhi ang ilang mga pamilya ug mga pamilya sa ubang mga tawo pinaagi sa pagpangisda matag adlaw. Ang ilang swerte ug ilang pamilya nag-agad sa ilang pagpangandam ug kahanas ug sa kahingpit sa ilang mga pukot.

Sa dihang giimbitar sila ni Jesus nga “sumunod kamo kanako, ug himoon ko kamong mga mangingisdag tawo,” “dihadiha gibiyaan nila ang ilang mga laya,” “gibiyaan ang tanan, ug mikuyog sila kaniya” (Mateo 4:19, 20; Lucas 5:11; tan-awa usab sa Marcos 1:17–18).

Kadaghan naghunahuna ko niining ehemplo samtang akong gikonsiderar nga kadtong nagdumala sa Simbahan

mitubag nga may samang pagtuo sa pagsunod sa imbitasyon nga “sumunod kamo kanako.” Sama sa karaang Simbahan, Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw gidumala sa mga propeta ug mga apostoles, kinsa mibiya sa ilang mga pukot ug mga propesyon ug nagbansay og bag-ong mga kahanas aron moserbisyo ug mosunod sa Agalon.

Mga Lider sa Katawhan

Unsay ipasabut nga mahimong “mga mangingisdag tawo”? Sa Iyang yano nga mga pulong sa pagdapit sa nag-unang mga Apostoles, ang Manluluwas mipaila sa unsay mamahimo Niyang komon ug epektibong matang sa pagtudlo—pagtudlo gamit ang mga samingay. Siya nasayud nga kadtong gitawag sa pagsunod Kaniya nakasabut, sa pipila ka bahin, kon unsay Iyang gipasabut sa mga pulong nga “mga mangingisdag tawo.”

Si Presidente Harold B. Lee (1899–1973) mitudlo, “Ang pagkahimo nga ‘mga mangingisdag tawo’ mao ang laing paagi sa pagsulti nga ‘mahimong mga lider sa tawo.’ Busa sa pinulongan karon kita mosulti . . . : ‘Kon kamo mosunod sa akong mga sugo, Ako mohimo kaninyong mga lider sa katawhan.’”¹

Ang lider sa katawhan mao ang tawo nga gitawag sa pagtabang sa uban aron mahimong “tinuod nga mga sumusunod . . . ni Jesukristo” (Moroni 7:48). Ang *Handbook 2: Administering the Church* miingon, “Sa pagbuhat niini, una ang mga lider maningkamot aron mahimong matinud-anong mga disipulo sa Manluluwas, magkinabuhi matag adlaw aron makabalik og puyo sa presensya sa Dios.

Dayon makatabang sila sa pagpalig-on sa mga pagpamatuod sa uban ug mas maduol sa Langitnong Amahan ug ni Jesukristo.”²

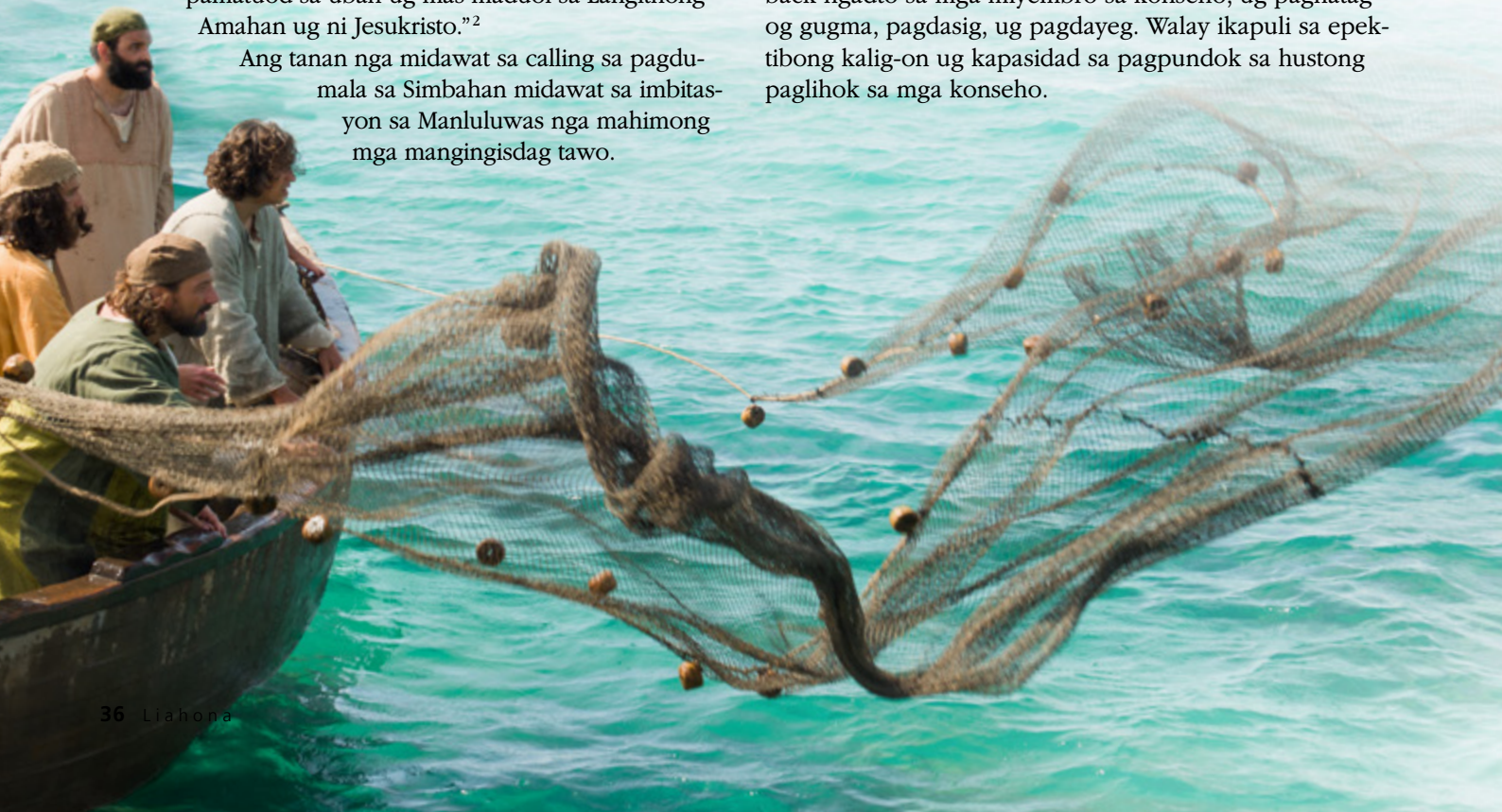
Ang tanan nga midawat sa calling sa pagdumala sa Simbahan midawat sa imbitasyon sa Manluluwas nga mahimong mga mangingisdag tawo.

Mga Pukot ug Konseho

Gikan sa pinakataas nga lebel sa pagpangulo sa Simbahan ngadto sa korum sa Aaronic Priesthood ug sa mga kapangulohan sa klase sa Young Women, ang mga lider giorganisar og mga konseho. Ang mga lider gitudloan nga mag-andam sa espirituhanong paagi, hingpit nga moapil diha sa mga konseho, mangalagad sa uban, motudlo sa ebanghelyo ni Jesukristo, ug mangalagad sa mga organisasyon sa priesthood ug auxiliary sa Simbahan. Dugang pa, sila modasig og panaghiusa ug panag-uyon sa Simbahan, mag-andam sa uban aron mahimong mga lider ug magtudlo, modelegar og mga responsibilidad, ug mosiguro sa pagkamay tulubagon.³

Sama nga ang unang mga Apostoles migamit sa ilang kahibalo sa pagpangisda aron mahimong mangingisdag mga tawo, atong magamit ang mga baruganan nga makita sa ilang paggamit sa mga pukot ngadto sa mga konseho sa Simbahan. Sama sa pukot, kini nga mga konseho giorganisar ug giandam aron pundukon ang mga anak sa Langitnong Amahan—ang matag miyembro sa konseho molihok isip importante ug kinahanglanon nga bahin sa konseho. Sama sa pukot nga epektibo lang kon maayo kini, mao usab ang atong mga konseho makompromiso kon ang mga miyembro niini dili organisado, wala nakatutok, ug wala naglihok nga sila angay molihok.

Ang mga lider sa konseho mosunod sa mga ehemplo sa karaang mga mangingisda nga Apostol pinaagi sa kanunay nga pagsusi ug pagtahi niining mga “pukot.” Buhaton kini sa mga lider sa konseho pinaagi sa pahimo og regular nga pagbansay, pagdumala sa mga miting sa konseho, paghatag og saktong oras ug angay nga feedback ngadto sa mga miyembro sa konseho, ug paghatag og gugma, pagdasig, ug pagdayeg. Walay ikapuli sa epektibong kalig-on ug kapasidad sa pagpundok sa hustong paglihok sa mga konseho.

Ang Konseho sa Ward

Tingali ang konseho nga may dakong oportunidad sa pag-impluwensya sa indibidwal nga mga miyembro sa Simbahan mao ang konseho sa ward. Ang mga miyembro niining konseho sa tinuoray gitawag nga mahimong mga mangingisdag tawo uban sa sugo sa pagdumala sa buhat sa kaluwasan diha sa ward, sumala sa paggiya sa bishop. Sila nagpuyo ug nagserbisyo sa ilang mga ward, diin ilang maila-ila ug makauban kadtong mga tawo nga ilang pagadumalaon.

“Ang mga miyembro sa konseho sa ward naningkamot nga makatabang sa mga indibidwal sa paglig-on sa pag-pamatuod, makadawat og makaluwas nga mga ordinansa, makatuman sa mga pakigsaad, ug mahimong mapahinungurong sumusunod ni Jesukristo (tan-awa sa Moroni 6:4–5). Ang mga miyembro sa konseho sa ward may kinatibuk-ang responsibilidad para sa kaayohan sa mga sakop sa ward.”⁴

Ang mga miyembro sa konseho sa ward adunay mahinungdanong tahas sa pagpadali sa buhat sa kaluwasan. Kon ang konseho sa ward wala maglihok sama sa gidahuman, ang buhat mohinay. Ang kapasidad sa pagpundok sa “pukot” nakompromiso, ug ang paningkamot sa konseho gamay lang og mga resulta. Apan kon ang konseho sa ward organisado ug nagtutok sa paglig-on sa mga indibidwal ug pamilya, ang resulta makapahinganga.

Sinati ko sa usa ka ward nga nanlimbasog sa dili epektibo nga konseho sa ward. Lisud sa bishop ang pagdawat sa direksyon nga makita sa *Handbook 2* tungod kay siya komportable sa iyang pamaagi ug ganahan sa iyang daan nga mga sumbanan. Hinoon, human sa daghang pagtambag ug pagbansay sa mahigugmaong presidente sa stake mihumok ang kasingkasing sa bishop, mihinulsol, ug madasigong misugod sa pag-organisar sa konseho sa ward sumala sa gihatag nga instruksyon. Siya mitan-aw sa mga video sa pagbansay nga anaa sa LDS.org, siya mibasa sa mga seksyon 4 ug 5 sa *Handbook 2*, ug gisunod ang iyang nakat-unan.

Daling gidawat sa mga miyembro sa konseho sa ward ang mga kausaban, ug ang diwa sa gugma ug panaghiusa ilang nabati samtang sila mitutok sa paglig-on sa mga indibidwal ug pamilya. Sa kada miting, sila mogahin og panahon sa paghisgut sa mga investigator, bag-ong mga kinabig, dili kaayo aktibo nga mga miyembro, ug mga miyembro nga nanginahanglan. Sila mibati og kalooy niining mga kaissoonan, ug ang mga milagro misugod nga nahitabo.

Ang bishop mireport nga hapit diha-diha dayon sa dihang gibuhat kining mga kausaban sa konseho sa ward, ang wala mailhi nga dili kaayo aktibo nga mga miyembro misugod na sa pagsimba. Kini nga mga miyembro miingon nga diha-diha dayon sila nadasig nga mobalik sa Simbahan. Sila miingon nga nakadawat sila og klaro ug dili malikayan nga pagbati nga sila kinahanglang mobalik sa

MOAPIL SA BULUHATON

“Atol sa pangalagad sa Agalon, Iyang gisugo ang mga mangingisda sa Galilea nga ibilin ang ilang mga pukot ug mosunod Kaniya, namahayag, ‘Himoon ko kamong mangingisdag tawo.’ Unta moapil kita sa mga pundok sa mga mangingisda sa mga lalaki ug babaye, nga kita makatabang sa unsay atong mahimo.”

Presidente Thomas S. Monson, “Ang Atong Responsibilidad sa Pagluwas,” *Liahona*, Okt. 2013, 4.

pagpakig-uban sa mga Santos. Sila nasayud nga sila higugmaon ug gikinahanglan nila ang suporta nga matanyag sa mga miyembro.

Ang bishop mipakigbahin nako nga siya sigurado nga ang Langitnong Amahan nagpaabut lang niya nga siya mosunod sa tambag nga iyang nadawat ug sa pag-organisar sa konseho sumala sa gihatag nga instruksyon sa dili pa Niya tandugon ang kasingkasing ug hunahuna niining dili kaayo aktibo nga mga miyembro aron mobalik pagkaaktibo sa Simbahan. Ang bishop nakaamgo nga kinahanglan lang niya nga mohimo og mahigugmaon, maamumahon nga palibut para niining mga miyembro sa dili pa sila magiyahan sa Espiritu nga mobalik. Ang iyang mga pulong nakapahinumdom kanako sa kasinatian ni Pedro nga mangingisda:

“Ug sa paghisakay [ni Jesus] sa usa sa mga sakayan, nga iya ni Simon, siya mihangyo kaniya sa pagtulak niini og diyutay gikan sa mamala. Ug siya milingkod, ug nagpanudlo sa mga tawo sukad sa sakayan.

“Ug sa nakaundang na siya pagsulti, siya miingon kang Simon, Palawod kamo, ug itaktak didto ang inyong mga pukot aron makakuha kamo.

“Ug si Simon mitubag kaniya, Ginoo, tibuok gabii namong hago ug wala gayud kamiy nakuha: apan tungod sa imong sulti akong itaktak ang mga pukot.

“Ug sa nabuhat na nila kini, ilang nakuha ang mabagang duot sa isda” (Lucas 5:3–6).

Samtang kita maminaw ug mosunod sa tambag nga gihatag kanato sa mga propeta, manalagna, ug tigpadayag niining modernong panahon—tinuod nga “mga mangingisdag tawo”—ug samtang atong inspeksyunon ug tahion ang atong mga pukot samtang nagserbisyo, ang atong kapasidad sa pagpadali sa buhat sa kaluwasan molambo pag-ayo ug kita mamahimong mga instrumento diha sa kamot sa Langitnong Amahan aron sa pagpundok sa Iyang mga anak. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Harold B. Lee, sa Conference Report, Okt. 1960, 15.
2. *Handbook 2: Administering*

the Church (2010), 3.1.

3. Tan-awa sa *Handbook 2*, 3.2.1–5; 3.3.2–4.
4. *Handbook 2*, 4.4.

ANG MIULBO NAKO NGA MGA PEACHES

Nagtuho ko nga ako ang perpekto nga ginikanan . . . hangtud nga duna koy mga anak.

Alang nako, ang pagkaginikanan usa ka kalayo sa magtutunaw. Ang akong mga kahuyang ingon og mogawas kon ako ma-stress, kulang og katulog, nabalaka, o nasuko. Dayag lang, ang mga panalangin sa pagkaginikanan nakatapak niadtong mga higayona, apan akong namatikdan nga dali ko masuko. Makauulaw ang pag-angkon, apan ako mosinggit o mola-bay sa mga butang aron makuha nako ang atensyon sa akong mga anak.

Magsige ko og saad nga dili na masuko, apan masuko gihapon ko panahon sa kakapoy. Ang Langitnong Amahan nasayud nga nagkinahanglan ko og talagsaong butang sa pagtambag nako.

Usa ka gabii human sa taas nga adlaw sa pagbinotilya sa mga peaches, akong gibutang ang katapusang grupo ug nakahukom nga motagpilaw og kadiyot. Nakasiguro ko nga makamata aron sa pagkuha sa mga botilya gikan sa steamer.

Wala ko makamata.

Ang akong bana, si Quinn, ug ako nakugang sa tingog sa mibuto nga mga garapon. Midagan ko padulong sa kusina ug nakita ang nakagay nga bildo ug nagpilit nga mga peaches nga nagkatag sa kwarto. Ingon og, mihubas ang tubig sa steamer, ang kainit ug pressure nagkakusog, ang tabon sa steamer nalagpot, ug unom sa pito ka mga garapon sa mga peach mibuto.

“Limpyohan ni nako sa buntag,” miingon ko.

Dili maayo nga ideya.

Pagkabuntag ang init nga naglaputayng peach migahi na nga mga bundo nga puno sa mga bildo diha sa tibuok kusina ug kan-anan. Ang mga tipaka sa

garapon sa peach miabut gani sa luyo sa mga appliances ug ngadto sa tanang suok, lakip sa luyo sa refrigerator.

Ang pagpanglimpyo milungtad og daghang mga oras. Kinahanglan nakong ihumul ang mga bundo nga dunay mga tipaka sa botilya sa basa nga toalya nga papel ug dayon maningkamot nga matangtang kini nga dili ko masamad.

Samtang nanglimpyo ko, usa ka sinati nga tingog mihung-hung nako: Mary, kon moulbo ang imong kasuko,

sama niining mga garapon, dili nimo sayon kini nga maayo. Dili nimo makita asa ug sa unsa nga paagi ang imong kasuko nakapasakit sa imong mga anak ug sa uban. Sama niining nagkatag, kana nga kasakit dali nga mogahi ug masakit.”

Sa kalit lang, ang pagpanglimpyo mihatag og bag-ong kahulugan. Ang leksyon gamhanan kaayo. Sama sa akong kasuko, walay dali nga pagpanglimpyo. Paglabay sa mga semana nakakita gihapon ko og mga piraso sa

Midagan ko padulong sa kusina ug nakita ang nabuak nga bildo ug nagpilit nga mga peaches nga nagkatag sa kwarto.

GIBUHAT BA NATO ANG SAKTO NGA BUTANG?

mibagtok nga peach nga napitlan og mga bildo.

Nag-ampo ko nga sa umaabut ang akong pasensya mahimong kalig-on imbis usa ka kahuyang. Sa pagkakaroon, mapasalamaton ko nga ang Pagula sa Ginoo nagtabang nako nga mas makakontrol sa akong kadali masuko aron akong kapanalipdan ang akong mga minahal sa bisan unsa pa nga mga pagkakatatungod sa pag-ulbo sa kasuko. ■

Mary Biesinger, Utah, USA

Nailhan ko nga journalist kinsa nakasulat alang sa pipila ka maayong mga magasin ug pamantalaan sa Lima, Peru, apan ang akong paagi sa pagpakabuhi—layo sa Dios—mas naghasol nako kada adlaw. Tungod niini, akong gidawat ang trabaho isip usa ka proofreader sa usa ka magasin sa Ventanilla District, nahimutang layo sa akong panimalay. Nangingkamot ko pag-ayo nga mahilayo gikan sa pundok sa akong mga higala. Sa Ventanilla, gibati nako nga ang akong kinabuhi mausab.

Usahay mosimba ko uban sa akong hinigugma, si María Cristina, sa dihang ang duha ka buotan, pursigido nga mga misyonaryo mikombinser nako sa pagpangutana sa Langitnong Amahan pinaagi sa pag-ampo kon tinuod ba ang Simbahan. Gibuhat nako, ug unsay akong nasinati talagsaon. Wala nako sukad mabati ang Espiritu nga kusog kaayo sama nianang dili makalimtan nga adlaw.

Naminyo ug nabunyagan sa wala madugay, si María Cristina ug ako nangabang og gamay, dili komportable nga kwarto sa Ventanilla. Tungod sa akong kakugihan, nahimo ko gikan sa pagka-proofreader ngadto sa pagka-editor sa magasin ug pamantalaan sa kompaniya. Wala ako mahimong editor sukad, ug nalipay ko sa posisyon. Bisan pa, dihay mga kausaban sa dihang ang among mga publikasyon nagsugod sa pagpaubos sa ilang mga sumbanan, nagmantala og mga butang nga imoral. Kini nga mga kausaban, nga gimando sa among mga direktor, supak sa mga baruganan ug mga hiyas sa Simbahan.

Gusto gyud ko nga mahimong editor, apan ang sitwasyon nakapahimo nako nga dili komportable. Ang among bishop misugyot nga kon

kami mobuhay sa mga butang nga makapahimuot sa among Langitnong Amahan, Siya mopanalangin namo. Human gihunahuna kini nako ug sa akong asawa pag-ayo ug nag-ampo mahitungod niini, gibati namo nga kinahanglan kong moundang sa akong trabaho.

Paglabay sa pipila ka adlaw nagsugod ko sa pagkakatungod ug naghunahuna kon nahimo ba nako ang sakto nga butang. Human moluwat, mipadala ko sa akong mga resumé ngadto sa daghang mga kompaniya apan wala gayuy tubag. Si María Cristina misugyot nga mag-ampo kami pag-usab, ug among gibuhay. Nag-ampo mi nga ang tanan maayo ra ug nga dili mawala ang among pagtuo bisan og ang mga balayranan nagkadaghan.

Paglabay sa pipila ka oras ang akong asawa miawhag nako sa pagtawag sa usa sa mga kompaniya. Medyo nagduha-duha, akong gitawgan. Natingala ko sa dihang ang usa ka opisyal miingon nga motawag na unta siya nako. Gusto siyang masayud kon makasugod ba ko pagkasunod adlaw!

Mihilak mi sa kalipay. Ang Langitnong Amahan mitubag sa among mga pag-ampo.

Kinahanglan kaming mobiya sa among ward ug daghang buotan nga higala tungod sa akong bag-ong trabaho, apan mibiya kami uban sa mas lig-on nga mga pagpamatuod. Karon duna na koy maayong trabaho ug maayong suweldo, ug kami dunay nindot nga lugar nga gipuy-an. Labaw sa tanan, gipanalangin kami uban sa kasiguroan nga kon buhaton namo ang mga butang nga makapahimuot sa Dios, madawat namo ang Iyang mga panalangin. ■

Carlos Javier León Ugarte, Lima, Peru

GIHIGUGMA KO IKAW

Sa hapit na mahuman ang zone conference sa akong misyon, migawas ko nga naghunahuna, “Unsay akong gibuhat niining langyaw nga nasud? Unsaon nako pagbuhat ang tanan nga gipaabut ngari kanako?”

Naa nako sa Sicily, Italy, mga sobra og usa pa ka semana, apan nawad-an na og kadasig. Ang akong panahon sa missionary training center ingon og nindot kaayo nga damgo, apan tungod sa akong kakulangan, mibati ko karon nga daw kini usa ka urum.

“Pinalanggang Amahan,” nag-ampo ko, “Gusto ko nga mahimong talagsaong misyonaryo. Karon nga anaa ko dinhi, nakaamgo ko nga wala gyud koy mga talento, kahanas, o kahibalo aron pagtuman sa akong buluhaton. Abi nako nga kahibalo ko niining pinulongan, apan ang uban paspas

kaayo nga makasulti, ug bisan unsa nga pulong nga akong isulti masalapid akong dila. Morag dili ganahan nako ang akong kompanyon. Ang akong presidente sa misyon dili kaayo makasulti og Iningles. Ako walay masultian. Palihug tabangi ko.”

Nasayud ko nga kinahanglan ko nga mobalik sa sulod, apan nagpabilin usa ko sa dalan og dugang pipila ka minuto. Diha-diha dayon nakabatyag ko nga gibira og katulo ang luyo sa akong overcoat. Mitalikod ko og nakakita og maanyag nga gamayng bata nga babaye ug hinay-hinay miluhod ko tupad niya diha sa dalan nga hinapnig nga mga bato. Iya kong gigakos sa may liog ug mihunghong sa akong dunggan, “*Ti voglio bene.*”

“Unsay imong gisulti?” Mitubag ko og Iningles, hingpit nga nasayud

nga wala siya kasabut nako.

Iyang gitutukan ang akong name tag. “Sorella Domenici,” iyang gibasa, “ti voglio bene.”

Nakasabut ko sa kahulugan sa hugpong sa mga pulong. Mao kadto ang usa sa unang hugpong sa mga pulong nga among nakat-unan isip mga misyonaryo. Kadto hugpong sa mga pulong nga makatandog sa kalag. Kini nagpasabut, “Gihigugma ko ikaw.”

Kadto nga mga pulong mao gyud ang akong kinahanglan nga madungog nianang higayona. Ang Manluluwas mipadala og espesyal nga mensahero sa pagpabati niini kanako. Akong giubanan ang gamayng babaye pasulod sa building.

“Siguradong anak siya sa usa sa mga miyembro,” naghunahuna ko. Naghinahinay ko og lakaw diha sa grupo sa mga misyonaryo, naglaum nga makakita ang iyang inahan niya.

Sa dihang nakit-an nako ang akong kompanyon, nangutana ko, “Imo bang nakita kining gamayng babaye sa una?”

“Unsay gamay nga babaye?” mitubag siya, daw naglibog.

Midungo ko sa akong kiliran. Nawala ang gamayng bata nga babaye.

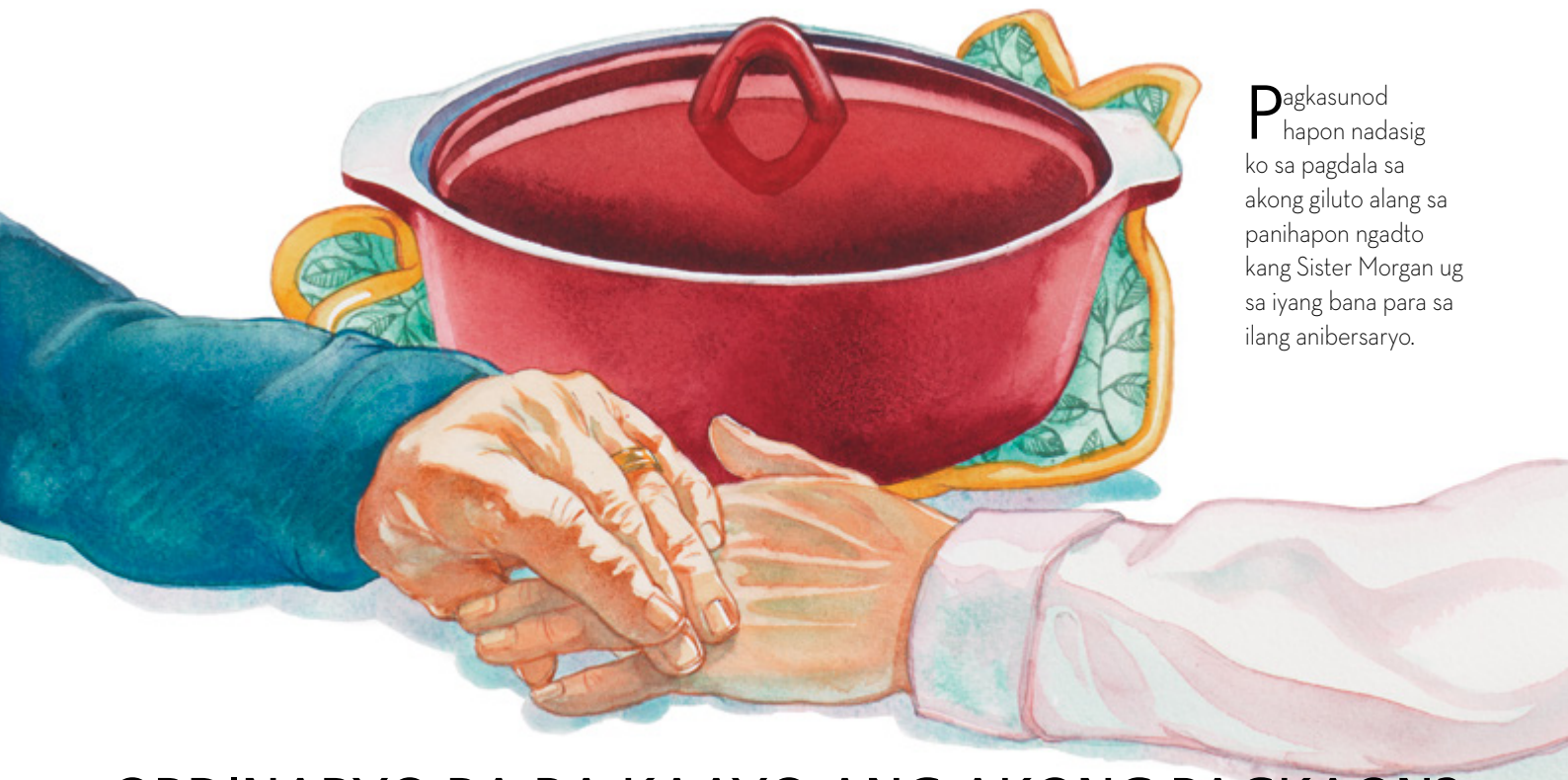
Mibarug ko sa may pultahan sa building ug minanaw sa dalan nga walay tawo. Samtang namalandong ko, usa ka hunghong nga wala lang nako madungog apan nabati usab mitandog gyud sa akong kalag: “Sorella Domenici, ti voglio bene.”

Wala ko kaila sa gamayng bata nga babaye, apan nasayud ko nga ang Manluluwas mihigugma kanako. ■

Natalee T. Frstrup, Utah, USA

Mitalikod ko og nakakita og maanyag nga gamayng bata nga babaye ug hinay-hinay miluhod ko tupad niya diha sa dalan nga hinapnig nga mga bato.

Pagkasunod hapon nadasig ko sa pagdala sa akong giluto alang sa panihapon ngadto kang Sister Morgan ug sa iyang bana para sa ilang anibersaryo.

ORDINARYO RA BA KAAYO ANG AKONG PAGKAON?

Sulod sa duha ka tuig, nag-visiting teaching ko sa silingan ug higala nga ginganlan og Sister Morgan. Magulang gyud kaayo siya nako, busa nagkat-on usab ko kaniya ug sa iyang kinabuhi sama nga nakakat-on siya sa akong mga mensahe sa visiting teaching.

Samtang ako ang iyang visiting teacher, si Sister Morgan nahiling nga adunay kanser. Natingala ko sa iyang kaisug sa paglahutay sa iyang mga pagpatambal ug sa unsang paagi siya magpahiyom lang gihapon.

Panahon sa usa sa akong pagbisita, siya naghisgot nga sa sunod adlaw mao ang anibersaryo sa iyang kasal. Misangput sa ubang butang ang among panag-istoryahanay, ug nahanang ang among pagbisita.

Pagkasunod hapon nadasig ko sa pagdala sa akong giluto alang sa panihapon ngadto kang Sister Morgan ug sa iyang bana para sa ilang anibersaryo. Sa sinugdanan wala nako panumbalinga ang pagdasig tungod kay nagluto lang ko og ordinaryong pagkaon. Sigurado nga ang ingon niini kayano nga pagkaon dili gyud angay para sa espesyal nga okasyon.

Apan padayon nakong nabati ang pagdasig. Akong gitawagan akong bana sa iyang trabahuan, naglaum nga mouyon siya nga bati kini nga ideya. Hinoon, iya ko nga gidasig nga tawagan si Sister Morgan ug sultian nga magdala ko og para panihapon nila.

Kaulaw sa akong ordinaryo nga pagkaon ug dili maayo nga batasan sa akong bahin nakapugong kanako sa pagtawag sa akong higala, apan wala gyud mawala ang pagbati nga kinahanglang mopakigbahin ko sa akong panihapon. Busa akong gibutang ang pagkaon sa bandihado ug gikuyawan nga naglakaw tabok sa dalan.

Sa akong pagsulod sa ilang nataran, akong nakit-an silang Brother ug Sister Morgan nga misakay sa ilang sakyanan. Ako silang gisultian nga nagdala ko og panihapon para sa ilang anibersaryo ug unta ilang magustohan.

Mipahiyom si Sister Morgan. Siya mipasabut nga napugos na lang sila sa paghukom nga magsaulog sa ilang anibersaryo sa lokal nga restawran tungod kay ang mga pagtambal sa iyang kanser makapakapoy niya sa pagluto o sa pag-adto og laing dapit.

Siya makita nga nahupay nga maanaa ra sa balay para sa panihapon.

Usa ka dakong kahupayan ug kalipay ang akong nabati samtang ilang gidawat ang akong ordinaryong pagkaon.

Wala molapas og duha ka bulan, sa dihang nakompleto ang pagpatambal ni Sister Morgan sa kanser, ang iyang bana namatay tungod sa kalit nga sakit. Ang ilang anibersaryo nga pipila pa lang ka semana ang milabay mao na diay ang ilang katapusan nga anibersaryo.

Nakakat-on ko pag-ayo nianang ting-init kabahin sa pagsunod sa ligdong hinay nga tingog sa pagserbisyo sa uban. Ang serbisyo diin kita gihangyo—o gidasig—sa pagbuhat mahimong dili komportable, dili sayon, o yano sa atong mga mata, apan tingali mao lang gyud ang gikinahanglan. Kini nga kasinatian nakahatag nako og kaisug sa pagserbisyo sa bisan unsang kapasidad nga kinahanglan ko sa Ginoo, ug kini nakapalig-on sa akong pagtuo sa paghimo sa “buhat sa anghel” (“As Sisters in Zion,” *Hymns*, nu. 309). ■ Jennifer Klingonsmith, Utah, USA

PAGSALIG SA MGA Kasigurohan SA GINOO

Kita mahimong dili kanunay maluwas gikan sa atong mga pagsulay, apan samtang kita nagtinguha sa mga kasigurohan sa Ginoo, kita masayud nga ang tanan maayo ra bisan sa panahon sa kalisud.

Ni Mindy Anne Leavitt

Mga Magasin sa Simbahan

Milingkod ko sa celestial room sa templo, namalandong sa direksyon sa akong kinabuhi—siyempre wala kini mahiuyon sumala sa akong giplano. Sama sa daghang mga young adult, mga kabalaka mipuno sa akong hunahuna: Unsaon nako pagbalanse nga maka-angkon og maayong grado ug ang sosyal nga mga kalihokan? Mohunong ba ko sa akong trabaho? modugang pa og lain? Unsaon nako pagtigom og

kwarta kon wala koy kwarta? Nganong wala pa man ko maminyo? Ang makapasubo nga lista nagpadayon. Miadto ko sa templo para mangita og kahupayan, nag-ampo para sa kasigurohan nga ang akong kinabuhi anaa sa mga kamot sa Langitnong Amahan. “Mamaayo ra ba kaha ang tanan sa akong kinabuhi?” nakapangutana ko. Ang tubag dali nga miabut ug sigurado diha sa akong hunahuna: “Ang tanan *mamaayo* ra.”

Nianang higayona, akong nasabtan nga bisan tuod ang akong kinabuhi wala mahitabo sama sa akong giplano, kini nahitabo gihapon sumala sa *Iyang* plano ug Siya ang nagkontrolar niini. Kanang matam-is nga kasigurohan nga Siya nasayud ug nag-amuma kanako, bisan wala Niya kuhaa sa kanunay ang akong mga pagsulay, miagak nako sa daghang mga kalisud. Samtang kita makasabut, magtinguha, ug magpaabut niining mga kasigurohan, kita masayud nga ang Ginoo nagsuporta kanato diha sa mga palas-anon nga atong nasinati.

Kasigurohan batok Kaluwasan [Deliverance]

Klaro, ang diha-diha nga pagluwas gikan sa atong mga pagsulay dili sa kanunay maoy tubag sa Ginoo sa

atong mga pangamuyo. Hinoon, Siya mahimong mopanalangin kanato og bililhon kaayo nga mga higayon sa kasigurohan pinaagi sa personal nga pagdayag—kasigurohan nga Siya naggiya sa atong kinabuhi ug moluwas kanato sa mga pagsulay. Kini nga mga kasigurohan mahimong dili moluwas kanato sa atong mga pagsulay apan tingali mohatag kanato og kalig-on nga atong gikinahanglan aron pagluwas sa atong kaugalingon, bisan kon kana nga pagluwas mao ang paghupay sa Espiritu Santo. Ako nakamatikod og daghang ehemplo diha sa kasulatan kon sa unsang paagi ang Ginoo naghatag og mga kasigurohan sa wala pa ang pagluwas.

Samtang si Helaman nagdumala sa iyang 2,060 ka batan-ong mga sundalo ug sa ubang mga pwersa sa Nephite, sila nakasinati sa kasigurohan sa Ginoo. Human sa daghang bulan nga pagpaabut sa pagkaon ug dugang pwersa, hapit na nila masinati ang grabeng kagutom sa dihang ang pagkaon miabut nga gidala sa gamayng pundok sa mga lalaki. Nahadlok nga dili paigo ang nadugang kanila, sila nangamuyo ngadto sa Ginoo ug “mibu-bu sa [ilang] mga kalag diha sa pag-ampo ngadto sa Dios,

nga siya molig-on [kanila] ug moluwas [kanila].” Human sa ilang pag-ampo, si Helaman misaysay, “ang Ginoo nga among Dios miduaw kanamo uban ang mga pasalig nga siya moluwas kanamo; oo, hangtud nga siya misulti og kalinaw sa among mga kalag, ug mihatag ngari kanamo og hilabihan ka hugot nga pagtuo, ug mihimo kanamo nga kami kinahanglan molaum sa among kaluwasan diha kaniya.” (Alma 58:10–11). Kini nga mga kasigurohan mihatag kang Helaman ug sa iyang mga sundalo og kalig-on nga magpa-dayon ug magmalampuson batok sa ilang mga kaaway.

Si Joseph Smith usab nakadawat og kasigurohan sa Ginoo samtang nabilanggo sa Bilanggoan sa Liberty. Samtang siya kinasingkasing nga nag-ampo, siya gisultian:

“Akong anak, kalinaw nganha sa imong kalag; ug ang imong kalisdanan ug ang imong mga kasakitan sulod lamang sa mubo nga higayon;

“Ug unya, kon ikaw molahutay pag-ayo, ang Dios mobayaw kanimo sa kahitas-an; ikaw magmadaugon ibabaw sa imong tanan nga mga kaway” (D&P 121:7–8).

Kini nga kasigurohan naghatag ni Joseph og kaisug ug kalig-on nga magpadayon bisan sa mga kalisdanan nga hapit mosanap kaniya.

Niini ug sa uban pang mga ehemplo (tan-awa, sama pananglit, Mosiah 24:8–16), ang Ginoo wala moluwas diha-diha dayon sa mga matitud-anon sa ilang mga pagsulay. Hinoon, Siya mibisita kanila uban sa *kasigurohan* nga Siya *moluwas* kanila sumala sa Iyang panahon. Kini nga mga kasigurohan, sa paggamit sa mga pulong ni Elder Richard G. Scott sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, sama sa “gagmay nga espirituhanong kahayag sa adlaw” nga gibutang sa Langitnong Amahan diha sa atong dalan “sa pagdan-ag sa [atong] agianan.”¹

KASIGUROHAN DIHA SA IYANG GAHUM

“Kitang tanan kinahanglan nga mag-atubang og

kalisdanan. . . . Makahupay kanato kini kon kinahanglan gyud kita nga maghulat diha sa kalisdanan alang sa gisaad nga kahupayan sa Manluluwas nga Iyang nasayran, gikan sa kasinatian, kon unsaon sa pag-ayo ug pagtabang kanato. Ang Basahon ni Mormon naghatag kanato og piho nga kasigurohan sa Iyang gahum sa paghupay. Ug ang hugot nga pagtuo niana nga gahum makahatag kanato sa pailub samtang kita nag-ampo ug motrabaho ug maghulat sa tabang.”

Presidente Henry B. Eyring, Unang Magtatambag sa Unang Kapangulohan, “Kalisdanan,” *Liahona*, Mayo 2009, 24.

Usahay kana nga kasigurohan mao ang atong gikinahanglan aron makalahutay sa mga pagsulay, nasayud nga sa katapusan adunay kaluwasan.

Pagtinguha sa mga Kasigurohan

Ang kinabuhi lisud. Adunay mga panahon nga kita mangutana, kon kita kulang og pagsalig sa atong kaugalingon ug sa atong abilidad sa pagbuntog sa mga kalisdanan, kon kita mawad-an og paglaum. Kanunay kini mabati nga daw ang atong mga pagsulay walay katapusan. Ug bisan tuod pipila sa mga kasigurohan moabut nga walay kahago sa atong bahin, kasagaran kita magtinguha niadtong mga kasigurohan nga naghisgot nga may kahupayan sa atong mga pagsulay.

Ang mga kasigurohan sa Ginoo kasagaran moabut pinaagi sa tingog sa Iyang mga sulugoon: lokal nga mga lider, mga magtutudlo sa institute ug Sunday School, ug ilabi na sa Iyang mga propeta ug apostoles. Si Carol F. McConkie, unang magtatambag sa kinatibuk-ang kapangulohan sa Young Women, mipahinumdom kanato nga “sa ilang mga pulong atong madungog ang tingog sa Ginoo ug atong mabati ang gugma sa Manluluwas.”²

Kini nga mga kasigurohan moabut usab pinaagi sa tingog sa Espiritu samtang kita mangamuyo ngadto sa Langitnong Amahan pinaagi sa kinasingkasing nga pag-ampo, samtang kita nagbasa ug namalandong sa mga kasulatan, samtang kita nagtambong sa templo ug sa mga miting sa Simbahan, samtang kita nagserbisyo sa uban ug naningkamot sa pagbuhat unsay husto. Sa laktod nga pagkasulti, ang mga kasigurohan sa Ginoo moabut kon “pangitaon [nato] siya sa bug-os [natong] kasingkasing ug sa bug-os [natong] kalag” (Deuteronomio 4:29) ug mosunod sa Iyang mga sugo.

Si Helaman ug ang iyang mga sundalo nakadawat og kasigurohan human sa daghang kinasingkasing nga mga pag-ampo; si Joseph Smith nakadawat og kasigurohan human sa pag-ampo ug pagpamalandong. Niining duha ka sitwasyon, ang Ginoo misulay sa ilang pailub ug pagtuo sa wala pa hatagi og kasigurohan—maayo nga pahinumdom nga panahon sa mga pagsulay kita kinahanglang magpadayon sa atong pagtuo ug magpailub.

Nagpaabut sa mga Kasigurohan

Sama sa ubang pagsulay sa pailub, ang mga kasigurohan sa Ginoo mahimong dili mahitabo sama sa paagi ug panahon nga atong gidahuman. Kita kinahanglang mag-ampo aron makabaton og “nga

mata sa pagtan-aw” (Ezequiel 12:2) sa kamot sa Ginoo ug sa Iyang mga kasigurohan sa atong kinabuhi. Si Elder David A. Bednar sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles namulong kon sa unsang paagi ang malumong kalooy sa Ginoo naglangkob niining mga kasigurohan ug miingon nga kini “dili moabut nga sulagma lang o kay nahiatol lang. Ang pagkamatinud-anon ug pagkamasulundon makapahimo kanato nga makadawat niining importante nga mga gasa ug, sa kanunay, ang pagpahigayon sa Ginoo motabang kanato sa pag-ila niini.”³

Kasagaran, ang pagpaabut nga maluwas o mahatagan og kasigurohan nga maluwas nagkinahanglan og pailub nga sobra pa kaysa atong gihunahuna nga anaa kanato. Kita mahimong mag-atubang og lisud nga mga pagsulay sa dili pa makadawat og bisan unsang matang sa kasigurohan. Sama sa gipasabut ni Elder Scott, ang “gagmay nga espirituhanong kahayag sa adlaw” nga giandam sa Ginoo “kanunay moabut kon grabe na kaayo ang pagsulay, isip ebidensya sa kalooy ug gugma sa Amahan kinsa nasayud sa tanang butang. Kini motudlo sa dalan ngadto sa mas dakong kalipay, dugang pagsabut, ug molig-on sa

[atong] determinasyon sa pagdawat ug pagsunod sa Iyang kabubut-on.”⁴ Samtang kita magpabiling matitud-anon ug masulundon bisan pa sa atong mga pagsulay, ang mga kasigurohan sa Ginoo moabut aron sa pagtabang kanato nga makapadayon.

Ang Atong Labing Dako nga Kasigurohan

Sa katapusan, bisan unsa pa kadaghan ang mga kasigurohan nga atong madawat nga ang Langitnong Amahan nagpakabana kanato ug sa atong sitwasyon, dili kini paigo sa pagtabang kanato sa paglahutay sa katapusan kon kita walay pagtuo ug paglaum kang Jesukristo. Pinaagi sa Iyang Pag-ula, kita makabaton og hingpit nga paglaum nga moabut ang adlaw nga kita maluwas sa tanan natong mga pagsulay. Kita usab masayud nga ang atong Manluluwas anaa aron hingpit nga makasabut kanato, kay Siya “nakasinati sa tanan nga mga butang, niana siya nakatugkad sa tanan nga mga butang,” (D&P 88:6). Siya nakasabut sa atong mga pagsulay ug kasubo kay Siya “[mi]lantus sa mga sakit ug mga kasakit ug mga pagtintal sa matag matang . . . nga siya mahimo nga masayud . . . unsaon pagtabang ang iyang mga katawhan sumala sa ilang mga kahuyang” (Alma 7:11–12).

Si Elder Jeffrey R. Holland sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles miingon: “Ang labing sigurado sa plano sa Dios mao nga may usa ka Manluluwas nga gisaad, usa ka Manunubos, nga pinaagi sa atong pagtuo ngadto Kaniya kita malampusong makabuntog niining mga pagsulay. . . . Ang pagdayeg lang niining balaanong gugma ang makapahimo sa atong dili kaayo bug-at nga pag-antus nga madalara sa sinugdanan, dayon masabtan,

Ang “gagmay nga espirituhanong kahayag sa adlaw . . . kanunay moabut kon grabe na kaayo ang pagsulay, isip ebidensya sa kalooy ug gugma sa Amahan kinsa nasayud sa tanang butang. Kini mogiya sa paagi aron mas malipay.”

ug sa katapusan makaluwas.”⁵ Ang pagkat-on kabahin Niya ug sa Iyang Pag-ula usa na mismo ka kasigurohan.

Maayo ra ang Tanan

Samtang kita mosabut, motinguha, ug mopaabut sa mga kasigurohan gikan sa Ginoo, kini siguradong moabut. Kinahanglan natong hinumduman kadtong bilihon nga mga higayon, isulat kini, ug kanunay maghunahuna niini. Pinakaimportante, kita kinahanglang mosalig niini ug motuo, sama sa pagtuo ni Helaman ug sa iyang katawhan ug ni Propeta Joseph, nga ang Ginoo motuman sa Iyang mga saad ngari kanato. Siya nagpahinumdom kanato niining mga saad pinaagi sa Iyang mga kasigurohan, ug bisan tuod dili Niya wad-on ang atong mga pagsulay, kita masayud nga ang Langitnong Amahan anaa aron sa pagsuporta ug pagpaluyo kanato sa tanang butang.

Human sa akong pag-adto sa templo nianang adlaw, wala maminusan ang akong mga pagsulay. Ako walay dagko nga mga grado o daghang kwarta o daghang date diha-diha dayon. Apan ang akong nabati mao ang kalma nga kasigurohan nga bisan pa sa akong mga pagsulay, ako ma-OK ra tungod kay ang Ginoo nagtinguha nga Iyang tumanon ang Iyang mga saad ngari kanako. Uban niana nga kasigurohan nasayud ko nga ang tanan *mamaayo* ra. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Richard G. Scott, “Trust in the Lord,” *Ensign*, Nob. 1995, 17.
2. Carol F. McConkie, “Pagpuyo sumala sa mga Pulong sa mga Propeta,” *Liahona*, Nob. 2014, 77.
3. David A. Bednar, “Ang Malumo nga mga Kalooy sa Ginoo,” *Liahona*, Mayo 2005, 100.
4. Richard G. Scott, “Trust in the Lord,” 17.
5. Jeffrey R. Holland, “Sama sa Usa ka Sudlanan nga Nabuak,” *Liahona*, Nob. 2013, 40.

Ni Lena Hsin-Yao Cho

Mibiya ko sa akong panimalay sa NanTze, Taiwan, aron pagserbisyo og misyon sa amihanang California niadtong 2005. Ang area nga ang akong kompanyon ug ako na-assign gamay kaayo nga sulod sa upat ug tunga sa bulan among natuktok ang tanang pultahan sa matag dalan sa poblasyon. Ang misyonaryo nga buhat lisud, ug kanunay syagitan mi sa mga tawo. Pipila lang ang among mga investigator. Ingon og para nako ang buhat walay kapadulngan. Human sa akong mga upat ka bulan didto, andam na ko nga mobiya. Nakombinser ko nga ako mabalhin.

Dominggo sa gabii nagpaabut ko sa may telepono hangtud mitawag ang akong zone leader. Sa dihang siya mi-report nga magpabilin ko sa mao gihapong area sa sunod unom ka semana, dili ko makatuo sa akong na-dungog. Nagtuo ko nga adunay sayop!

Ang misunod nga semana grabe gyud kalisud para nako ug siguro sa akong kompanyon ug sa mga tawo usab nga anaa sa among area. Dili ko motuo nga kini husto nga desisyon. Hinoon, dako gihapon ang akong pahiyom kon kami makakita o makig-istorya sa mga tawo, apan sa tinuoray wala ko malipay. Mapasigarbuhon ko nga padayong nagsulti sa akong kaugalingon nga wala ko sa lugar kon asa angay ko. Naglaum gihapon ko nga tawagan ko sa presidente sa misyon ug sultian ko nga mabalhin ko sa lain nga area.

Sa Unsang Paagi ang Kasiguradoan Miabut

Pagkasunod Dominggo sa buntag samtang wala sa maayong buot

Wala Mabalhin

Mahimong nasayop ang akong presidente sa misyon—unsa pa man ang akong makat-unan kon mas magdugay pa ko niining area?

nga nag-andam para mosimba, ang telepono mikiring. Ang presidente sa misyon kadto. Iya ko nga gitimbaya sa kasagaran niyang mabination, matinud-anong tingog ug dayon miingon, “Sister Cho, kagahapon sa tingpaniudto naghunahuna ko kanimo ug mibati nga kinahanglang motawag nimo aron pahibaloon ka nga ikaw anaa sa hustong lugar. Anaa ka sa dapit diin ikaw angay nga maanaa.” Nakahilak ko sa dihang nakadungog ko sa iyang mga pulong.

Nagpasalamat ko niya ug gibutang ang telepono. Sa dihang mihilak ko, aduna koy kusog nga klaro kaayo nga pagbati nga *aduna* pay wala mahuman nga mga buluhaton nga nagpaabut nako sa among area. Nasayud usab ko nga ang akong Langitnong Amahan nasayud sa akong panghunahuna ug kasagmuyo. Siya nakasabut sa akong mga kahuyang, ug Iyang gipadala ang Iyang sulu-oon sa pagsiguro nako.

Human niadtong panag-istoryahanay diha sa telepono, misugod ko pagbag-o sa akong kaugalingon. Nag-ampo ko og kalig-on matag adlaw, naghangyo nga mas klarong makakita kon unsaon nako pagbuhat unsay gipaabut sa Ginoo kanako. Sa tibuok lima ka semana nga misunod, ang akong kompanyon ug ako nakasaksi og daghang mga milagro samtang naggamit og igong pagtuo nga magkugi.

Usa ka andam na kaayo nga investigator mibalhin sa among area ug nagpabun-yag sa wala pa ang sunod nga pagbalhin sa mga misyonaryo.

Kami gidapit usab nga moadto sa panimalay sa mga tawo kinsa sa sinugdanan wala modawat kanamo. Kami nakahimamat og daghang bag-o nga mga tawo kinsa naglisud ug kami napanalanginan nga ipakig-bahin ang makapahupay nga mga pulong sa Dios ngadto kanila. Bisan tuod ang uban dili magpabun-yag, dili gyud nako makalimtan ang sanag sa ilang panagway o kon sa unsang paagi ang Espiritu ug ang gugma sa Dios nakatandog sa ilang kasingka-sing—ug kanako.

Unsay Akong Nakat-unan

Nakakat-on ko nga ang Ginoo sa tinuoray nagpakabana kanatong tanan; dili Siya mopadala og mga misyonaryo sa dapit nga walay rason. Nakakat-on ko nga kon kita na-assign sa usa ka area, gusto sa Ginoo nga kita gamiton isip mga instrumento aron pagtuman sa Iyang buhat. Kon atong itugyan ang atong kaugalingon sa Iyang mga kamot, mahitabo ang mga milagro ug mohumok ang mga kasingkasing, bisan kon dili nato makita nga kini posible.

Ang importante, nakakat-on ko nga ang akong presidente sa misyon, sama sa ubang mga lider sa Simbahan, tinuoray nga gitawag sa Dios aron mahimo Niyang sulugoon. Ang Ginoo mipasarang sa atong mga lider aron makadawat og pagpada-yag ug inspirasyon nga atong gikinahanglan para sa kaayohan sa atong mga kalag.

Ako mahangturong mapasalamaton sa mga kasinatian nga miabut isip resulta nga *wala* mabalhin. ■
Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

**Ni Presidente
Dieter F. Uchtdorf**

Ikaduhang Magtambag sa Unang Kapangulohan

PAGKINABUHI sa KALIBUTAN *nga Paspas ang Kausaban*

Kon ang kinabuhi ug ang kapaspas sa kausaban ug daghang stress nakapalisud ninyo nga mobati nga malipay, tingali karon mao ang maayong panahon sa pagtutok sa mga butang nga labing mahinungdanon.

Nasulayan na ba ninyo nga mosakay sa eroplano ug nakasinati og turbulence? Ang komon nga hinungdan sa turbulence mao ang kalit nga pagkausab sa huyop sa hangin hinungdan nga ang eroplano moyango-yango, mokurog, ug motakilid. Samtang ang mga eroplano gihimo aron makabatok sa mas grabe nga turbulence nga inyong masinati panahon sa kasarangan nga biyahe, apan kini makataranta gihapon sa mga pasahero.

Sa inyong hunahuna unsa man kaha ang buhaton sa mga piloto kon makasinati og turbulence? Ang usa ka estudyante nga piloto tingali magtuo nga ang pagpakusog sa lupad maayo nga paagi kay dali nilang malapsan ang turbulence. Apan kana mahimong sayop nga buhaton. Ang propesyonel nga mga piloto nakasabut nga adunay kasarangan nga gipaspason sa paglahutay sa turbulence [optimum turbulence penetration speed] nga mopaminus sa negatibong mga epekto sa turbulence. Ug sa kasagaran nagpasabut kana sa pagpahinay sa inyong gipaspason sa pagpalupad. Sama nga baruganan magamit usab sa pagbutang og bugdo sa dalan aron sa pagpahinay sa sakyanan [speed bumps] diha sa karsada.

Busa, maayo nga tambag ang pagpahinay og gamay, ipirmanente ang pagpalupad, ug motutok sa mga mahinungdanong butang kon makasinati og dili maayong mga kahimtang.

Ang Gipaspason sa Modernong Kinabuhi

Usa sa mga timailhan sa modernong kinabuhi maingon og kita naglihok nga paspas kaayo, bisan pa man sa turbulence o sa mga babag.

Relasyon **uban sa Dios**

Sa pagkatinuod; ingon og sayon ra nga mahimong busy. Kitang tanan makahunahuna og daghang buluhaton nga mopuno sa atong eskedyul. Gani ang uban tingali magtuo nga ang ilang bili sa kaugalingon mag-agad sa kadaghan sa ilang buhatunon.

Ang maalamon mobuntog sa tintasyon nga makasinati og daghan kaayong buluhaton sa matag adlaw nga kinabuhi. Sila nagsunod sa tambag “Adunay mas daghang makahuluganon sa kinabuhi kaysa pagpapadali niini.”¹ Buot ipasabut, sila nagtutok sa mga butang nga labing mahinungdanon.

Si Elder Dallin H. Oaks sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles mitudlo, “Kinahanglan atong ipalabay ang ubang maayo nga mga butang aron sa pagpili sa uban nga mas maayo o labing maayo tungod kay kini nag-ugmad og hugot nga pagtuo kang Ginoong Jesukristo ug naglig-on sa atong mga pamilya.”²

Ang pagpangita sa pinakamaayong mga butang dili kapugnan nga mogiya ngadto sa sukaranang mga baruganan sa ebanghelyo ni Jesukristo—ang yano ug matahum nga mga kamatuoran nga gipadayag kanato sa usa ka mapi-nanggaon, mahangturon, ug nahibalo sa tanan nga Amahan sa Langit.

Unsaon Nako Pagkat-on sa Unsay Labing Mahinungdanon?

Nagtuo ko nga kasagaran nato nakasabut na kon unsa ka importante ang mga sukaranan. Usahay mabalda lang ta sa daghan kaayong butang nga maingon og mas makapadani.

Ang inimprinta nga mga materyal, ang mga nagkatap nga tinubdan sa media, mga gamit ug himan nga elektronik—makatabang kon tukma ang pagkagamit—mahimo nga makadaut o makapugong sa atong maayo nga pakigrelasyon sa uban.

Bisan pa taliwala sa nagkadaiyang mga tingog ug mga kapilian, ang mapainubsanong Tawo sa Galilea nagbarug nga andam, nagpaabut. Ang Iyang yano nga mensahe: “Sumunod kanako” (Lucas 18:22). Ug dili Siya mamulong gamit og megaphone apan pinaagi sa hinay, hinagawhaw nga tingog (tan-awa sa 1 Mga Hari 19:12). Sayon ra kaayong mawala ang sukaranang mensahe sa ebanghelyo taliwala sa bul-og sa impormasyon nga anaa kanato bisan asa.

Ang balaang mga kasulatan ug ang pulong nga gipamulong sa buhing mga propeta nagpasabut gayud sa sukaranang mga baruganan ug mga doktrina sa ebanghelyo. Ang rason nganong mibalik kita niining sukaranang mga baruganan, sa putli nga mga doktrina, tungod kay mao kini ang ganghaan ngadto sa mga kamatuoran nga may lawom nga kahulugan.

Mga Sukaranan: Upat ka Mahinungdanon nga Relasyon

Samtang kita modangop sa atong Langitnong Amahan ug magtinguha sa Iyang kaalam kabahin sa mga butang nga labing mahinungdanon, balik-balik natong makatunan ang kaimportante sa upat ka mahinungdanong mga relasyon: ngadto sa atong Dios, sa atong pamilya, sa atong isigkatawo, ug sa atong kaugalingon. Samtang kita magtimbang-timbang sa atong kaugalingon nga kinabuhi uban sa andam nga hunahuna, atong makita kon asa kita nalayo sa pinakamaayong paagi. Ang mga mata sa atong panabut mabuksan, ug atong mahibaloan unsay angayang buhaton sa pagpaputli sa atong kasingkasing ug sa pag-usab sa atong gitutokan sa kinabuhi.

Una, ang atong relasyon uban sa Dios sagrado kaayo ug labing mahinungdanon. Kita Iyang espiritu nga mga anak. Siya ang atong Amahan. Tinguha Niya ang atong kalipay. Samtang kita nagtinguha Kaniya, samtang nagkat-on kita mahitungod sa Iyang Anak, si Jesukristo, samtang atong ablihan ang atong mga kasingkasing ngadto sa impluwensya sa Espiritu Santo, ang atong kinabuhi mahimong mas lig-on ug sigurado. Masinati nato ang mas dako nga kalinaw, kalipay, ug katumanan samtang ihatag nato ang atong pinakamaayo sa pagpuyo sumala sa mahangturon nga plano sa Dios ug sa pagsunod sa Iyang mga sugo.

Atong mapalambo ang atong relasyon ngadto sa Langitnong Amahan pinaagi sa pagkat-on mahitungod Kaniya, sa pagpangamuyo Kaniya, sa paghinulsol sa atong mga

Relasyon **uban sa atong pamilya**

sala, ug sa aktibo nga pagsunod kang Jesukristo; kay “walay bisan kinsa nga makaadto sa Amahan, gawas kon pinaagi ni [Kristo]” (Juan 14:6). Sa paglig-on sa atong relasyon ngadto sa Dios, kita nagkinahanglan og makahuluganon nga panahon nga mag-inusara uban Kaniya. Ang hilom nga pag-focus sa inadlaw nga personal nga pag-ampo ug pagtuon sa kasulatan, kanunay nagtinguha nga mahimong takus sa magamit nga rekomend sa templo—kini ang pipila sa maalamong mga puhunan sa atong panahon ug paningkamot nga mas maduol sa atong Langitnong Amahan. Atong patalinghugan ang imbitasyon diha sa Salmo: “Humilom kamo, ug ilhon ninyo nga ako mao ang Dios” (Salmo 46:10).

Ang atong ikaduha nga mahinungdanon nga relasyon mao ang uban sa atong pamilya. Tungod kay “walay laing kalampusan ang ikahulip sa kapakyas”³ kinahanglan gayud nga hatagan nato og dakong prayoridad ang atong pamilya. Magtukod kita og lig-on ug mahigugmaong relasyon sa pamilya pinaagi sa pagtinabangay og himo og yano nga mga butang, sama sa dungan nga pagpanihapon ug family home

evening ug mag-uban nga maglingaw-lingaw lang. Sa mga relasyon sa pamilya ang *gugma* sa tinuoray gi-espelling nga *o-r-a-s*, oras. Ang paggahin og oras sa usag usa mahinungdanon sa panag-uyon diha sa panimalay. Mag-istoryahay kita, kaysa lain nga butang, sa usag usa. Magkat-on kita gikan sa usag usa, ug magdayeg sa atong mga kalainan ingon man sa atong mga pagkasusama. Nag-establisar kita og balaan nga pagkasuod sa usag usa samtang kita moduol sa Dios pinaagi sa pamilya nga pag-ampo, pagtuon sa kasulatan, ug pagsimba sa adlaw nga Dominggo.

Ang ikatulo nga mahinungdanon sa relasyon mao ang sa atong isigkatawo. Mapalambo nato kini nga pakigrelasyon ngadto sa usa ka tawo sa kada higayon—pinaagi sa pagkasensitibo sa panginahanglan sa uban, pagserbisyo kanila, ug paghatag sa atong panahon ug mga talento. Nakadayeg gyud ko sa usa ka sister kinsa nabug-atan sa mga hagit sa pangedaron ug sa sakit apan nakahukom nga bisan dili na siya makahimo og daghan, mahimo siya nga maminaw. Busa matag semana mangita siya og mga tawo nga daw nahasol o nawad-an sa

kadasig, ug migahin siya og panahon ngadto kanila, sa pagpaminaw. Dako siya nga panalangin sa kinabuhi sa daghang mga tawo.

Ang ikaupat nga mahinungdanong sa relasyon mao ang sa atong kaugalingon. Daw lain hunahunaon ang pagbaton og relasyon sa atong kaugalingon, apan ato kining gibuhat. Ang uban dili makasabut sa ilang kaugalingon. Ilang gisaway ug gipakaubos ang ilang kaugalingon tibuok adlaw hangtud nga magsugod sila og kasuko sa ilang kaugalingon. Akong isugyot nga inyong minusan ang inyong pagdali-dali ug mogahin og gamayng panahon nga mas maila-ila ang inyong kaugalingon. Pagsuroy-suroy diha sa kinaiyahan, tan-awa ang pagsubang sa adlaw, tagamtama ang gilalang sa Dios, pamalandunga ang mga kamatuoran sa gipahiuli nga ebanghelyo, ug kaplagi sa personal nga paagi kon unsay kahulugan niini diha kaninyo. Pagkat-on sa paglantaw sa inyong kaugalingon sama sa paglantaw kaninyo sa Langitnong Amahan—isip Iyang talagsaon nga anak nga babaye o lalaki uban sa balaanong potensyal.

Kalig-on diha sa Pagkayano

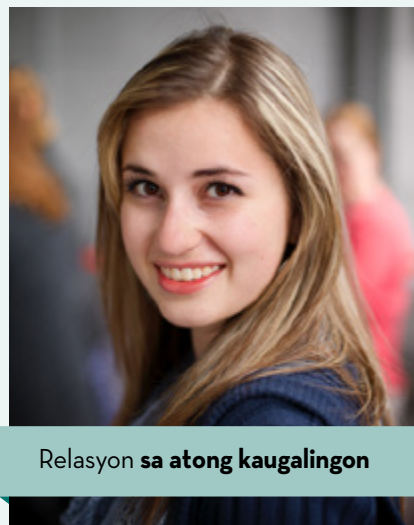
Ang kalig-on dili moabut gikan sa dinali-dali nga kalihokan apan gikan sa pinahimutang nga lig-ong pundasyon sa kamatuoran ug kahayag. Moabut kini sa pagpahimutang sa atong atensyon ug mga paningkamot sa mga sukaranan sa gipahiuli nga ebanghelyo ni Jesukristo. Moabut kini gikan sa paghatag og pagtagad sa balaanong mga butang nga labing mahinungdanon.

Atong ipayano og gamay ang atong kinabuhi. Atong buhaton ang mga kausaban nga gikinahanglan aron mausab atong pagtutok sa kinabuhi ngadto sa mahinungdanon nga katahum sa kayano, dalan sa mapainubsanong Kristiyano nga pagkadisipulo—ang dalan nga padulong kanunay ngadto sa kinabuhi nga may kahulugan, kalipay, ug kalinaw. ■

Gikan sa pakigpulong nga gihatag atol sa Oktubre 2010 nga kinatibuk-ang komperensya.

MUBO NGA MGA SULAT

1. Mahatma Gandhi, sa Larry Chang, *Wisdom for the Soul* (2006), 356.
2. Dallin H. Oaks, “Maayo, Mas Maayo, Labing Maayo,” *Liahona*, Nob. 2007, 107.
3. J. E. McCulloch, *Home: The Savior of Civilization* (1924), 42; tan-awa usab sa Conference Report, Abr. 1935, 116.

Relasyon sa atong kaugalingon

Relasyon uban sa atong isigkatawo

ATONG LUNA

WALA DAMHA NGA PANGUTANA SA INTERBYU

Human sa akong misyon naglisud ko sa pagpangita og trabaho. Sa katapusan nainterbyu ko. Ang posisyon nindot nga oportunidad, apan nabalaka ko nga dili igo ang akong kahanas. Ang akong turno sa interbyu miabut, ug naglingkod ko nga gikulbaan atubangan sa manedyer. Sa akong pagpasipilat sa iyang lamesa, akong nakita ang papel nga dunay mga pangutana nga iyang ipangutana sa mga aplikante. Mikuba ang akong kasingkasing. Ang mga pangutana miagamit og lisud nga mga terminolohiya.

Nakita sa manedyer ang akong resumé ug nagsugod sa pagpangutana sa akong kasinatian sa trabaho. Sa dihang iyang nabasahan ang “full-time missionary,” mihangyo siya nga ako siyang sultihan kon unsay akong gitudlo sa misyon.

Gihisgutan nako siya mahitungod sa mga propeta, ang plano sa kaluwasan, ug ang mahangturong mga pamilya. Mipahiyom siya ug miingon, “Gusto kong mouban ka ug makigkita sa akong pamilya.”

Gikuha niya pag-usab ang papel

nga dunay mga pangutana sa interbyu. Mibalik ang akong kakulba. Nangutana siya, “Duna ka bay kapuy-an dinhi sa Manila?” wala na siya maghulat sa akong tubag ug miingon, “Nan, kinahanglan kang mangita. Magsugod ka ugma.”

Kadto usa ka milagro. Dili gayud ako makalimot kon sa unsa nga paagi nga ang pagserbisyo og misyon nakatabang nako sa akong interbyu sa panarbaho. ■

Alvin A., Philippines

KALINAW DIHA SA PAGPANGGUKOD

Nakatarung kog lingkod sa dihang nakadungog ko sa hilisgutan sa misunod nga mamumulong: ngano nga ang Mormon nga Simbahan sayop ug ngano nga ang mga Mormon masilagon nga hipokrito. Atol sa pagpamulong, gibati nako nga namula ang akong nawong, ug nakugang ug nasakitan. Ngano ang mismo nakong mga higala, nga nasayud nga ako usa ka Santos sa Ulahing mga Adlaw, mipili sa pagsulti og bakak nga mga sulti atubangan sa akong tibuok klase sa English?

Human makabagting, giduol ko sa mamumulong ug pipila sa akong ubang mga higala. Uban sa Espiritu nga akong gibati, giingnan nako sila nga unsay gisulti sayop ug nga ang Simbahan dili masilag sa mga tawo nga wala magsunod sa among mga pagtuo. Agig balus, mihimo sila og bakak nga mga pamahayag ug mga

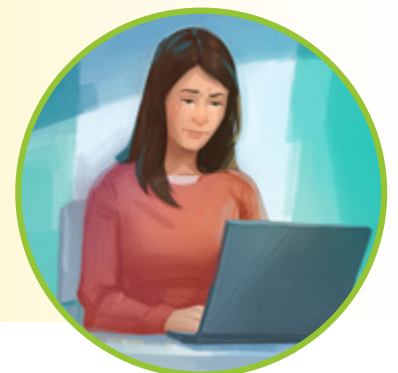
pag-akusar. Gibati nako nga naginusara. Naghunahuna ko, “Makia-ngayon ba nga ako nagsunod unsay akong nahibaloan nga tinuod, dayon ako kinahanglang lutuson?”

Sa dihang mipauli ko gikan sa eskwelahan nianang adlaw, nakita nako ang email gikan sa akong lola. Diha niini miingon siya nako sa pagtan-aw sa Mateo 5:11–14. Nagluha ang akong mga mata, akong gibasa: “Bulahan kamo sa diha nga panamastamasan kamo sa mga tawo, ug pagalutuson kamo, ug pagabutangbutangan kamo sa tanang matang sa kaudatan batok kaninyo tungod kanako. Kinahanglan managmaya ug managlipay kamo, kay dako ang inyong balus didto sa langit, kaysa ingon man niini gilutos sa mga tawo ang mga propeta nga nahiuna kaninyo. . . . Kamo mao ang kahayag alang sa kalibutan. Ang

siyudad nga mahimutang sa ibabaw sa bungtod dili gayud mahisalipdan.”

Gibati nako ang Espiritu Santo samtang nagbasa ko niadto nga mga pulong. Nasayud ko nga ang pagpanglutos makapalig-on sa atong mga pagpamatuod, ug nasayud ko nga ang mga panalangin sa langit takus sa kasakit nga atong maagian dinhi sa yuta. Gihimong posible sa Manluluwas alang nato nga makakita og kalinaw kon kita gigukod tungod sa pagsunod sa ebanghelyo, ug niana ako tinudanay nga mapasalamaton. ■

Beka F., Montana, USA

ANG AKONG PLANO NGA MOLIKAY PINAAGI SA MUSIKA

Samtang nagsakay sa bus sa usa ka field trip sa eskwelahan, naglingkod ko sa atubangan sa usa ka babaye nga nagsige og himo og binastos nga mga komentaryo ug mga komedya nga wala makapakomportable nako. Ang akong mga magtutudlo ug ubang mga estudyante misulti na niya sa paghunong, apan nagpadayon siya. Wala na ako masayud kon unsay buhaton, maong gikuha nako ang akong MP3 player ug naminaw sa akong pipila ka paborito nga musika.

Akong gi-shuffle ug usa sa unang mga kanta nga mitukar mao ang kanta gikan sa youth.lds.org/music. Laktawan na unta nako sa dihang dunay misulti nako nga maminaw lang ko sa musika. Nagpadayon ko sa pagpaminaw

sa makadasig nga musika sulod sa 20 ka minuto. Ang mga kanta nag-awhag nako sa pagpadayon, ug kini nakapahinumdom nako nga ako minahal nga anak nga babaye sa Langitnong Amahan.

Sa ulahing bahin nianang semana ang akong eskwelahan nagpasigugda og sayaw. Bisan og gigamit nila ang limpyo nga bersyon sa inila nga mga kanta sa sayaw, daghang mga tawo nga akong ka grado nagsugod sa pagsinggit sa gikuha nga pulong sa usa ka kanta.

Sa makausa pa wala ko makomportable. Ang mga magtutudlo naglingkod sa duol ug ingon og wala makamatikod. Akong gitan-aw ang akong pulso. Akong nakita ang akong

pulseras gikan sa komperensya sa kabatan-onan nga nag-ingon, “Barug kamo sa balaan nga mga dapit, ug ayaw pagbalhin (D&P 87:8).”

Nasayud ko nga ang akong gibaturan dili balaan nga lugar, mao nga mibiya ko hangtud gipatukar ang bagong kanta.

Nasayud ko nga ang musika dunay dakong epekto sa atong mga kinabuhi. Nasayud ko nga ang pagpaminaw sa makadasig nga musika sa akong MP3 player duha ka adlaw na ang milabay nakatabang sa paghatag nako og kaisug nga akong gikinahanglan sa pagbiya sa sayaw. Kini nga mga kasinatian nakatabang nako nga mas mahiduol sa Langitnong Amahan. ■

Alixa B., Netherlands

PAGPAKIGBAHIN

SA EBANGHELYO

SAMA NI JUAN BAUTISTA

Kamo makatabang sa pagpangandam sa mga tawo para sa Ikaduhang Pag-anhi sa Manluluwas, sama sa gibuhat ni Juan Bautista sa unang pag-anhi sa Manluluwas.

Ni Ryan Carr

Mga Magasin sa Simbahan

Dili sama ni Juan Bautista, dili mo magserbisyo og misyon sa “awaaw sa Judea” (Mateo 3:1). Ang inyong sinina dili hinimo sa “balhibo sa kamelyo” (Mateo 3:4). Dili mo mokaon og “dulon ug dugos sa kagulangan” (Mateo 3:4). Apan ang inyong tuyo sa pagpakigbahin sa ebanghelyo sama sa kang Juan Bautista: kamo nag-andam sa mga katawhan para sa pag-anhi ni Jesus pinaagi sa pagdeklarar, “Paghinulsol kamo: kay ang gingharian sa langit haduol na” (Mateo 3:2).

Ang misyon ni Juan Bautista klaro: “moabut sa dili pa moabut ang Mesiyas, sa pag-andam sa agianan sa Ginoo” (1 Nephi 10:7). Apan ang iyang misyon dili sayon. Ang katapusang propeta sa wala pa siya mao si Malaquias, sobra 400 ka tuig na ang milabay. “Walay propeta, ang mga tawo sa yuta nagsugod og pagkabahin ngadto sa mga partido ug mga grupo, ang matag usa nangangkon nga may katungod sa paghubad sa kasulatan ug mogiya sa mga tawo. Ang tinuod nga kahulugan kabahin

ni Jehova nawala niining mga grupoha.”¹

Bisan pa sa mga hagit sa panahon ni Juan, daghang pundok sa mga tawo moadto sa kawanangan aron maminaw niya nga mosangyaw, ug daghan siya og nabunyagan. Duha sa umaabut nga mga Apostoles, si Juan ang Hinigugma ug si Andres, nakaila ni Jesus pinaagi ni Juan (tan-awa sa Juan 1:40).

Ang pagpakigbahin sa ebanghelyo karon sama gihapon kamahagiton. Ang modernong kinabuhi daghan og makalinga. Kalibutanong mga pilosopiya nakapawala sa mga tawo. Nagkadaghan ang mga tawo nga napakyas sa pagsunod sa taas nga moral nga mga sumbanan. Ang uban wala magkinahanglan og relihiyon.

Niining mga sirkumstanya, unsaon ninyo nga magmalampuson sa pagpakigbahin sa ebanghelyo, sama sa gibuhat ni Juan Bautista? Ania ang pipila ka mga leksyon sa iyang kinabuhi nga makatabang.

Si Juan nasayud kon unsa ang iyang misyon. Siya nasayud nga siya gitawag sa pagtabang sa mga katawhan sa pagduol ngadto kang Kristo (tan-awa sa Lucas 1:16). Sa dihang siya nakakita sa Manluluwas, si Juan mipamatuod, “Tan-awa mao kana ang Kordero sa Dios, nga magakuha sa sala sa kalibutan” (Juan 1:29). Imbis moawhag sa mga tawo sa pagsunod kaniya, gitabangan sila ni Juan nga mahimong mga disipulo ni Jesukristo. Namulong kabahin sa Manluluwas, si Juan miingon, “Siya kinahanglan magatubo, samtang ako kinahanglan magakunhod” (Juan 3:30).

Si Juan mitudlo sa unang mga baruganan sa ebanghelyo ni Jesukristo. Siya mitudlo sa mga tawo kabahin sa kaangayan, kalooy, kamatinuoron,

moralidad, puasa, pag-ampo, pag-hinulsol ug pagkumpisal sa mga sala, bunyag pinaagi sa pagpaunlod, pagkabanhaw, ug Paghukom (tan-awa sa Mateo 3; Lucas 3). Ang iyang pagtulun-an mahulagway nga sama sa Manluluwas: “Nahibulong sila sa iyang pagpanudlo: kay kanila nagpanudlo man siya ingon nga may kagahum” (Marcos 1:22).

Dili kalibutanon ang pagkinabuhi ni Juan. Si Jesus mipakita sa kalainan ni Juan kompara sa kalibutanong magtutudlo: Si Juan dili “tawo nga nagsul-ob og luho nga mga bisti . . . nanggilak sa katahum . . . sa mga palasyo sa hari” (Lucas 7:25). Siya “dili [magainom] og bino ni sa ilimnong

maisug” (Lucas 1:15). Si Juan “ang tingog sa magasinggit diha sa mga awaaw, Andama ninyo ang dalan alang sa Ginoo” (Marcos 1:3). Tungod kay siya mitudlo uban sa gahum sa Dios, ang mga tawo mibati sa Espiritu ug nakabig.

Si Juan mapahinunguron. Usa ka eskolar mi-summarize sa mga kinaiya ni Juan: “Ang pagtutok sa iyang katu-yoan, iyang hingpit nga pagpahinungod sa iyang espesyal nga calling, ug iyang hingpit nga pagkamaunungon sa Anak sa Dios. Kini nga mga kinaiya, inubanan sa iyang balaan nga katungod sa priesthood, dili mahadlok nga disposisyon, ug personal nga pagkamatarung, nakapahimo kaniya

nga usa sa bantugang mga tawo diha sa kasulatan.”²

Samtang kamo magtuon sa kinabuhi ni Juan Bautista, inyong makita nga siya sobra pa sa tawo nga nakadawat sa talagsaong panalangin sa pagbunyag ni Jesukristo. Inyong makita nga ang iyang kinabuhi ug misyon kabahin sa pagpangandam sa mga tawo sa pag-abut sa Manluluwas, sama sa inyong kinabuhi ug misyon. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. S. Kent Brown ug Richard Neitzel Holzapfel, “Ang Nawalang 500 Ka Tuig: Gikan ni Malaquias hangtud kang Juan Bautista,” *Liahona*, Dis. 2014, 30.
2. Robert J. Matthews, “John the Baptist: A Burning and a Shining Light,” *Ensign*, Sept. 1972, 79.

NGANONG ANIA KAMO SA KALIBUTAN NIINING PANAHONA?

“Kamo ug ako magmaya sa iyang pag-anhi ug magpasalamat sa Ginoo nga Siya mipadala kanato dinhi sa yuta niining panahona aron sa pagtuman sa atong sagrado nga katungdanan sa pagtabang og andam sa kalibutan alang sa iyang pagbalik.”

Elder Neil L. Andersen sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Pagandam sa Kalibutan alang sa Ikaduhang Pag-anhi,” *Liahona*, Mayo 2011, 52.

APAN UNSA KAHA KON...?

Mga Pangutana kabahin sa Pagserbisyo og Misyon

Samtang nagkaduol na ang panahon sa pagserbisyo og misyon, tingali makapangutana mo sa imong kaugalingon, “Mahimo ba gyud nako kini?” Oo, mahimo gyud nimo kini! Mahimong dili kini sayon, apan dili nimo kini mahayan.

Ang pag-andam sa pagserbisyo og misyon mahimong makahadlok. Adunay daghang mga butang nga mahimo nimong kabalak-an—kwarta, kahibalo, pagkamaulawon—apan bisan unsa pa ang kabalaka, makakaplag ka og kasiguroan ug kaisug nga imong gikinahanglan. Ania ang pipila sa komon nga mga pangutana ug tubag aron pagtabang nimo sa pagbuntog sa kahadlok ug makakaplag og hugot nga pagtuo nga magpadayon.

Unsa kaha kon dili igo ang akong nasayran kabahin sa kasulatan o sa ebanghelyo?

Sigurado ang pagpangandam sa misyon naglakip sa pagkat-on sa ebanghelyo, apan dili nimo kinahanglan nga masayran ang tanan sa dili pa molarga. Sama pananglit, isip batan-on, si Elder Neil L. Andersen sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles nabalaka kay siya dili pa andam nga mag-misyon. Siya miingon, “Akong nahinumduman nga nag-ampo nga, ‘Langitnong Amahan, unsaon man nako sa pagserbisyo sa misyon nga ang akong nahibaloan gamay ra man kaayo?’ Ako mituo sa

Simbahan, apan akong gibati nga ang akong espirituhanong kahibalo limitado kaayo. Samtang ako nag-ampo, ang pagbati miabut, “Ikaw wala masayud sa tanan, apan ikaw igo nga nasayud!”¹

Ang kahibalo sa ebanghelyo moabut samtang matinud-anon ka nga nagkat-on sa mga baruganan sa ebanghelyo ug nagtuo sa mga kasulatan, ug wala ka mag-inusara. Ang Espiritu Santo mogiya kanimo, ug ikaw makabaton og mga kompanyon, mga lider sa misyon, ug presidente sa misyon aron motabang kanimo sa imong paningkamot. Hinumdumi ang gitudlo ni Elder Jeffrey R. Holland sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles: “Ang gidak-on sa inyong pagtuo o sa inyong kahibalo dili mao ang importante—kondili ang kaligdong nga inyong gipakita ngadto sa inyong pagtuo ug sa kamatuoran nga inyong nahibaloan.”²

Unsa kaha kon ako dili sigurado nga ako adunay pagpamatuod?

Ang pagbaton og pagpamatuod mahinungdanon nga bahin sa imong pagpangandam sa misyon. Mahimong mobati ka nga huyang ang imong

pagpamatuod, apan kini molambo samtang ikaw matinud-anong magkugi sa pagpalambo niini. Hinumdumi lang:

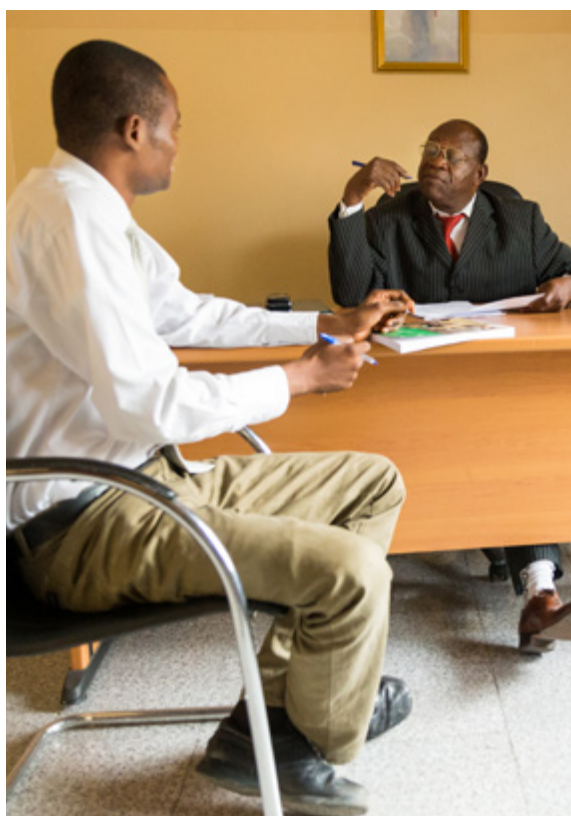
- *Pangita og hilom nga mga higayon sa pagtuo ug pag-ampo.* Ikaw nagkinahanglan og panahon aron imong mabati ang pagdasig sa Espiritu.
- *Pagsunod sa ebanghelyo.* Tanawa sa Juan 7:17 aron masayud kon sa unsang paagi kini makatabang sa pagpalambo sa imong pagpamatuod.
- *Pagkat-on sa hinay-hinay.* “Ang [imong] espirituhanong panaw mao ang proseso sa tibuok kinabuhi. Kita wala masayud sa tanang mga butang sa sinugdanan o bisan diha sa giagian. Ang atong pagkakabig miabut sa hinay-hinay.”³

Usab hinumdumi nga ang imong pagpamatuod mahimong mas lig-on kaysa imong gihunahuna. Si Elder Holland mipakigbahin niini nga istorya: “Usa ka 14 anyos nga batan-on miingon nako nga medyo nagduh-duha, ‘Brother Holland, dili pa ko makasulti nga ako nasayud nga ang Simbahan tinuod, apan mituo ko nga

kini tinuod.' Gigakos nako og hugot kaayo ang maong batan-on. Giingnan nako siya . . . nga ang *pagtuo* usa ka bililhon nga pulong, gani mas bililhon nga buhat, ug dili kinahanglan nga siya mangayog pasaylo tungod kay 'mituo lamang.' Siya akong giingnan nga si Kristo Mismo miingon, 'Ayaw kahadlok, sumalig ka lamang.' . . . Giingnan nako kining batan-on nga ang pagtuo mao ang unang lakang ngadto sa konbiksyon. . . . Giingnan nako siya nga mapasigarbuhon kaayo ko niya sa katinuod sa iyang paningkamot."⁴

Unsa kaha kon mibati ko nga dili takus?

Kon ikaw may nahimong sayop sa imong kinabuhi, imo kining masulbad. Ang inyong bishop o presidente sa branch motabang nimo kon unsay angay nimong buhaton aron malimpyo pinaagi sa Pag-ula ni Jesukristo. Si Elder Richard G. Scott sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles miingon, "Ako kang giawhag sa dili pag-ampo aron masayud kon ikaw kinahanglan bang moadto [sa misyon]; kondili, mohangyo sa Ginoo sa pag-giya kanimo sa bisan unsang paagi

BATAN-ONG MGA BABAYE: ANG PAGHIMO SA DESISYON NGA MAGMISYON

Isip batan-ong babaye, kamo dili obligado nga magserbisyo, apan anaa ang oportunidad. Samtang kamo modesiyon kon moserbisyo o dili, kamo mahimong may mga pangutana sama niini:

- ▶ Ang misyon ba angay para nako? Unsaon nako pagkasayud?
- ▶ Mangandam na ba ko karon para sa full-time nga misyon?
- ▶ Unsa nga mga rason ang akong ikonsiderar sa pagserbisyo?
- ▶ Mahimo ba ko nga maayo nga misyonaryo?

Pangitaa ang mga tubag ug giya diha sa artikulo “Batan-ong mga Babaye ug ang Desisyon sa Pagmisyon,” *Liahona*, Ene. 2013, 32–35.

nga gikinahanglan aron mahimong takus, hinatagan og gahum nga full-time nga misyonaryo.”⁵

Si Rebekah S. gikan sa Russia mipakigbahin sa iyang kasinatian: “Bisan tuod naghinulsol na ko, ang kahasol sa konsensya ug kasakit nakapahunahuna nako nga dili na ko makamisyon tungod kay grabe ang akong nahimong sayop. Apan, ang akong bishop ug presidente sa stake mitabang nako nga makaamgo sa makaayo nga gahum sa Pag-ula sa akong kinabuhi. Mapasalamaton kaayo ko sa paghinulsol. Ang pagkahimong takus mahinungdanon kaayo sa misyon. Dili ka makatudlo pinaagi sa Espiritu kon dili ka takus niini (tan-awa sa D&P 42:14). Kinahanglan nga adunay kalinaw sa imong kasingkasing aron hingpit nga kinasingkasing nga makaserbisyo. Kini makahimo sa tanang kalainan.”

Unsaon nako pagbiya sa akong pamilya ug mga higala?

Lisud ang pagbiya sa mga minahal, ilabi na nga masayud nga malahi na ang mga butang inig-uli nimo—para sa imong mga higala, imong pamilya, ug ilabi na nimo. Tingali nabalaka mo kon unsaon sa imong pamilya pagdumala ang kakulang sa kwarta kon wala mo o unsay ilang reaksyon kabahin sa imong pag-misyon. Apan ang Ginoo dili mopasagad sa imong mga minahal ug mopanalangin

kanila tungod sa imong pagserbisyo (tan-awa sa D&P 100:1). Bisan tuod mingawon ka kanila, ang Ginoo nagkinahanglan kanimo sa pagtabang sa ubang pamilya nga makakaplag og kalipay sa ebanghelyo. Tuohi nga ang gusto sa Langitnong Amahan mao ang pinakamaayo para kanimo ug sa imong pamilya, ug hinumdumi, “Ang hugot nga pagtuo nagsalig nga ang Dios adunay talagsaon nga mga butang nga giandam alang sa matag usa kanato.”⁶ Ang Ginoo adunay nindot kaayong mga panalangin nga giandam para kanimo ug sa imong pamilya samtang imong makaplagn ang pagtuo nga mopadayon.

Unsa kaha kon ako dili makabayad niini?

Ang galastuhan sa pag-misyon ingon og dako nga sakripisyo, apan ang Ginoo nasayud kon unsay Iyang ipabuhar kanimo. Si Presidente Boyd K. Packer, Presidente sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, miingon, “Mamulong ko nianang batan-ong lalaki kinsa walay ideya kon unsaon pagbayad sa galastuhan sa iyang misyon. Wala usab ko kahibalo. Apan ako nasayud niini: kon ikaw adunay hugot nga pagtuo ug determinado nga moserbisyo mo, adunay paagi.”⁷

Si Loran C. gikan sa England nakasinati niini: “Nagsugod pa lang ko

sa pag-asikaso sa akong papeles para misyon sa dihang ang bangko miingon nako nga dako ko og utang sa credit card. Ang akong bishop ug ako naghan-ay og plano sa budget kon unsaon nako pagbayad ang akong utang, misyon, ikanapulo, ug uban pang mga galastuhon. Nagkinahanglan kini og dakong sakripisyo, ug abi nako dili na nako makab-ut ang akong tumong. Apan, matitud-anon nakong gibayaran ang akong ikapulo ug ang Ginoo mitabang. Usa ka gasa gikan sa tawo nga wala magpaila mihatag nako og kwarta igo sa pagbayad sa akong utang ug matuman ang akong tumong nga maka-misyon.”

Unsa kaha kon maulawon ko sa pagpakig-istorya sa mga tawo?

Ang ideya sa paggahin sa tibuok adlaw, kada adlaw nga makig-istorya sa tawo nga dili nimo kaila mahimong lisud. Si Sam L. gikan sa California, USA, mihinumdom: “Sama nako nga dili gani ganahan moabli og pultahan, ang ideya nga manuktok sa pultahan sa dili kaila aron maghisgot kabahin sa ebanghelyo ingon og imposible kaayo.

“Sa usa ka youth conference sa stake, kami gipakuyog sa mga misyonaryo ug nagtudlo ebanghelyo. Mokuyog uban sa tinuod nga mga misyonaryo? Ngadto sa tinuod nga mga tawo? Nakulbaan ko, apan

nakahinumdom ko og kasulatan: ‘Kay Ako, ang Ginoo nga imong Dios mokupot sa imong kamot nga tuo, nga magaingon kanimo, Ayaw kahadlok; Ako magatabang kanimo’ (Isaias 41:13). Nag-ampo ko para nianang panabang, ug bisan tuod naulaw ko, mibati ko nga gihatagan og gahum pinaagi sa Espiritu Santo ug gani nakahatag og duha ka kopya sa Basahon ni Mormon.”

Unsa kaha kon kini makaguba sa akong pag-eskwela o sa pagpanarbaho?

Tingali naghunahuna ka nga ang paghunong aron mag-misyon kon ikaw nag-andam para sa kolehiyo o trabaho makapameligro sa imong umaabut, apan ang tinuod mao ang bali niini. Ang Ginoo gusto nga molambo ka, ug Siya motabang kanimo. Walay butang nga imong gisakripisyo nga adunay kaparehas og bili sa pagserbisyo og misyon.

Daghang mga batan-on ang mihimo sa samang desisyon. Si William H. gikan sa Australia miundang sa nindot nga rugby career, wala masayud kon siya adunay sama nga oportunidad sa pagduwa inig-uli niya (tan-awa sa “Time-Out para sa Pagmisyon,” *Liahona*, Hunyo 2012, 50–52). Si Joseph B. gikan sa Philippines misulod sa opisina sa sekretarya sa kolehiyo,

andam nga isakripisyo ang kausa ra sa kinabuhi nga oportunidad sa pag-eskwela (tan-awa sa “Alang sa Halad nga Sinunog,” *Liahona*, Sept. 2007, 40–42). Matuman o dili matuman ang imong gilauman human sa imong misyon, walay oportunidad nga mas dako og bili kaysa imong pagserbisyo isip misyonaryo.

Walay mga Pagmahay

Ang Langitnong Amahan gusto nga kitang tanan magmalipayon, ug Siya dili mosugo kanato sa pagbuhat og usa ka butang nga dili makapanalangin ug makatabang kanato. Kon ikaw matitud-anon nga mobuhat unsay gisugo sa Ginoo kanimo, bisan kon kini lisud, imong makaplagaan ang mga panalangin nga moabut nga mas bililhon kaysa bisan unsang butang nga maitanyag sa kalibutan. Dili gyud ka magmahay sa pagserbisyo og misyon. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Neil L. Andersen, “Kamo Igo nga Nasayud,” *Liahona*, Nob. 2008, 13.
2. Jeffrey R. Holland, “Nagatuo Ako,” *Liahona*, Mayo 2013, 94.
3. Neil L. Andersen, “Kamo Igo nga Nasayud,” 13.
4. Jeffrey R. Holland, “Nagatuo Ako,” 94–95.
5. Richard G. Scott, “Karon Mao ang Panahon sa Pagserbisyo og Misyon!” *Liahona*, Mayo 2006, 90.
6. Jeffrey R. Holland, “Ang Labing Maayo Moabut Pa,” *Liahona*, Ene. 2010, 21.
7. Boyd K. Packer, “Come, All Ye Sons of God,” *Ensign*, Ago. 1983, 71.

“Usa sa akong mga higala gustong mosulay og butang nga dili maayo bisan og kausa aron siya dunay mahibaloan kon ang mga tawo maghisgot niini. Unsaon nako sa pagtabang niya nga makasabut nga kana dili maayong ideya?”

Usa sa labing maayo nga mga butang nga imong mahimo mao ang pagtabang sa imong higala nga mahinumdom nganong kita dunay mga sugo. Ang Langitnong Amahan mihatag nato og mga sugo tungod kay Siya nahigugma nato ug nasayud nga kini makalipay nato ug makatabang nato nga mahimong sama Kaniya.

Sa Bag-ong Tugon, ang Manluluwas miingon, “Kon nahigugma kamo kanako, inyong pagatumanon ang akong mga sugo” (Juan 14:15). Tabangi ang imong higala nga makaamgo nga ang pagpili sa matarung nagpakita og gugma alang sa Langitnong Amahan ug ni Jesukristo ug pasalamat alang sa Iyang Pag-ula ug ebanghelyo.

Mahimo usab nga imo siyang pahinumdoman nga ang pagbuhat sa dautan nga mga butang mosangpot sa dili maayo nga mga sangputanan, bisan og kausa ra kini. Dili kita makasinati og sala ug makalikay sa mga epekto niini. Ang tinuyo nga pagsupak sa mga sugo sama ra nga mipahilayo gikan sa Langitnong Amahan ug nagsulti Kaniya nga dili Siya sama kaimportante sa atong mga higala o sa ubang mga tawo.

Ang Langitnong Amahan nahigugma nato, ug Siya mopanalangin kanato sa giya sa Iyang Espiritu kon kita mosunod sa Iyang mga sugo. Kon kita magmasulundon, ang Espiritu motudlo nato og mas labaw kaysa atong makat-unan pinaagi sa pag-eksperimento sa sala.

Dili Kita Kinahanglang Mag-eksperimento

Akong tudloan ang imong higala nga “bisan unsa nga maayo nagagikan sa Dios, ug bisan unsa nga dautan nagagikan sa yawa.” (Alma 5:40). Ipasabut usab nako nga ang matag buhat dunay mga sangputanan ug nga kita kinahanglang dili mobuhat og bisan unsa nga makadaut kanato. Dili kinahanglan nga makasinati kita og dautan. Daghan na kaayo ang dautan nga naglibut kanato, ug sayon kaayo makita nga daghang mga tawo ang nagpuyo sa kaalaot tungod kay sila wala magsunod sa mga sugo.

Vinicius S., 17 anyos, São Paulo, Brazil

Isulti Giunsa Nimo Pagbuntog ang Tintasyon

Sultihi ang imong higala nga unsay importante mao ang iyang kahintang sa atubangan sa Ginoo. Kinahanglang dili nato itugyan ang atong mahangturong kaluwasan nga ilis alang sa temporal nga kasinatian. Usab, mas dako ka pa og ikatabang sa imong higala kon ikaw mosulti kaniya giunsa nimo sa pagbuntog ang tintasyon.

Emily G., 19 anyos, Puerto Rico

Kita Adunay Balaan nga Potensyal

Mabination nimong mapasabut ang imong higala nga samtang ang usa ka dili maayo nga pagpili ingon og dili makadaot, mosangpot kini ngadto sa mas seryoso nga mga sala. Mahimo usab nga imong ipakigbahin kini nga kasulatan: “Kay Ako ang Ginoo dili makatan-aw diha sa sala uban sa labing gamay nga matang sa pagtugot” (D&P 1:31). Pahinumdomi ang imong higala nga bisan ang usa ka kasinatian sa sala makapabungol nato sa tingog sa Espiritu. Labaw sa tanan,

pahibaloa siya nga imo siyang gimahal ug nga ang paghimo og matarung nga mga pagpili kabahin sa iyang balaan nga potensyal isip usa ka anak nga babaye sa Dios.

Adriana F., 17 anyos, Arizona, USA

Bisan Kausa Ra Makadaot

Ang tanang dili maayo nga mga butang, bisan og kausa ra nimo kini buhata, makapapahawa sa Espiritu. Kon ang Espiritu mobiya, mas sayon alang ni Satanang sa pagtintal nimo sa pagbuhat pa og dugang dili maayo nga mga butang. Usab, kinahanglan hinulsulan nimo ang imong tanang mga sala bisan kapila ka pa nakabuhat niini, ug ang paghinulsol og seryoso nga mga sala mahimong taas ug sakit nga proseso.

Emily L., 14 anyos, Utah, USA

Basin og Ikaw Dili Makahimo sa Paghunong

Akong sultihan ang akong higala nga dili gani maghunahuna mahitungod niini. Dili maayong ideya sa pagbuhat bisan kausa lang sa dili maayo nga butang tungod kay basin dili na ikaw makahunong kon makasugod ka na. Ang Langitnong Amahan naghatag kanato og mga sugo sa pagtabang kanato nga mahimong luwas ug malipayon.

Douglas B., 13 anyos, California, USA

Pagpabilin nga Lig-on
Isulti kaniya pag-usab nga ikaw nagmahal kaniya ug gusto nga motabang niya sa pagpili og matarung.

Nasayud ko gikan sa personal nga kasinatian nga dili kinahanglang maghimo kita og sama nga mga pagpili sama sa uban aron mailhan uban nianang tawhana.” Samtang magpuyo kita sa ebanghelyo, ang Espiritu makatabang nato nga masayud unsaon

sa pagpakigsandurot ngadto sa mga tawo. Pahinumdumi ang imong higala nga kinahanglan siyang magpabilin nga lig-on aron siya makatabang sa uban nga mosunod sa mga sugo. Pag-ampo nga ikaw makahimo sa pagtabang ug pagserbisyo kaniya.

Vanina P., 19 anyos, Buenos Aires, Argentina

Nagsugod Kini sa Gamay

Si Elder Jeffrey R. Holland kausa miingon nga “ang pagbiyahe og usa ka libo ka milya magsugod sa usa ka lakang, busa bantayi ang imong lakang” (“Walay Luna alang sa Kaway sa Akong Kalag,” *Liahona*, Mayo 2010, 45). Akong tabangan ang akong higala nga makasabut nga si Satanang mogamit og ginagmay nga mga tintasyon aron kita makasugod og agi sa dautan nga dalan. Kon mosulay kamo og butang nga dili maayo bisan kausa, nagtugot kamo ni Satanang ug sa iyang mga sumusunod sa pagsugod sa pagtintal kaninyo sa pagbuhat niini pag-usab ug pag-usab.

Similoni F., 18 anyos, Utah, USA

NGANONG DILI MAN MOSULAY NIINI?

“Pipila ka tuig na ang milabay, usa sa among mga

anak nga lalaki nangutana kanako ngano nga dili maayong ideya ang pagsulay og pag-inom og alkohol o tabako aron mahibaloan kon unsa kini. ... Ako mitubag nga kon gusto siya mosulay og usa ka butang, kinahanglan nga moadto siya ngadto sa kwadra ug mokaon og gamay nga tae. Nakugang siya. ‘Eeh, kahugaw niana,’ tubag niya.

“‘Nalipay ako nga kana maoy imong hunahuna,’ ako miingon, ‘apan nganong dili man nimo kini sulayan aron ikaw makahibalo alang sa imong kaugalingon? Samtang ikaw mosugyot sa pagsulay og butang nga imong nahibaloan nga dili maayo alang kanimo, nganong dili kana nimo gamiton ngadto sa uban?’”

Elder Dallin H. Oaks sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Sin and Suffering,” *Tambuli*, Abr. 1994, 32.

UMAABUT NGA PANGUTANA

“Ang akong mga ginikanan mamalikas, maminaw og saba nga musika, ug motan-aw og dili maayo nga mga salida sa TV. Unsay akong buhaton aron mobati sa Espiritu diha sa balay, ilabi na sa Dominggo?”

Isuiter ang inyong tubag ug, kon ganahan, klaro kaayo nga litrato inig Hulyo 1, 2015 sa liahona.lds.org, pinaagi sa email sa liahona@ldschurch.org, o pinaagi sa koreyo (tan-awa ang address sa pahina 3).

Ang mosunod nga impormasyon ug pagtugot kinahanglan gayud nga ilakip sa inyong e-mail o sulat: (1) kompleto nga pangalan, (2) petsa sa pagkatawo, (3) ward o branch, (4) stake o district, (5) ang inyong sinulat nga pagtugot, ug, kon kamo ubos sa 18 anyos, ang sinulat nga pagtugot sa inyong ginikanan (ang e-mail dawaton) aron sa pagmantala sa inyong tubag ug litrato.

Ang mga tubag tingali i-edit alang sa gitas-on o sa pagklaro.

ANG PUZZLE SA PAGTUON SA KASULATAN

Sama sa pagporma og puzzle, matag higayon nga magtuon kamo sa mga kasulatan, magkadako ug magkadako ang inyong panan-aw sa mga kamatuoran sa Dios.

Ni Cody Phillips

Niadtong Septyembre 2011, ang mga estudyante sa unibersidad sa Vietnam mihimo og bag-ong rekord sa kalibutan pinaagi sa pagporma sa pinakadako nga jigsaw puzzle sa kalibutan. Miabut og 17 ka oras ang 1,600 ka estudyante sa pagporma sa tanang 551,232 ka mga piraso.

Nakahimo sila og 48 por 76 ka pye (15 por 23 ka metros) nga puzzle nga nagpakita sa buwak sa lotus nga dunay unom ka mga dahon nga nagrepresentar sa mga tawo, hiyograpiya, kasaysayan, kultura, edukasyon, ug ekonomiya. Hunahunaa kini—sobra sa tunga ka milyon ka gagmayng piraso nga nagsumpay-sumpay aron maporma ang usa ka higanteng litrato. Ang matag piraso sa puzzle tingali dili importante ug dili makapaikag, apan ang puzzle dili makompleto kon bisan usa lang ka piraso ang mawala.

Ang mga kasulatan sama sa jigsaw puzzle: kon mas daghang mga piraso ang maporma, mas makakita kamo sa mga kamatuoran sa plano sa Dios. Kon magkadako ang inyong panan-aw niana nga plano, inyong makita nga ang mga kasulatan makapaikag ug importante sa inyong kinabuhi.

Aniay pipila ka mga sugyot sa pagtuon sa kasulatan sa pagtabang ninyo nga makakita sa dako nga litrato—ug sa gagmay nga mga detalye. Kon inyong sumpay-sumpayon kini nga mga piraso, inyong makita ang talagsaong mga kamatuoran nga naghulat ninyo diha sa mga kasulatan.

Doktrina: Dagko nga mga Piraso Nga Nagtudlo og Mahangturong nga Kamatuoran

Ang mga kasulatan nagtudlo sa mga doktrina ug mga baruganan sa ebanghelyo “Ang tibuok kasulatan gituga sa Dios ug may kapuslanan alang sa pagpanudlo,” (2 Timoteo 3:16). Tungod kay maluwas lamang kita pinaagi ni Jesukristo (tan-awa sa Juan 14:6), kinahanglan kitang makat-on mahitungod Kaniya ug sa Iyang doktrina.

Mao nga ang Ginoo misugo nato sa “[pag] susi sa mga kasulatan, kay . . . kini mao ang nagapanghimatuod mahitungod kanako” (Juan 5:39).

Mga Tawo: Mabulukon nga mga Piraso Nga Nagtudlo og mga Leksyon

Adunay gatasan ka mga tawo nga mabasa sa mga kasulatan. Hain niini ang inyong gidayeg pag-ayo? Tingali modayeg mo ni Ammon sa iyang maisugong pagsunod sa atubangan sa kakuyaw. O tingali maghunahuna mo ni Job ug sa iyang dili matarug nga pagtuo ug kaligdong.

Nakabasa ba mo sa asno nga nakigsulti sa iyang agalon (tan-awa sa Numeros 22)? o sa dautan nga hari kinsa andam nga mobiya sa iyang gingharian aron lang mapasaylo (tan-awa sa Alma 22)? o sa babaye nga nailhan sa tibuok siyudad isip usa ka mahiyason nga tawo (tan-awa sa Ruth 1–4)?

Dunay mga tawo sa mga kasulatan kinsa dili kaayo dalaygon. Unsay inyong makat-unan gikan nila ug sa dili maayo nga mga pagpili nga ilang gihimo?

Hatagig pagtagad ang mga tawo nga inyong

mabasahan diha sa mga kasulatan, ug pangutan-a ang inyong mga kaugalingon unsaon ninyo pagsunod ang ilang maayong mga ehemplo ug paglikay sa ilang mga sayop. Ang mga piraso sa puzzle sa ilang mga kinabuhi mao ang pipila sa labing makapaikag ug mabulukon nga mga piraso sa tanan. Ang ilang mga kasinatian mao ang halandumon nga paagi sa pagkat-on ug paghinumdom sa mga baruganan sa ebanghelyo.

Simbolismo: Pagdiskobre sa Natago nga mga Piraso

Usahay ang mga kasulatan mogamit og mga simbolo sa pagtudlo sa mga baruganan sa ebanghelyo. Mawala

ang ubang mga piraso sa puzzle kon dili ninyo makita ang simbolismo. Dugang sa mga klase sa Simbahan ug seminary, mga tabang sa pagtuon sama sa Giya ngadto sa mga Kasulatan o mga manwal sa seminary ug institute makatabang ninyo nga makita ang nawala nga mga piraso.

Sama pananglit, ang istorya ni Abraham ug Isaac (tan-awa sa Genesis 22) makapadasig, apan kini dunay mas lawom nga kahulugan kon inyong madiskobrehan nga simbolo kini sa sakripisyo sa atong Langitnong Amahan ug sa maulaong sakripisyo sa Manluluwas alang nato (tan-awa sa Jacob 4:5).

ANG DIOS NAMULONG KANATO

“Kon kita gustong makigsulti sa Dios, mag-ampo kita. Ug kon kita gusto nga Siya makigsulti kanato, mosiksik kita sa mga kasulatan; kay ang Iyang mga pulong gisulti pinaagi sa Iyang mga propeta. Motudlo dayon Siya nato samtang kita maminaw sa mga pagdani sa Balaang Espiritu.”

Elder Robert D. Hales sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Balaan nga mga Kasulatan: Ang Gahum sa Dios alang sa Atong Kaluwasan,” *Liahona*, Nob. 2006, 26-27.

Ang Espiritu Santo: Pagpangita sa mga Piraso Nga Nagkonektar

Ang pipila ka piraso sa puzzle mora og mohaum, apan dili diay. Ang Espiritu makatabang ninyo nga makakita sa mga piraso nga mohaum. Sa inyong pagpangayo sa Iyang tabang pinaagi sa pagampo ug pagpamalandong, ang Espiritu makatabang ninyo nga makakita kon sa unsa nga paagi nga ang mga bersikulo nga inyong gitun-an kaniadto mokonektar sa inyong gitun-an karon ingon man usab sa unsa nga paagi kadto nga mga pagtulun-an mokonektar sa inyong kinabuhi. Sa kasagaran, makadawat kamo og inspirasyon gikan sa mga pulong sa mga kasulatan apan gikan usab sa Espiritu samtang kamo mamalandong sa mga butang nga inyong gibasa.

Kagamitan: Pagporma sa mga Piraso

Dili ninyo makita unsa nga litrato ang maporma sa puzzle kon dili ninyo pormahon ang mga piraso. Sa samang paagi, ang mga doktrina, mga baruganan, ug mga sugo nga inyong nakat-unan gikan sa mga kasulatan dili makatabang ninyo gawas kon inyong gamiton unsay inyong nakat-unan (tan-awa sa Juan 7:17). Samtang kamo maningkamot matag adlaw sa pagsunod sa mga baruganan sa ebanghelyo nga gitudlo diha sa mga kasulatan, ang inyong pagtuo ug pagpamatuod magkalig-on, ug ang pagtuon sa kasulatan mahimong usa ka importante nga bahin sa inyong kinabuhi. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

MGA SISTER

DIHA SA

EBANGHELYO

Tungod akong makita ang mga panalangin sa ebanghelyo sa akong kinabuhi, gusto nako nga ipakigbahin kini sa akong higala.

Ni Paola Sarahí Hernández Cruz

Gihigugma nako akong higala nga si Lupita sama sa igsoong babaye. Nagkaila mi sa sixth grade ug kaming duha apil sa school marching band. Pagkasunod tuig kami mas nagkasuod ug nagtinabangay sa usag usa. Iya kong gisultian sa mga hagit niya sa panimalay kay ang iyang papa wala didto ug ang iyang mama dili makahatag sa atensyon nga iyang gikinahanglan. Nasayud ko nga siya nagguol nga ang iyang ginikinan walay dakong bahin sa iyang kinabuhi. Siya nag-inusara, apan anaa ko kanunay para niya.

Mibati ko nga napanalanginan nga matawo sa panimalay kon asa anaa ang ebanghelyo ni Jesukristo. Kini nakahatag sa akong kinabuhi og kalinaw nga wala kasagaran sa akong mga higala. Tungod akong makita ang mga panalangin sa ebanghelyo sa akong kinabuhi, gusto nako nga ipakigbahin kini kang Lupita.

Gisultian nako siya kabahin sa Simbahan ug midapit kaniya nga mouban nako sa Mutual. Miuyon siya ug misugod sa pagtambong sa Simbahan ug sa mga kalihokan sa ward uban nako ug sa akong pamilya. Gipaila-ila nako siya sa mga misyonaryo, kinsa mitudlo kaniya sa ebanghelyo ug midapit kaniya nga magpabunyag. Siya nakabaton og pagpamatuod, ug sa dihang mihangyo siya sa iyang mama nga

magpabunyag siya, mitando ang iyang mama.

Ang adlaw sa iyang bunyag espesyal kaayo tungod kay mihimo siya og mga pakigsaad sa atong Langitnong Amahan nga mohinumdom Kaniya ug mosunod sa Iyang mga kasugoan. Mipamatuod ko nianang adlawa ug miingon kaniya nga siya anaa sa hustong dapit ug ang Langitnong Amahan mapasigarbuhon kaayo niya. Gihigugma nako si Lupita ug malipayon kaayo ko nga siya akong higala ug karon akong igsoong babaye sa ebanghelyo. Nasayud ko nga ang iyang kinabuhi mas malipayon tungod kay siya ug ang iyang pamilya sa umaabut makatagamtam sa mga panalangin sa ebanghelyo.

Si Lupita miingon nako nga siya mapasalamaton nga mihukom ko sa pagpakigbahin sa ebanghelyo ngadto kaniya. Siya miingon nga sukad misimba siya, ang iyang kinabuhi milambo ug mibati siya og kalinaw. Nasayud ko nga kini ang Espiritu nagpamatuod sa kamatuoran ngadto kaniya. Miingon usab siya nga sa umaabut siya maminyo diha sa templo. Mapasalamaton ko sa akong Langitnong Amahan tungod kay nakakaplag ko og higala ug sa kalipay nga akong nabati sa dihang mipakigbahin ko sa butang nga bililhon kaayo ngari kanako. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Estado sa Mexico, Mexico.

Ni Elder
L. Tom Perry

Sa Korum sa Napu-
log Duha ka mga
Apostoles

*Ang mga sakop sa
Korum sa Napulog
Duha ka mga
Apostoles gitawag
nga linain nga mga
saksi ni Jesukristo.*

Sa unsa nga paagi nga ako magiyahan sa Espiritu Santo?

Ang masulundon
nga kabayo nagkinahanglan
og hinay lang nga pagbira sa
nagmaneho aron mobuhat unsay
iyang ipabuhat niini. Kining
hinay nga pagbira maoy
katumbas sa ligdong,
hinay nga tingog.

Kinahanglan kanunay
kitang andam sa pagdawat
sa maaghup nga bira sa
Espiritu Santo.

Kon mosunod ta sa
maaghup nga mga aghat
sa Espiritu Santo, mogiya
kini nato balik sa atong
Amahan sa Langit.

*Gikan sa "Pagka-
masulundon
pinaagi sa Atong
Pagkamatindud-
anon," Liahona,
Mayo 2014,
100–103.*

Ang Espiritu Santo

(Gipayano)

Yano ♩ = 126-138

Mga pulong ug musika ni
Jeanne P. Lawler

C A7 G7 C

1. Si Kris - to mi - sa - ad, Sa din - hi pas yu - ta Nga
2. Kon ma - kum - pir - ma - han Pi - na - a - gis priest - hood Sa

F Fm G7 C

ang Es - pi - ri - tu San - to, I - yang i - pa - da - la. A -
Es - pi - ri - tu San - to nga Ka - na - to mo - gi - ya. Kon

Caug F B Em

to Si - yang hi - ga - la Ug mag - hu - hu - pay. Nga
ma - mi - naw gyud a - ko Sa hi - nayng ti - ngog, Ug

A7 Dm G7 C

sa Dios mag - pa - ma - tu - od Ug na - to mo - li - pay.
ma - ta - rung bu - ha - ton ko Sa ma - tag pi - li ko.

© 2015, 1989, 1977 pinaagi sa Intellectual Reserve, Inc. Tanang mga katungod gigahin.
Kini nga kanta mahimong pakopyahan alang sa panagsa nga higayon, dili pangnegosyo nga paggamit sa simbahan o sa panimalay.
Kini nga pahibalo kinahanglang ilakip sa matag kopya nga himoon.

Ang Maayong Magbalantay

Ni Erin Sanderson

Si Jesus misugilon og istorya (So samingay) mahitungod sa usa ka magbalantay sa karnero kinsa nahigugma pag-ayo sa iyang mga karnero nga iya gani nga ihatag ang iyang kinabuhi sa pagpanalipod kanila. Sama kita sa karnero niana nga istorya. Ug ang magbalantay sama sa atong Manluluwas, nga si Jesukristo. Usahay tawagon Siya ang Maayong Magbalantay.

Gipakita ni Jesus ang Iyang gugma sa dihang ang pipila ka mga ginikanan midala sa ilang mga anak aron makakita Kaniya. Si Jesukristo miingon: **“Paduola** kanako ang mga bata, ug **ayaw ninyo sila pagpugngi:** kay ang gingharian sa Dios ila sa mga sama kanila” (Lucas 18:16). Dayon Siya mikugos ug mipanalangin kanila.

Ipiyong ang inyong mga mata ug hunahunaa ang Manluluwas nga nagkugos kaninyo ug mihatag ninyo og panalangin. Mabati ninyo ang Iyang gugma kon kamo magkat-on o maghunahuna Kaniya. Ang Espiritu Santo makatabang ninyo nga mobati sa gugma sa Maayong Magbalantay, nga si Jesukristo. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

PAGKAT-ON PA OG DUGANG

paduola—tuguti

ayaw ninyo sila pagpugngi—
ayaw sila pugngi

PANAG-ISTORYAHANAY SA PAMILYA

Basaha ang Juan 10:1–5, 11–16. Dayon paglista og mga paagi nga si Jesus sama sa magbalantay ug pagsulti og panahon nga inyong gibati ang gugma sa Manluluwas.

Kanta: “Samtang Nagbasa Anang Sugilanong Matahum” (*Songbook sa mga Bata*, 35)

Mga Kasulatan: Lucas 18:15–17; Juan 10:1–5, 11–16

Mga Video: “Suffer the Little Children to Come Unto Me” ug “Jesus Teaches that We Must Become as Little Children” (Biblevideos.org)

ANG ATONG MAAYONG MAGBALANTAY

Tangtanga kini nga litrato. Pil-a kini sama sa paypay subay sa puti nga mga linya. Dayon ablihi kini ug tan-awa gikan sa tuo ug gikan sa wala. Sa unsa nga paagi ninyo nabati ang gugma sa atong Maayong Magbalantay?

TIP SA KASULATAN

Tan-awa sa “Mga Ebanghelyo” diha sa Giya ngadto sa mga Kasulatan ang tsart nga nagsulti unsa nga basahon ang naghigot mahitungod sa matag hitabo o pagtulun-an. Ang basahon lang ni Juan ang naghigot mahitungod sa Maayong Magbalantay. Tulo ka mga basahon—Mateo, Marcos ug Lucas—naghigot mahitungod sa pagpanalangin ni Jesus sa mga bata.

ATONG PAHINA

Dili na ko makahulat sa adlaw sa akong bunyag. Sa miaging tuig, sa dihang nag-otso anyos ko, ang akong papa, akong mama, akong pamilya, ug akong mga higala sa simbahan diha sa akong bunyag. Kadto usa ka nindot nga kasinatian alang nako. Nindot nga masayud nga ang langit nagsaulog sa akong desisyon nga magpabunyag ug mahimong disipulo ni Jesukristo. Kon kita bunyagan, kita mohimo og usa ka pakig-saad uban sa Langitnong Amahan. Nasayud ko nga Siya nahimuot sa akong desisyon tungod kay mao kini ang saktong ug takus.

Sariah Z., 8 anyos, Honduras

Akong gipintal ang kasundalohan ni Helaman sa akong T-shirt. Gusto akong magmatinud-anon, magma-isugon, ug magmasulundon sa mga sugo sa Dios, sama kanila!

Z. Yu-en, 6 anyos, Taiwan

Mao kini ang akong pamilya didto sa templo.

Sherriza T., 8 anyos, Mexico

Ganahan mi kon dad-on mi sa among mga ginikanan ngadto sa templo tungod kay nindot kini nga lugar ug bation namo nga duol sa Dios kon naa mi didto.

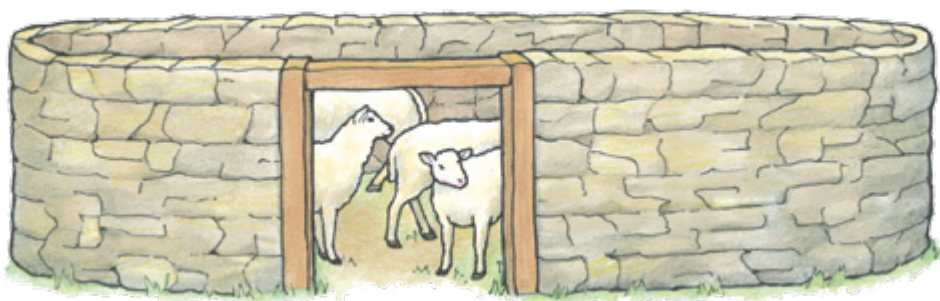
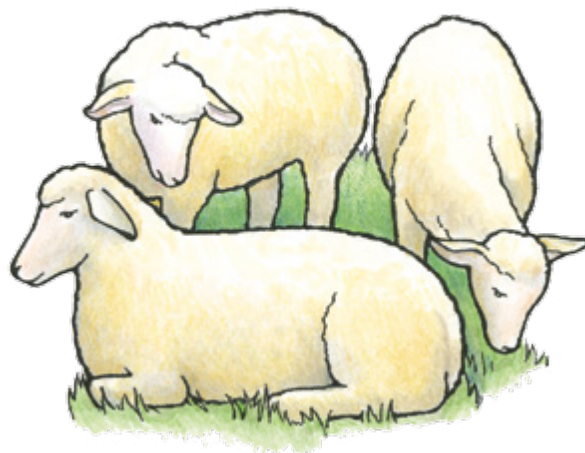
Nephi ug Bryan V., 6 ug 9 anyos, Ecuador

Ang Maayong Magbalantay

Juan 10:1-5, 11-16

Ipapilit kining pahina sa бага nga papel o sa karton. Dayon guntinga ang mga hulagway ug ipapilit kini sa mga craft stick o sa paper bag. Ibutang kini sa sobre uban sa pakisayran sa kasulatan nga gisulat diha sa atubangan. ■

Mahimo kamong makaimprinta og dugang mga kopya sa liahona.lds.org.

Ang Unang Future Father's Day ni Steven

Ni Kellie George Purcill

Gibase sa usa ka tinuod nga istorya

Gilukot ni Steven ang iyang necktie ubos sa iyang suwang samtang ang ubang mga bata sa Primary nagpraktis sa bag-ong kanta. Dili, dili gyud siya mokanta niining kantaha.

Ang amahan sa among panimalay mao ang nagdumala sa among pamilya . . .

Si Steven motan-aw sa bintana ug sa kisame. Siya lihokan kaayo diha sa iyang lingkuran nga mora og hapit na siya nga nagsayaw. Dili siya makakanta bisan kon gustuhon pa niya. Adunay dako ug dili komportabing butang ang miungot sa iyang tutunlan. Ang ubang mga bata sa Primary nagpadayon sa pagkanta, nagkat-on sa matag bag-ong pulong.

Uban sa kahayag sa kaalam diha sa tanan nga matarung;

Akong amahan buotan ngari nako ("Fathers," Children's Songbook, 209).

Mibati si Steven nga gipikipik iyang bukton. Ang iyang inahan, kinsa hilom lang nga nagtan-aw sa may pultahan sa kwarto sa Primary, hinayang mibira sa iyang bukton. Gigiyahan siya sa iyang mama padulong sa pasilyo. Nalayo sa iyang mga higala diha sa Primary, si Steven dili makapugong sa mga luha sa pagtulo. Gigakos siya pag-ayo sa iyang mama.

"Ok ra nga saputon," miingon si Mama, gipikipik iyang likod. "Nasayud ko nga ang pagkadungog ug pagkanta niana nga kanta lisud."

Miyango si Steven, dayon gipahiran iyang mga mata. "Dili ko gustong mokanta sa Father's Day tungod kay wala koy amahan." Mihilak si Steven, ug iyang gipahit ang iyang ngabil. "Dili nako gustong tawagon pa siya og Papa. Dugay na kaayo kong wala makakita kaniya, ug gani dili siya *gusto* nga mahimo nakong amahan."

Naningkamot pag-ayo si Steven nga dili mohilak—apan makadungog gihapon siya nila nga nagkanta. Ang kanta nakapasakit lang gyud niya og maayo. Sama sa dihang gisulatan siya sa iyang papa nga siya ug ang iyang bag-ong asawa dili na gusto nga makakita ni Steven ug sa iyang igsoong lalaki.

Gigakos na usab siya sa iyang inahan, ug nabasa ang sinina ni Steven sa iyang mga luha. "Makig-istorya ko sa presidente sa Primary. Dili ka kinahanglan nga mokanta kon dili ka ganahan. Apan yuna pa—ako adunay ideya." Gitutokan siya sa iyang mama. "Karong tuiga dili ta mosaulog sa Father's Day—kita mosaulog sa *Future Father's Day!*" Siya mipahiyom, ug mitutok usab si Steven sa iyang mama.

"Unsa? Isaulog ang *unsa?*"

“Ang Future Father’s Day—atong isaulog kon unsa katalagsaon ka ug imong igsoon nga mahimong mga amahan sa umaabut. Kita adunay mga regalo ug cake ug inyong pa-borito nga soft drink!”

Gihagkan si Steven sa iyang mama sa agtang ug dayon gitaring iyang necktie. “Ikaw, Steven, mahimong *talagsaon kaayo* nga amahan—ako na kining matag-an. Tungod kay naghunahuna na ka kon unsay imong buhaton ngadto sa imong mga anak ug nagplano kon unsa ka nga matang sa amahan sa umaabut.”

Mas naghunahuna si Steven niini, mas midako ang iyang pahiyom.

Iyang gigakos ang iyang mama ug mibalik sa Primary nga mas maayo ang gibati.

Paglabay sa duha ka semana si Steven nagbarug sa atubangan sa samin, nagtarung sa iyang bag-o nga nindot nga bow tie. Gihatag kini sa iyang mama nianang buntaga isip iyang pinakauna nga Future Father’s Day! Gibitbit ni Steven ang iyang kasulatan ug miagi sa atubangang pultahan padulong sa simbahan.

Siya mipahiyom sa iyang mama.

“Malipayong Father’s Day, Ma.”

Mipahiyom iyang mama. “Malipayong Future Father’s Day, Steven.” ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Queensland, Australia.

PAGPLANO NGA MAY KATUYOAN

“Bisan unsa ang inyong edad, bisan unsa ang inyong kahimtang, mopahimangno ko ninyo nga **moplano sa inyong kinabuhi uban ang katuyoan.**”

Presidente Thomas S. Monson, “Dali, Tanang Anak sa Dios,” *Liahona*, Mayo 2013, 67.

Ang Pagpamatuod

ni Mia

Ni Amelia Hawkins

Gibase sa usa ka tinuod nga istorya

“Ang Espiritu Santo mohunghong sa usa ka hinay, hinagawhaw nga tingog. Siya nagpamatuod kabahin sa Dios ug kang Kristo ug makalipay sa atong kasingkasing” (Children’s Songbook, 105).

Lapas na sa tingkatulog, apan si Mia wala pa sa higdanan. Siya naglingkod sa salog sa iyang kwarto, naghunahuna sa gibasa ni Sister Duval sa Primary: “Ang panahon moabut nga walay lalaki o babaye ang makabarug sa hinulaman nga kahayag.”¹

“Ang pagpamatuod sama sa kahayag nga anaa kanato,” mipasabut si Sister Duval. “Ug ang matag usa nagkinahanglan og para sa kaugalingon mismo. Dayon kita malig-on kon ang kinabuhi lisud ug si Satanas motintal kanato.”

Gipahimutang ni Mia ang iyang ulo sa higdanan. “Gusto ko og pagpamatuod nga ang ebanghelyo tinuod,” naghunahuna siya. Apan unsaon gyud nako nga *makabaton* og pagpamatuod? Siya nasayud nga ang pag-ampo kabahin niini.

“Mag-ampo ko,” mihukom siya. Siya mag-ampo ug dili mohunong hangtud adunay usa ka butang nga mahitabo nga makapasayud niya nga ang Simbahan tinuod. Siya andam nga mag-ampo tibuok gabii kon gikinahanglan!

Siya nagluhod. “Pinalanggang Langitnong Amahan,” mihunghong siya, “Gusto ko nga masayud kon ang Simbahan tinuod. Gusto nakong mabati kini sa akong

kasingkasing ug masayud lang gyud.”

Nagpaabut si Mia. Wala siyay gibati gawas lang sa hinay nga pagbati nga sagad niyang mabati kon siya mag-ampo. Sayop ba ang iyang gibuhat? Asa na ang iyang pagpamatuod?

Siya dugay na nga nagluhod sa dihang mibukas og gamay ang pul-tahan sa iyang kwarto ug milili ang iyang papa.

“Nakita nako nga hayag pa,” miingon siya. “Nagbasa pa ba gihapon ka?” Dayon iyang nakita ang mga luha sa aping ni Mia. Siya milu-hod ug migakos kang Mia. “Unsay problema?”

Siya nahilom sulod sa usa ka minuto. Dayon nangutana siya, “Pa, unsaon nimo pagbaton og pagpamatuod?”

Gigakos siya pag-ayo sa iyang papa. “Nindot kana nga pangutana. Ang *pagkagusto* nga makabaton og pagpamatuod mao ang unang lakang.”

Si Mia mibati nga dili na kahilakon.

“Ang pagbaton og pagpamatuod dili mahitabo sa usa ka pag-ampo. Ug bisan kon ikaw aduna nay pagpamatuod, kinahanglan nga imo kining padayon nga lig-unon.”

“Apan asa gikan ang pagpamatuod?” nangutana si Mia.

“Ang pagpamatuod gikan sa Espiritu Santo,” miingon si Papa. “Mibati ka ba og kainit ug maayo panahon sa family home evening o sa simbahan?”

Naghunahuna si Mia niana. “Sa dihang imo ko nga gihatagan og espesyal nga panalangin sa wala

magsugod ang klase, mibati ko og maayo niini.” Siya naghunahuna pa og dugang. “Ug kanunay kong mibati og kainit kon maminaw ko sa pakigpulong ni Presidente Monson panahon sa kinatibuk-ang kompetensya. Ug kon maayo ko sa akong mga higala o kon magbasa ko sa kasulatan, maayo usab akong bation.”

Mipahiyom si Papa. “Kadto nga mga pagbati mao ang Espiritu Santo nga namulong kanimo. Iyang gihtag kadto nga mga pagbati kon magbuhat og usa ka butang nga husto o kon makadungog ka og usa ka butang nga tinuod.”

“Mibati ko og kainit ug kalipay karon,” miingon si Mia. “Ang Espiritu Santo ba kini?”

Gigakos na usab siya pag-ayo sa iyang papa. “Oo. Siya nagsulti kanimo nga ang atong gihisgutan karon kay tinuod. Ug *kana* mao ang paagi nga makabaton ka og pagpamatuod.”

Sa paghigda na ni Mia pagkataud- taud, naghunahuna siya nga dili pa hingpit ang iyang pagpamatuod, apan anaa gihapon kaniya kanang maayo, init nga pagbati nga ang gisulti sa iyang papa tinuod. Siya nasayud nga kining pagbati sinugdanan pa lamang.

Si Mia nagbukot sa iyang habol ug mipiyong sa iyang mga mata. Sa wala pa hingpit nga makatulong, siya mihunghong, “Salamat, Langitnong Amahan, sa pagtabang kanako nga makabaton og pagpamatuod. Ug salamat Kanimo para sa akong papa.” ■

Ang tagsulat nagbuho sa Missouri, USA.

MUBO NGA SULAT

1. Orson F. Whitney, *Life of Heber C. Kimball* (1967), 450.

Ang Balay Nga Gitukod sa Ikapulo

Ni Janele Williams

Kini si Jack. Kini ang mga sinsilyo ni Jack nga nagtagingting ug nagkagilkil. Kini ang ikapulo ni Jack, 10 porsyento.

Kini ang bishop nga milamano sa kamot ni Jack sa dihang mibayad siya sa iyang ikapulo, 10 porsyento.

Kini ang propeta, malipayon ug mainampuon, kinsa miingon, “Kita magtukod og templo,” uban sa ikapulo nga gipadala sa bishop kinsa nakiglamano ni Jack sa dihang siya mibayad sa iyang ikapulo, 10 porsyento.

Kini ang templo, sinaw ug puti, balay sa Ginoo nga napuno sa kahayag.

Kini ang balay nga gitukod pinaagi sa ikapulo tungod kay ang propeta miingon, “Kita magtukod og templo,” uban sa ikapulo nga gipadala sa bishop kinsa nakiglamano ni Jack sa dihang siya mibayad sa iyang ikapulo, 10 porsyento.

Kini ang pahiyom ni Jack, dako ug masanagon, sa dihang siya miadto sa templo, nga sinaw ug puti, aron mabugkos ngadto sa iyang pamilya diha sa panan-aw sa Ginoo. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

Asa ang Ikapulo ni Jack?

Tabangi si Jack sa pagpangita sa iyang tanang walo ka sinsilyo nga ikapulo nga nagtagingting!

**Ni Presidente
Boyd K. Packer**

Presidente sa Korum
sa Napulog Duha ka
mga Apostoles

PASAGDI KANA

*Nahugno ang kalibutan sa akong higala.
Namatay ang iyang asawa.*

Kon kamo mag-antus gikan sa kabalaka, sa kaguol o kaulaw o selos o kahigawad o kasina, sa pagsaway sa kaugalingon o pagpangatarungan sa kaugalingon, ikonsiderar kini nga leksyon nga gitudlo ngari nako daghang mga tuig na ang milabay sa usa ka patriyarka. Siya usa na gayud ka santos sukad nga nakaila ko niya. . . .

Nagtubo siya sa gamay nga komunidad uban sa tinguha nga magmalampuson. Nankingamot siya nga makaeskwela.

Naminyo siya sa iyang hinigugma, ug karon maayo ra ang tanan. Maayo ang iyang trabaho, uban sa mahayag nga kaugmaon. Naghigugmaay sila pag-ayo, ug ang asawa hapit na manganak sa ilang unang anak.

Sa gabii nga natawo ang bata, dihay mga komplikasyon. Ang bugtong doktor didto sa laing dapit nag-atiman sa masakiton. . . .

Sa katapusan ang doktor nakit-an ra. Didto sa emerhensya, dali siyang milihok ug sa wala madugay nahapsay ra ang tanan. Ang masuso natawo, ug ang krisis, makita nga nahuman na.

Paglabay sa pipila ka adlaw, ang batan-ong inahan namatay sa samang impeksyon nga gitambalan sa doktor sa laing panimalay nianang gabhiona.

Nahugno ang kalibutan ni John. Ang tanan dili na saktong karon; ang tanan dili na maayo. Namatay ang iyang

asawa. Wala siyay paagi nga maatiman ang bata ug ang iyang trabaho.

Sa paglabay sa mga semana, ang iyang kaguol migrabe. “Kana nga doktor dili angay tugutan nga motambal,” miingon siya. “Iyang gidala ang impeksyon ngadto sa akong asawa. Kon nagmatngon pa siya, buhi pa unta ang akong asawa karon.”

Wala na siyay laing gihunahuna, ug sa iyang kalagot, nanghulga na siya. . . .

Usa ka gabii dihay nanuktok sa iyang balay. Usa ka gamayng batang babaye miingon, “Gusto kang paadtoon ni Papa. Gusto siya nga makigsulti nimo.”

Ang “papa” mao ang presidente sa stake. . . .

Kining espiritwal nga magbantay nagbantay sa iyang katawhan ug dunay isulti ngadto kaniya.

Ang tambag gikan sa maalamon nga sulugoon mao, “John, pasagdi

kana. Wala ka nay mabuhat pa nga makapabalik kaniya. Bisan unsay imong buhaton makapagrabe lamang niini. John, pasagdi kana.” . . .

Nakigbisog siya aron makontrol niya ang kaugalingon. Ug sa katapusan, determinado siya nga bisan unsa pay isyu, kinahanglan siya nga magmasulundon.

Ang pagkamasulundon usa ka gamahan nga espirituhon nga tambal. Makaayo kini hapit sa tanang sakit.

Determinado siya sa pagsunod sa tambag nianang maalamon nga espirituhonong lider. Pasagdan niya kini.

Dayon miingon siya nako, “. . . Tigulang na ako una pa nako nasabtan sa katapusan ang makalooloy nga doktor—daghang trabaho, gamay og sweldo, magdagan-dagan gikan sa usa ka pasyente ngadto sa lain, diyutay ra nga tambal, walay ospital, diyutay ra og hiramanta, nanglimbasug sa pagluwas og kinabuhi, ug sa kasagaran nagmalampuson.

“Miabut siya panahon sa krisis, dihang duha ka kinabuhi ang nagungaw sa kamatayon, ug milihok sa walay langan.

“Natigulang nako,” misubli siya, “una pa ko sa katapusan nakasabut! Naguba unta ang akong kinabuhi,” siya miingon, “ug ang kinabuhi sa uban.”

Daghang higayon nga nagluhod siya nga nagpasalamat sa Ginoo tungod sa maalamong espiritwal nga lider kinsa mihatag og yano nga tambag, “John, pasagdi kana.” ■

Gikan sa “Balm of Gilead,” Ensign, Nob. 1987, 17–18.

MGA IDEYA

Unsa nga kinaiya ang importante sa kinabuhi?

“Kining kinabuhi ang panahon sa pagpangandam sa pagsugat sa Dios. Malipayon kita nga mga katawhan. Nagadayeg kita sa maayong mga pasiaw ug mobahandi sa wala maplano nga panahon uban sa atong mga higala ug pamilya. Kinahanglan kitang adunay kaseryuso sa katuyoan nga maoy giya sa atong kinabuhi ug pagpili.”

Anaa Usab Niini nga Isyu

PARA SA MGA YOUNG ADULT

PAGSALIG SA MGA **Kasigurohan** SA GINOO

Kita dili kanunay maluwas sa atong mga pagsu-
lay, apan kanunay kitang makasiguro nga ang
Ginoo nasayud ug andam nga motabang kanato
pinaagi niini.

p. 42

PARA SA MGA KABATAN-ONAN

p. 56

Apan Unsa Kaha Kon...?

*Mga Pangutana kabahin sa
Pagserbisyo og Misyon*

Nabalaka ka ba nga ikaw walay igong nasayran
kabahin sa ebanghelyo? nga ang imong pagpama-
tuod dili pa lig-on? nga ikaw maulawaon kaayo?
Pangitaa ang tubag sa komon nga mga pangutana
ug kabalaka sa dili pa mag-misyon.

PARA SA MGA BATA

Ang Pagpamatuod ni Mia

Si Mia gusto nga makaangkon og iyang
kaugalingon nga pagpamatuod sa
ebanghelyo. Sayri kon giunsa niya kini
paghimo!

p. 74